



Féléves jelentés

2015





Féléves jelentés

Beszámoló az MNB 2015 első félévi tevékenységéről



A jelentés a 2015. június 30-ig terjedő időszak adataira épül.

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

Tartalom

A) rész A Magyar Nemzeti Bank 2015 I. félévi üzleti jelentése	7
1. Elnöki összefoglaló.....	8
2. Beszámoló az MNB 2015 I. félévi tevékenységéről	11
2.1. Monetáris politika	11
2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	20
2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem	24
2.4. Szanálás	30
2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek	32
2.6. Devizatartalék-kezelés.....	35
2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység.....	39
2.8. Statisztikai szolgálat.....	46
2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége	48
2.10. Az MNB 2015. I. félévi évi eredményének alakulása.....	51
2.11. Az MNB gazdálkodása	54
3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata	57
B) rész A Magyar Nemzeti Bank 2015. I. félévi beszámolója	61
2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása	63
3. Kiegészítő melléklet.....	64
3.1. Az MNB számviteli politikája	64
3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2015. I. félévi mérlegére és eredményére	70
3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések.....	70
3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	71
3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei	71
3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása	72
3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek	72
3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása.....	73
3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék.....	74
3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések	75
3.11. Egyéb betétek és kötelezettségek.....	76
3.12. Befektetett eszközök	77
3.13. Céltartalék és értékvesztés.....	84
3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások	85
3.15. Saját tőke alakulása	85

3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása	85
3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei	86
3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye	88
3.19. A devizaállományok ártértékeléséből származó eredmény összetevői	90
3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége	90
3.21. Egyéb eredmény.....	91
3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése	91
3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	92
3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása	93
3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása	95

A) RÉSZ A MAGYAR NEMZETI BANK 2015 I. FÉLÉVI ÜZLETI JELENTÉSE

1. Elnöki összefoglaló

2015 első felében a Monetáris Tanács újraindította kamatcsökkentési ciklusát, mely során óvatos lépésekben és összességében számottevő mértékben mérsékelte a jegybanki alapkamat szintjét. A pénzügyi környezet alakulásával összhangban a Monetáris Tanács 2015. márciustól 15 bázispontos lépésközzel, összességében 60 bázisponttal csökkentette a jegybanki alapkamatot. A jegybanki irányadó ráta 2015. június végén 1,50 százalékon állt.

A Monetáris Tanács megítélése szerint rövidtávon az infláció jelentősen elmaradhat az inflációs céltól. Az infláció az utóbbi hónapokban elhagyta historikus mélypontját és előretekintve ismét pozitív tartományban alakulhat. Az élénkülő belső kereslet mellett az alacsony költségkörnyezet hatásának kifutásával és az emelkedő béreknek köszönhetően a maginfláció is fokozatosan emelkedhet. Ugyanakkor a mérsékelt inflációs alapfolyamatok következtében az infláció csak az előrejelzési horizont végén kerülhet a 3 százalékos cél közelébe. Az inflációs várakozások stabilizálódása az elmúlt fél évben hozzájárulhat ahhoz, hogy a belső kereslet élénkülése mellett az árazás és a bérezés középtávon is az inflációs céllal összhangban alakuljon.

A Növekedési Hitelprogram első két szakaszában együttvéve eddig hozzávetőleg 23500 vállalkozás jutott finanszírozáshoz, közel 1500 milliárd forint összegben. 2015 első félévében a jegybank több lépést tett annak érdekében, hogy a Növekedési Hitelprogram a KKV-k még szélesebb körének hitelhez jutását elősegítse, növelve annak gazdasági növekedésre gyakorolt kedvező hatását. Ezek közül a legfontosabb az NHP+ elindítása, amely egy az NHP-val számos feltétel tekintetében megegyező, azzal párhuzamosan futó, de különálló konstrukció. Ennek keretében a jegybank korlátozott mértékben, korlátozott ideig részlegesen hitelkockázatot vállal át a hitelintézetektől, ezzel ösztönözve a közepes hitelkockázatú KKV-k hitelezését.

A Monetáris Tanács 2015. június 2-i döntése alapján az önfinanszírozási program folytatása érdekében megújul a jegybanki eszköztár. Az átalakítás központi elemeként 2015. szeptember 23-ától a jelenlegi kéthetes betét helyett a három hónapos lejáratú, fix kamatozású jegybanki betét lesz az MNB irányadó eszköze. A kéthetes betét része marad a jegybanki eszköztárnak, de a jövőben mennyiségi korlátozás mellett, aukciós technikával kerül meghirdetésre.

A reálgazdaságot fokozatos élénkülés jellemezte az elmúlt negyedévekben, az ágazatok széles körében nőtt a kibocsátás. Előretekintve a magyar gazdaság növekedése továbbra is kiegyensúlyozott szerkezetben folytatódhat. A növekedésnek a következő években is meghatározó forrása maradhat a belső kereslet, valamint a felvevőpiacaink erősödő növekedése révén az emelkedő exportteljesítmény is támogathatja. A beruházások élénkülését elősegítik a javuló konjunktúrális kilátások, a Növekedési Hitelprogram következtében is enyhülő hitelkorlátok, valamint az EU-források növekvő felhasználása.

A pénzügyi rendszer és ezáltal az ország külső sérülékenységének jelentős csökkenését eredményezte az idei első félévben a Magyar Nemzeti Bank aktív részvételével lezajlott mintegy 2,1 millió hitelszerződést érintő elszámolás, továbbá a mintegy 500 ezer hitelszerződést érintő forintosítás. Az intézkedésekkel hazánk Európa egyik legalacsonyabb lakossági devizahitel-kitettséggel rendelkező országává vált (a kitettség mértéke a GDP 14 százalékáról annak 1 százalékára csökkent), mialatt a hiteladósok mintegy 3300 milliárd forintnyi összegben mentesültek az árfolyammozgások kedvezőtlen hatásától. A sikeres intézkedés nyomán előkészítésre került a deviza alapú fogyasztási hitelek konverziója is, amely további 200 ezer szerződést érint.

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzőit, valamint a pénzügyi rendszer stabilitását érintő legfontosabb kockázatokat az idén májusban megjelent Pénzügyi Stabilitási Jelentés mutatta be. A Jelentés alapján a hazai bankrendszer stabil, rendszerszintű sokkellenálló képessége mind likviditási, mint tőkehelyzet tekintetében megfelelő. A bankrendszer sérülékenysége tovább mérséklődött idén: a hitel-betét mutató értéke 100% közelébe került, valamint a Tőke Stressz Index értéke is javuló ellenálló képességet jelez – elsősorban a tulajdonosi tőkeemeléseknek, illetve a deviza alapú jelzáloghitelek forintosításának köszönhetően. A javuló tendenciák ellenére továbbra is kockázatot jelent azonban a vállalati hitelezés dinamikájának elmaradása a gazdasági növekedést fenntartható módon támogató szinttől, a nemteljesítő háztartási és vállalati hitelek magas aránya, a bankrendszer strukturálisan alacsony jövedelmezőségi helyzete és tőkeakkumulációs képessége, valamint a bankrendszeri eszköz és forrásoldal közötti lejárat eltérés.

Az MNB 2015. első félévében folytatta mikroprudenciális felügyeleti eljárásainak megújítását a pénzügyi rendszer változásaival lépést tartó, proaktív beavatkozási képességgel rendelkező intézményfelügyelés megerősítése érdekében, és ezeket vizsgálati kötelezettségeinek teljesítése során sikerrel alkalmazta. Az üzleti modell elemzésen alapuló felügyelési módszerek bevezetése lehetővé teszi a pénzügyi közvetítőrendszer kockázatainak korai azonosítását és a lehetséges megelőző intézkedések átfogóbb feltérképezését. Megindult a takarékszövetkezeti integráció felügyelési módszertanának kialakítása és gyakorlatba ültetése is. A biztosítási piac proaktív felügyeletére vonatkozóan kiemelendő a biztosítási termékek bemutatását, összehasonlítását szolgáló és a biztosításközvetítés során használt elektronikus felületekre vonatkozó ajánlás kiadása. A tőkepiaci intézmények megújított, az esetleges manipulációkat megakadályozó módszerekkel történő vizsgálatának fókuszában a befektetési szolgáltatók nyilvántartási rendszerei és az ügyfélkövetelések védelmére vonatkozó jogszabályok betartása álltak. Az új vizsgálati eljárások eredményeként az MNB három brókercégnél tárt fel súlyos, a társaságok tevékenységi engedélyének visszavonásához vezető visszaéléseket.

Az MNB fogyasztóvédelmi tevékenysége során kiemelt figyelmet fordított a devizahitelek elszámolásával és szerződésmódosulással kapcsolatos rendkívüli feladatok ellátására. A pénzügyi intézmények folyamatos ellenőrzése és támogatása a maradéktalan végrehajtás érdekében a fogyasztói érdekek hangsúlyozott védelme mellett valósult meg. Az érintett fogyasztói réteg pontos és időbeni tájékoztatását folyamatos és intenzív kommunikációs program segítette. Az MNB hiánytalanul ellátta az elszámolási törvényben előírt közérdekű keresetindítással összefüggő feladatait is.

A pénzügyi infrastruktúra területén indított projektekben jelentős előrelépések történtek 2015 első félévében. A forint CLS-csatlakozását célzó nemzetközi munkafolyamat keretében az MNB a szükséges törvényi változtatásokat az NGM segítségével sikerre vitte, továbbá lefektette az infrastrukturális kooperáció jogi, banküzemi és informatikai kereteit. Kiemelendő továbbá, hogy a Budapest Renminbi Kezdeményezés nyomán együttműködési megállapodás született egy renminbielszámolási mechanizmus kialakításáról, az EKB vezetésével zajló TARGET2-Securities projektet pedig munkacsoporti ülések szervezésével mozdította elő a jegybank. A belföldi fókuszú feladatok közül az internetes fizetések biztonságára vonatkozó európai iránymutatás hazai implementációja, és a pénzforgalmi szolgáltatásokat érintő banki üzemzavarok elemzése terén történt jelentős előrelépés. Mindemellett a hazai pénzforgalom biztonságának és hatékonyságának növelése érdekében 2015 első félévében is több állásfoglalást és szakmai véleményt adott ki az MNB, valamint tizenegy pénzforgalmi ellenőrzési eljárást zárt le, melyek közül hat esetben bírságot is

kiszabott közel 30 millió forint értékben. Elemzői szerepkörben két pénzforgalmi publikáció jelent meg a Hitelintézeti Szemlében, illetve fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerekre vonatkozó statisztikákkal bővült ki a hazai fizetési forgalmat bemutató nyilvános táblakészlet.

2015. első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 34,8 milliárd euró volt, ami mintegy 182 millió euró növekedést jelent a 2014. év végéhez képest. A legjelentősebb tartalékokat növelő tételként az Európai Bizottságtól befolyt transzferek állnak, amelyet a deviza jelzáloghitelek forintosításával kapcsolatos eszközök, illetve a költségvetési szervek kifizetései csökkentettek.

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2015. június végén 3977,2 milliárd forint volt. Ez az érték az előző év végéhez képest 8 százalékos - 304,5 milliárd forintos növekedést tükröz.

2015 első félévében az MNB-nek 36,2 milliárd forint nyeresége képződött, mely 18,2 milliárd forinttal haladja meg a 2014 első félévi nyereséget. Az eredmény kedvező alakulását döntően az alapkamat-csökkentési ciklusnak és a jegybank önfinanszírozási programjának köszönhető kamatkiadások mérséklődése magyarázza. Emellett a pénzügyi műveletekből származó eredmény is pozitívvá vált az első félévben, amely az MNB által kezdeményezett tavalyi, nemzetközi standardokkal összhangot teremtő kormányrendelet-módosítás eredménye: a magas kuponú papírokhoz kapcsolódó számviteli veszteség tavalyi elszámolása érdemben javította a következő évek eredményét.

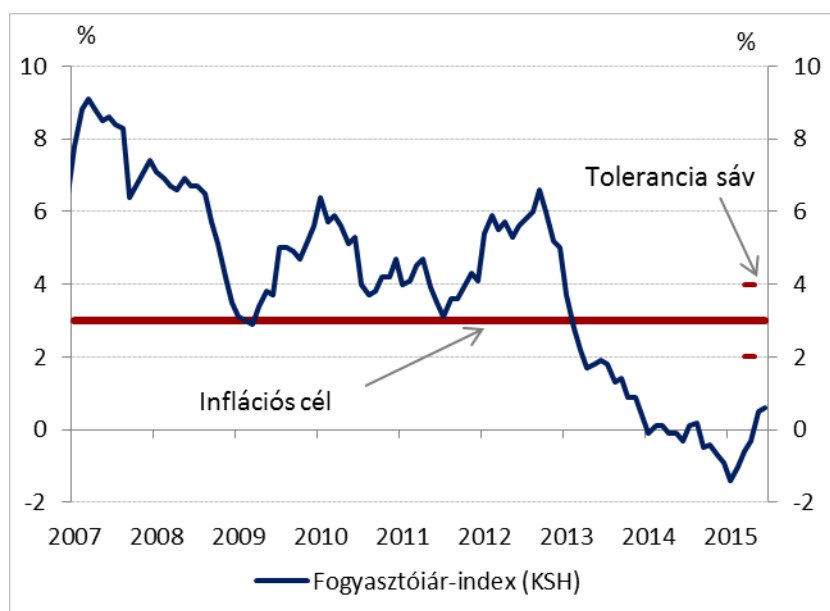
2. Beszámoló az MNB 2015 I. félévi tevékenységéről

2.1. Monetáris politika

Inflációs folyamatok 2015 első félévében

2015 nyári hónapjaira az infláció elhagyva az átmeneti negatív tartományt, júniusra 0,6 százalékra emelkedett. A mérsékelt infláció a visszafogott költségoldali nyomás (visszafogott olaj- és élelmiszerárak), a mérsékelt szabályozott árak és bérek, illetve az egyre horgonyzottabbá váló inflációs várakozások következménye. Az adóváltozásoktól megtisztított fogyasztóiár-index is mérsékelt szinteken alakult.

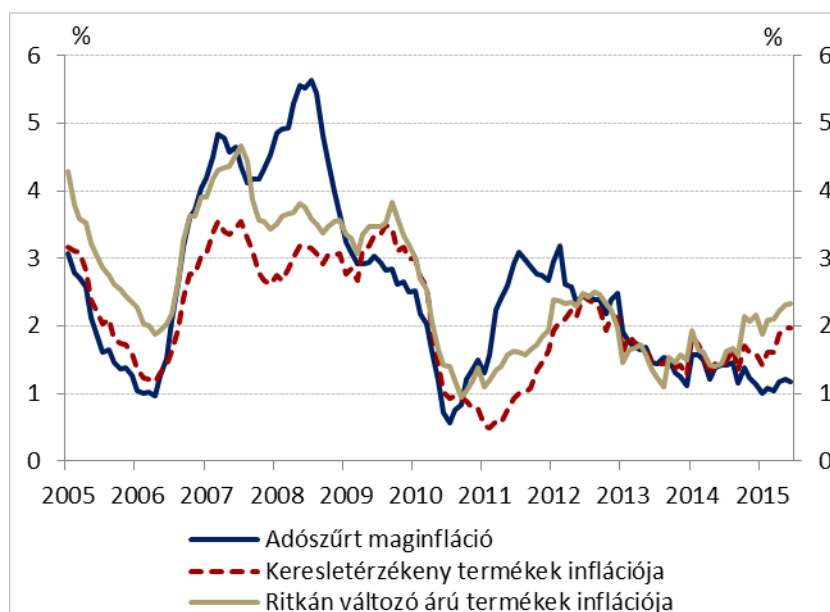
1. ábra: Az inflációs cél és az infláció alakulása a folytonos cél kijelölése óta



Forrás: KSH, MNB

A gazdaság alapvető keresleti-kínálati viszonyait szorosabban tükröző mutatók az elmúlt időszakban enyhén emelkedtek, de továbbra is mérsékeltten alakultak. A mutatók emelkedését a kereslet fokozatos élénkülése magyarázhatja.

2. ábra: Inflációs alapfolyamatot megragadó mutatók



Forrás: MNB

Az iparcikkek árai továbbra is visszafogottan alakultak, melynek háttérében főként az alacsony importált infláció árleszorító hatása húzóhatott meg. Az iparcikkekben belül mind a tartós, mind a nemtartós iparcikkek inflációja mérsékelt dinamikát jelzett. A piaci szolgáltatások árindexe a belső kereslet fokozatos élénkülése ellenére is visszafogott szinteken tartózkodott. A termékkörön belül a szolgáltatások széles körében az előző évekhez hasonló árdinamikát figyelhattunk meg. A feldolgozott élelmiszereket továbbra is mérsékelt árdinamika jellemezte. A termékkör árszintjének csökkenéséhez az orosz embargó következtében megnövekedett kínálat, valamint az európai uniós tejkvóta eltörlése járulhatott hozzá.

A maginfláción kívüli tételek közül a feldolgozatlan élelmiszerek árai nőttek, míg az üzemanyagok árai – a forintban kifejezett olajárak téli hónapokban megfigyelt számottevő mérséklődésének következtében – csökkentek az előző év azonos időszakához képest. A szabályozott árak inflációja mérsékelt maradt az utóbbi hónapokban. A termékkör inflációját számottevően befolyásolta a szabályozott energiaárak tavalyi érdemi csökkentése. Mindemellett az egyéb szabályozott tételek esetében is mérsékelt áralakulás volt megfigyelhető. Összességében a mérsékelt infláció a visszafogott költségoldali nyomás (visszafogott olaj- és élelmiszerárak), a mérsékelt szabályozott árak, illetve az alacsony szinten tartózkodó lakossági inflációs várakozások következménye.

1. táblázat: A fogyasztóiár-index és komponensei
(százalékos változás az előző év azonos időszakához képest)

	2012	2013	2014	2015	
				I. n. év	II. n. év
Maginfláció	5,1	3,3	2,2	0,9	1,3
Feldolgozatlan élelmiszerek	6,8	6,1	-3,7	-0,7	5,6
Járműüzemanyag és piaci energia	12,0	-1,0	-2,1	-13,2	-8,2
Szabályozott árak	4,7	-3,7	-6,6	-1,9	-1,0
Fogyasztóiár-index	5,7	1,7	-0,2	-1,0	0,3
Változatlan adótartalmú fogyasztóiár-index	3,5	1,2	-0,2	-1,1	0,2

Forrás: KSH

Megjegyzés: A változatlan adótartalmú árindexnél a KSH az indirektadó-változások technikai hatásával korrigálja a fogyasztóiár-indexet.

Monetáris politika

2015 első felében a Monetáris Tanács újraindította kamatcsökkentési ciklusát, mely során óvatos lépésekben és összességében számottevő mértékben mérsékelte a jegybanki alapkamat szintjét. A pénzügyi környezet alakulásával összhangban a Monetáris Tanács 2015. márciustól 15 bázispontos lépésközzel, összességében 60 bázisponttal csökkentette a jegybanki alapkamatot. A jegybanki irányadó ráta 2015. június végén 1,50 százalékon állt.

A Monetáris Tanács megítélése szerint az alapkamat mérséklését az alacsony inflációs környezet, a középtávon is mérsékelt inflációs nyomás és a gazdaság kihasználatlan kapacitásai indokolták. Tovább csökkent a gazdaság külső sérülékenysége, amivel összhangban az ország kockázati megítélése támogatónak alakult. A Monetáris Tanács megítélése szerint az inflációs cél középtávú elérése és a reálgazdaság ennek megfelelő mértékű ösztönzése tartósan laza monetáris kondíciók irányába mutat.

A Monetáris Tanács megítélése szerint rövidtávon az infláció jelentősen elmaradhat az inflációs céltól. Az infláció az utóbbi hónapokban elhagyta historikus mélypontját és előretekintve ismét pozitív tartományban alakulhat. Az élénkülő belső kereslet mellett az alacsony költségkörnyezet hatásának kifutásával és az emelkedő béreknek köszönhetően a maginfláció is fokozatosan emelkedhet. Ugyanakkor a mérsékelt inflációs alapfolyamatok következtében az infláció az előrejelzési horizont végén kerülhet a 3 százalékos cél közelébe. Az inflációs várakozások stabilizálódása az elmúlt fél évben hozzájárulhat ahhoz, hogy a belső kereslet élénkülése mellett az árazás és a bérezés középtávon is az inflációs céllal összhangban alakuljon.

A reálgazdaságot fokozatos élénkülés jellemezte az elmúlt negyedévekben, az ágazatok széles körében nőtt a kibocsátás. Előretekintve a magyar gazdaság növekedése továbbra is kiegyensúlyozott szerkezetben folytatódhat. A növekedésnek a következő években is meghatározó forrása maradhat a belső kereslet, valamint a felvevőpiacaink erősödő növekedése révén az emelkedő exportteljesítmény is támogathatja. A beruházások élénkülését elősegítik a javuló konjunkturális

kilátások, a Növekedési Hitelprogram következtében is enyhülő hitelkorlátok, valamint az EU-források növekvő felhasználása. Előretekintve továbbra is magas külső finanszírozási képességre számíthatunk, amely 2015-ben a GDP 9 százaléka fölé emelkedhet. Ezzel összhangban tovább folytatódhat a gazdaság sérülékenysége szempontjából kiemelt jelentőségű külső adósságráták csökkenése. A bruttó adósság mérséklődését a jegybank önfinszírozási programja és a lakossági devizahitelek forintosítása miatt várhatóan csökkenő banki külső adósság is támogatja. Még tovább javulhat a nettó export, amiben várhatóan kedvező külső kereslet és az olajár-csökkenés cserearányokat javító hatása tükröződhet.

Az év első felében a globális pénzügyi környezet összességében változékonyan alakult. Az Egyesült Államok makrogazdasági adatai kedvezően hatottak a globális kockázatvállalási hajlandóságra, amit az EKB eszközvásárlási programjának márciusi kibővítése is támogatott. Azonban a svájci jegybank árfolyamküsöb-eltörlésére vonatkozó januári döntése, a folytatódó orosz-ukrán konfliktus, valamint Görögország államadosságának leminősítése és törlesztésének elhalasztása a nemzetközi befektetői hangulat romlását okozta. Magyarország kockázati megítélése az időszak első felében tovább javult, ezt tükrözi a Standard & Poor's márciusi felminősítése is, azonban a félév végén a hosszú forintkötvény-hozamok és a kockázati megítélés a nemzetközi tendenciákba illeszkedve, elsősorban a görög válság mélyülésével emelkedtek. A hozamemelkedés lekövette az euroövezeti gazdaságok hozamának alakulását, június végéig a görög válság érdemi pénzügyi piaci fertőzéssel nem járt.

A monetáris politika hosszú távon az árstabilitás elérésével és fenntartásával, valamint a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosításával tud leginkább hozzájárulni a gazdasági növekedéshez és a kiszámítható makrogazdasági környezethez.

A monetáris politikai eszköztár változásai

Növekedési Hitelprogram

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretében az MNB refinanszírozást biztosít a hitelintézetek kis- és középvállalkozások (kkv-k) részére nyújtott hiteleihez. Az NHP második szakaszában 2015. június 30-ig összesen 777,7 milliárd forintnyi szerződést kötöttek a hitelintézetek, amelyhez kapcsolódóan a náluk lévő refinanszírozási hitel állománya a félév végén mintegy 607,6 milliárd forint volt. Ezzel a program két szakaszában együttvéve eddig hozzávetőleg 23500 vállalkozás jutott finanszírozáshoz, közel 1500 milliárd forint összegben.

A program ezzel jelentős hatást gyakorolt a gazdasági növekedésre, amit az MNB által végzett kutatások is megerősítenek. A program keretében elérhető 2,5 százalékból maximált, akár 10 éves futamidőre fix kamatozású hitelek a beruházási aktivitás élénkülése irányába hatottak. Lieli et al. (2015)¹ megállapította, hogy az NHP leginkább a mikrovállalkozások esetében jelentett addicionális beruházási hatást. Ezen vállalatcsoport esetében a vizsgált időszakban az új beruházások közel 60 százaléka nem valósult volna meg az NHP nélkül. Endrész et al. (2014)² becslései szerint az NHP első

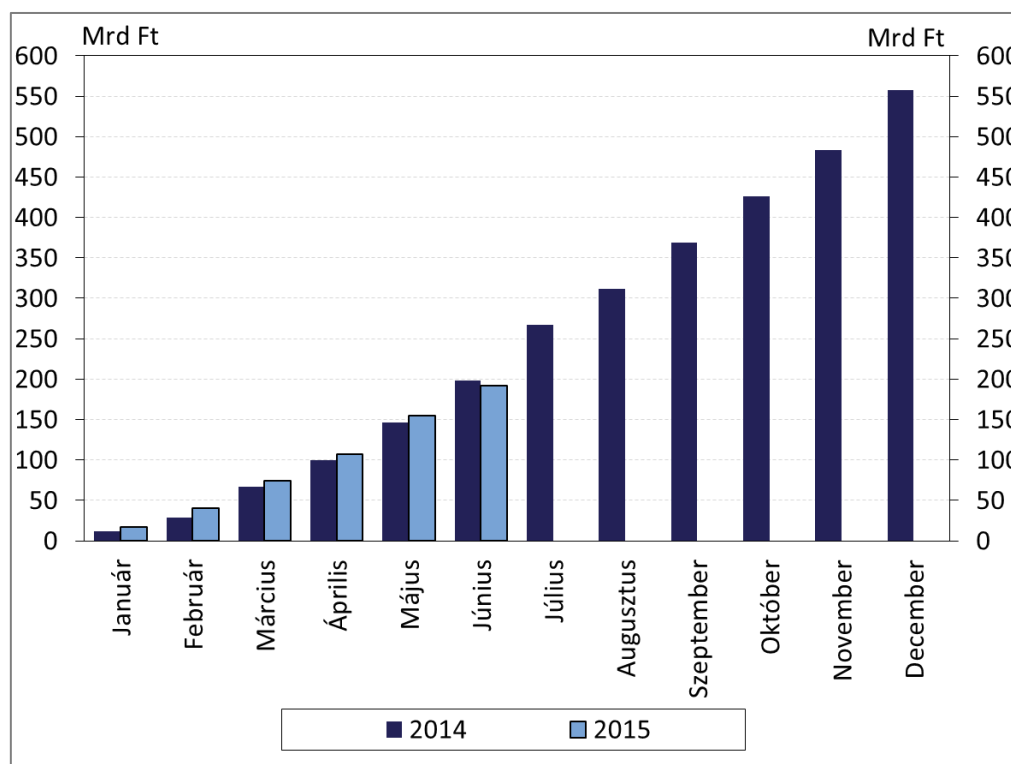
¹ Lieli – Endrész – Harasztosi (2015): The Impact of the National Bank of Hungary's Funding for Growth Program on Firm Level Investment, MNB Working Papers 2, 2015

² Endrész Mariann – Oláh Zsolt – Pellényi Gábor - Várpalotai Viktor (2014): Az NHP első és második szakaszának 2013-2014. évekre vonatkozó makrogazdasági hatásai, NHP - Az első 18 hónap – MNB tanulmánykötet, 2014

és második szakaszában 2014 végéig folyósított hitelek egy évre vetített növekedési hatása a kereslet oldali becslés alapján 0,3-0,9 százalék, míg kínálat oldali becslés alapján 0,5-1,1 százalék volt. Figyelembe véve a program másodkörös hatásait is, a két szakasz a GDP növekedéséhez mostanáig több mint 1 százalékkal járulhatott hozzá.

2015 első félévében a jegybank több lépést tett annak érdekében, hogy a program a kkv-k minél szélesebb körének hitelhez jutását elősegítse, növelve annak gazdasági növekedésre gyakorolt kedvező hatását. Ezek közül a legfontosabb az NHP+ elindítása, amely egy az NHP-val számos feltétel tekintetében megegyező, azzal párhuzamosan futó, de különálló konstrukció. Az NHP+ keretében a jegybanktól igénybe vett 0 százalékos refinanszírozási hitelek ugyanúgy kkv-k hitelezésére fordíthatók, maximum 2,5 százalékos kamatláb mellett. Az új programban a forrásnyújtás mellé kockázatmegosztás is társul: az MNB az egyes ügyleteken keletkező hitelezési veszteség 50 százalékát átvállalja a hitelintézetektől, de legfeljebb 5 évig és évente legfeljebb az egyes hitelintézetek által az ezen konstrukció keretében fennálló hitelportfólió 2,5 százaléka erejéig. Ezzel a jegybank arra nyújt ösztönzést a bankoknak, hogy a csökkenő hitelkockázati költségek hatására ne csak a jó, hanem a kkv-hitelpiac legnagyobb részét kitevő közepes hitelképességű ügyfeleknek is fix kamatú, hosszú futamidejű finanszírozást nyújtsanak. Az NHP+ konstrukcióban az MNB 500 milliárd forintos keretösszeget bocsát a hitelintézetek rendelkezésére, amelyek – az NHP-hoz hasonlóan – e program keretében is 2015 végéig köthetnek szerződést a kkv-kal. Emellett lehetővé vált az NHP-ban az intézményi garanciadíj 2,5 százalékból maximált marzs felüli felszámítása. Ennek eredményeképp a hitelintézetek hajlandósága növekedhet az intézményi garancia igénybevételére, ami szintén számos kisebb, kockázatosabb KKV számára nyitja meg a program keretében való hitelhez jutás lehetőségét.

3. ábra A Növekedési Hitelprogram második szakaszának havi lefutása



Forrás: MNB

Önfinanszírozási koncepció

Megújul a jegybanki eszköztár

A Monetáris Tanács 2015. június 2-i döntése alapján az önfinanszírozási program folytatása érdekében megújul a jegybanki eszköztár. Az átalakítás központi elemeként 2015. szeptember 23-ától a jelenlegi kéthetes betét helyett a három hónapos lejáratú, fix kamatozású jegybanki betét lesz az MNB irányadó eszköze. A kéthetes betét része marad a jegybanki eszköztárnak, de a jövőben mennyiségi korlátozás mellett, aukciós technikával kerül meghirdetésre. A jegybanki alapkamat a három hónapos eszköz kamata lesz, az aukciós technikából adódóan a kéthetes eszköz kamata – a banki kereslet függvényében – piaci feltételek között alakul ki. A kéthetes betét állománya lépcsőzetesen csökken majd, és 2015. év végén éri el a mennyiségi korlátként meghatározott, 1000 milliárd forintos szintet. Mivel a 3 hónapos jegybanki betéttel szemben az állampapírok a szabályozói likviditás szempontjából sokkal attraktívabbak, ezért a bankok a jegybank helyett egyre nagyobb mértékben az államot fogják finanszírozni, növekvő állampapír-vásárlással.

Jegybanki kamatcsere tenderek

2015 első félévében az MNB folytatta a 2014. júniusban megkezdett kéthetes rendszerességű kamatcsere-ügylet tendereket. A félévben összesen 13 darab tendert tartott a jegybank, melyeken a 3 éves futamidőn összesen 48 milliárd, az 5 éves futamidőn pedig összesen 94 milliárd forintnyi IRS-t helyezett ki a partnerei számára. A teljes jegybanki IRS állomány így június 30-án 547 milliárd forintot tett ki, melyből 205 milliárd forint volt a 3 éves és 342 milliárd forint volt az 5 éves kintlevőség. Az állampapír-piaci hozam és az IRS fix kamata különbségeként előálló kamatswap-felár kismértékben csökkent a negyedévben. 3 éves futamidőn a 2014. negyedik negyedéves 30 bázispontos szintről 25 bázispontra, 5 éven pedig 60-ról 50 bázispontra mérséklődött az átlagos szpred 2015 első félévére. Mindez az államkötvénypiac likviditásának a javulására utal.

A bankrendszer forintlikviditás-kezelése

A jegybankmérleg forrásoldali forintlikviditást befolyásoló tételei (irányadó eszköz, pénzforgalmi számlák egyenlege, egynapos betét) együttesen csökkentek 2015. első félévben. Míg 2014. december 31-én 5860 milliárd forintot tett ki az állomány, a következő félév végén 5199 milliárd forint volt az együttes szint. Egyrészt a Kincstári Egységes Számla (KESZ) szűkítette a bankrendszer forintlikviditását (272 milliárd forinttal), köszönhetően annak, hogy év elején szezonális hatásként megemelkedett a KESZ, valamint annak, hogy az önfinanszírozási koncepciónak megfelelően 1,5 milliárd dollárnyi lejáró devizakötvényt forint forrásból refinanszírozott az Államadósság Kezelő Központ (ÁKK). Másrészt a forgalomban lévő készpénzállomány is szűkítette a likviditást (235 milliárd forinttal), az alacsony kamatszínvonalnak, a mérsékelt inflációnak és a növekvő GDP-nek köszönhetően. A vizsgált időszakban az MNB eszközei ugyancsak szűkítették a likviditást (299 milliárd forinttal).

2015 áprilisában a tartalékköteles hitelintézetek újra választhattak a 2, 3, 4 és 5 százalékos kötelező tartalékráták közül. Áprilisban összesen 41 hitelintézet élt a változtatás lehetőségével. Ezáltal az átlagos kötelező tartalékráta májusra a tavaly novemberi 2,87 százalékról kismértékben, 2,9 százalékra megemelkedett. Április közepe óta meglehetősen alacsony, általában 50 milliárd forint alatti szinten tartózkodott az overnight betétállomány, és csak május, illetve június végén emelkedett meg átmenetileg. Ezzel együtt a HUFONIA április közepétől a kamattranszmisszió szempontjából

optimálisnak tekinthető szinten, az alapkamat közelében ingadozott, és szintén csak május és június végén közelítette meg a kamatfolyosó alját.

A kamattranszmisszió szempontjából kitüntetett jelentőségű 3 hónapos referenciahozamok (BUBOR, FRA-kból származtatott azonnali hozam, diszkontkincstárjegy (DKJ) hozam) mind előre jelezte az alapkamat-csökkentés újraindulását. Ezen felül további kamatcsökkentési várakozásokat tükröznek, hiszen június 30-án a BUBOR 9, az FRA hozam 10, a DKJ hozam pedig 49 bázisponttal az alapkamat alatt tartózkodott. A banki rövid lejáratú, illetve változó kamatozású hitel- és betéti kamatok 2014. november-2015. május között csökkentek, ami szintén összhangban van az alapkamat pályájával.

Devizalikviditást nyújtó eszközök

Devizatenderek

Az MNB január 23-án tartott egy a devizahitelek konverziójához kapcsolódó devizatendert, melyen 102 millió eurót allokalta a partnerek számára. Január végén lezárultak a konverziókhoz kapcsolódó tenderek, március végén pedig az elszámolásokhoz kapcsolódó tenderek is megszűntek. Így összesen 9127 millió eurót adott el a jegybank a hitelintézeteknek, ebből 1081 millió eurót az elszámolásokhoz és 8046 millió eurót a forintosításhoz kapcsolódóan. A feltételhez kötött eszközökön a félév során a bankok összesen 806 millió eurót nem görgettek tovább egyhetes FX-swapban, ami a teljes allokalta deviza mennyiségének 8,8 százaléka. A kedvező devizatartalék-folyamatok alapján a Monetáris Tanács lehetővé tette a devizatenderekhez kapcsolódó devizaswapok lejárat előtti előbb részleges, majd teljes lezárását. A bankok előbb az elszámolási és a forintosítási tendereken megvett deviza értékének 20 százalékaig zárhatták le a legfeljebb 2016 márciusában lejáratú, feltétel nélküli devizaswapokat. Ehhez kapcsolódóan két tendert tartott az MNB áprilisban, melyeken összesen 357 millió eurónyi swapot zártak le a partnerek. Majd júniusban további lezárasos tenderek kezdődtek, melyeken már korlátozás nélkül lehetett előtörleszteni a feltétel nélküli swapokat. Júniusban összesen 196 millió eurónyi swapot zártak le a hitelintézetek. A korai lezáras a devizatartalék-pálya hosszú távú alakulását nem befolyásolja, csupán annak időbeli lefutását változtatja, előre hozva a devizatartalék csökkenését. Továbbá a Monetáris Tanács döntése értelmében az MNB készen áll arra, hogy a bankok és az egyéb érintett pénzügyi szolgáltatók rendelkezésére bocsássa a fennmaradt lakossági gépjármű-, személyi és egyéb devizahitel-állomány forintosításához szükséges 1,1 milliárd euro összegű devizát is.

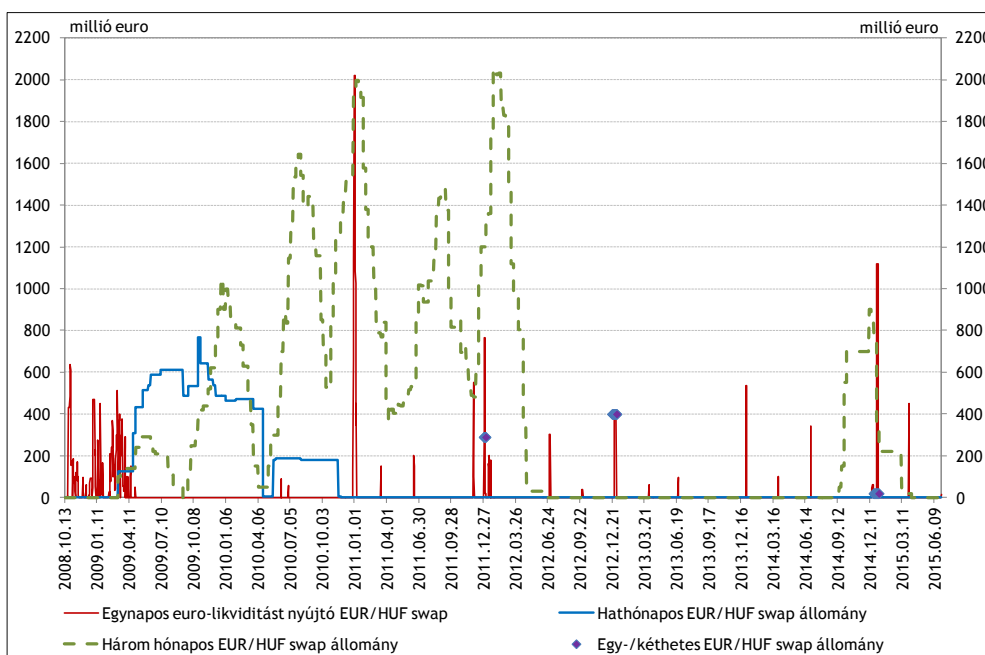
Jegybanks devizacsere-ügyletek

A félév során kismértékben mérséklődtek a devizacsere-piaci felárak. Az egynapos futamidőn érdemben nem változott a szpred (a 2014. negyedik negyedéves átlagos 50 bázispontos szinten maradt a felár 2015. első félév átlagában), a 3 hónapos részpiacra azonban érzékelhetően szűkültek a felárak (a 2014. negyedik negyedéves 90 bázispontról 2015. első félévre 50 bázispontra). A felárak mérséklődése részben szezonális okokra vezethető vissza, részben a Magyarország kockázati megítélésében bekövetkezett enyhe javulásnak lehet betudható. Megjegyezzük, hogy a háztartási deviza jelzáloghitelek forintosításával együtt se csökkent érdemben a bankrendszer külfölddel szembeni nettó swap-állománya, hiszen a bankok MNB-vel kötött, devizatenderekhez kapcsolódó swapokkal szemben álló piaci swap-ügyleteinek nagy része még nem járt le.

Az utóbbi években megfigyeltnek megfelelően 2015 első és második negyedévének végén újra jelentős feszültség bontakozott ki a swap-piacra: az overnight felár 1000 bázispontra emelkedett

március 31-én, június 30-án pedig 360 bázisponton tetőzött. Igaz, mindkét esetben másnapra már teljesen konszolidálódott a piac. A kitágult piaci szpreddel összefüggésben az első negyedév utolsó napján 450 millió euro összegben vette igénybe a bankrendszer az MNB egynapos eurolikviditást nyújtó eszközét, június végén pedig 14 millió euro igénybevétel történt. A 3 hónapos eszköz állománya – összhangban a piaci felár csökkenésével – fokozatosan leépült a félév során. A 2014-ben megszüntetett, a Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez kapcsolódó jegybanki devizacsere eszköz kintlévő állománya pedig egy idő előtti lezárásnak köszönhetően 481 millió euróra mérséklődött.

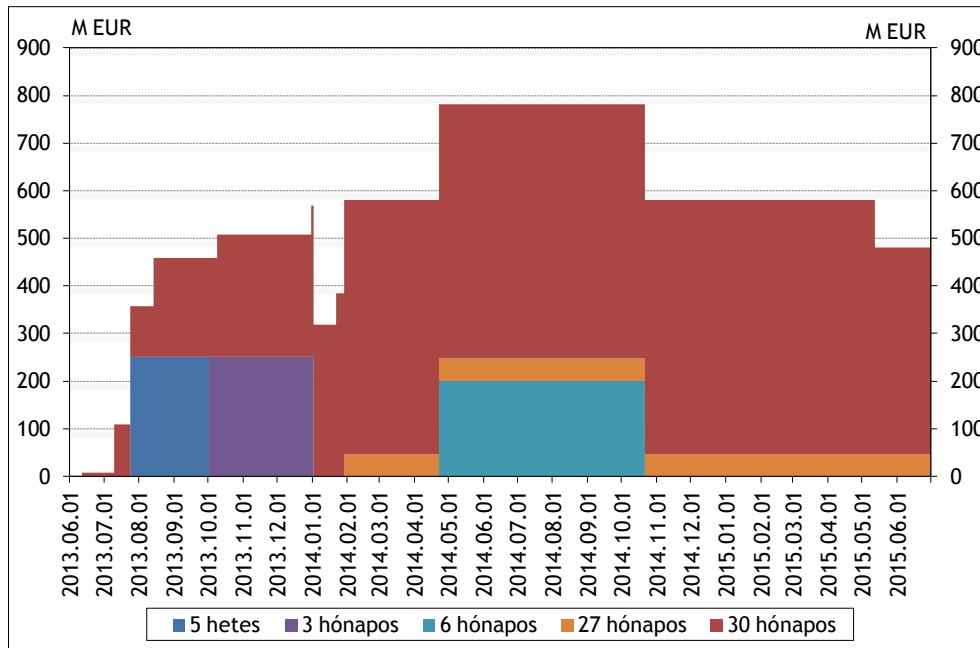
4. ábra: A jegybank devizacsere-eszközeinek igénybevétele – nyitott állományok



Megjegyzés: a Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez tartozó swapok nélkül.

Forrás: MNB

5. ábra: A Növekedési Hitelprogram III. pilléréhez tartozó devizacsere állományok



Forrás: MNB

2.2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzői

A pénzügyi szektor legfontosabb jellemzőit, valamint a pénzügyi rendszer stabilitását érintő legfontosabb kockázatokat az idén májusban megjelent Pénzügyi Stabilitási Jelentés mutatta be. A jelentés alapján összefoglalóan megállapítható, hogy a magyar bankrendszer stabil, rendszerszintű sokkellenálló képessége mind likviditási, mint tőkehelyzet tekintetében megfelelő. A bankrendszer sérülékenysége a 2014-es évi Féléves jelentésben leírtakhoz képest tovább mérséklődött: a hitelbetét mutató értéke 100% közelébe került, míg a Tőke Stressz Index értéke is javuló ellenálló képességet jelez – elsősorban a tulajdonosi tőkeemeléseknek, illetve a deviza alapú jelzáloghitelek forintosításának köszönhetően. Az idei évben végrehajtott elszámolással, valamint a háztartási hitelszerződéseket érintő deviza és deviza alapú jelzáloghitelek konverziójával jelentősen csökkent hazánk sérülékenysége. A javuló tendenciák ellenére továbbra is kockázatot jelent azonban a vállalati hitelezés dinamikájának elmaradása a gazdasági növekedést fenntartható módon támogató szinttől, a nemteljesítő háztartási és vállalati hitelek magas aránya, a még rendszerben lévő deviza alapú személyi és autóhitelek, a bankrendszer továbbra is alacsony jövedelmezőségi és tőkeakkumulációs helyzete, valamint a bankrendszeri eszköz és forrásoldal közötti lejárat eltérés.

A pénzügyi rendszer és ezáltal az ország külső sérülékenységének jelentős csökkenését eredményezte az idei év első felében lezajlott, és mintegy 2,1 millió hitelszerződést érintő elszámolás, továbbá a mintegy 500 ezer hitelszerződést érintő forintosítás. Az intézkedésekkel hazánk Európa egyik legalacsonyabb devizahitel-kitettséggel rendelkező országává vált (a kitettség mértéke a GDP 14 százalékaról annak 1 százaléka csökkent), mialatt a hiteladósok mintegy 3300 milliárd forintnyi összegben mentesültek az árfolyammozgások kedvezőtlen hatásától.

A fenntartható gazdasági növekedés eléréshez a jelenlegi szinthez képest markánsabb szerepvállalásra lenne szükség a bankrendszer részéről. A bankrendszeri szerepvállalás elsősorban a piaci alapú vállalati hitelezés élénkülésében, valamint a hitelkínálati korlátok jelentős enyhítésében nyilvánulhat meg. A hitelezési aktivitást visszafogó tényezők közül a bankrendszeri mérleg eszközoldalának konszolidációja, illetve a strukturálisan alacsony jövedelmezőségi és tőkeakkumulációs képesség javítása lehet kiemelt cél szabályozói oldalról.

A bankrendszer eszközoldalát érintően, a tavalyi esztendőben – először a válság kezdete óta – bővülés volt tapasztalható a vállalati hitelezésben: a 2014-es év végén a hitelállomány éves növekedése 1,9 százalékot tett ki, mely jelentősen kisebb a gazdaság potenciális növekedési ütemével konzisztens 6-8 százalékos sávnál. A projekthitelektől megtisztított hitelezési dinamika azonban megközelíti az előbbi tartományt, ami azt jelzi, hogy a projekthitelezés kontrakciós hatása okán – részben az ezen hitelek jellemző nemteljesítési arány miatt – a Növekedési Hitelprogram továbbra is nélkülözhetetlen: a piaci alapú vállalati hitelezés becslésünk szerint mintegy 4 százalékos csökkenést jelzett volna. A Növekedési Hitelprogram változatlanul sikeres a vállalkozások körében: a program második szakaszában június végéig mintegy 778 milliárd forint összegű szerződéskötés történt, közel 19 ezer vállalkozással. A hitelek 95 százaléka új hitel, melyből a beruházási hitelek 65, a forgóeszköz hitelek 26, az EU támogatások előfinanszírozásához igényelt hitelek pedig 9 százalékos részesedéssel bírnak. Az új beruházási hitelek magas aránya kedvező, annak gazdasági növekedésre gyakorolt hatása miatt. A program második pillérben folyósított hitelek közel háromnegyede forint hitel, míg egynegyede devizahitel kiváltását célozták. A programban nyújtott hitelek közel

háromnegyede a mezőgazdasági, kereskedelmi és feldolgozóipari ágazatokba irányultak – regionális koncentrációja kiegyensúlyozottabb, mint a teljes kkv hitelállományé: a közép-magyarországi régió részesedése az NHP-ben jóval alacsonyabb.

A kis- és közepes vállalkozások finanszírozási kereslete pozitív irányú elmozdulást mutatott, mely tendencia a kedvező reálgazdasági folyamatokkal és a hitelkínálat fokozatos oldásával folytatódhat. A hazai hitelfeltételek – bár valamelyest enyhültek – összességében még mindig szigorúnak tekinthetők, így továbbra is szükséges a bankok hitelezési és kockázatvállalási hajlandóságának javítása. A hitelezési feltételek javítása, valamint a kockázatosabb KKV-k finanszírozási forráshoz juttatása érdekében a jegybank 2015. március 16-tól elindította az NHP+ programot 500 milliárd forintos keretösszeggel, így a hitelprogramon belül ezzel mintegy 1000 milliárd forint áll 2015-ben a kkv-k rendelkezésére. A jegybank kiemelt célja, hogy a következő években a bankrendszer képessé váljon arra, hogy a hitelprogram nélkül is megfelelő mennyiségben tudja finanszírozni a vállalati szektort.

A bankrendszer eszközoldalát érintően továbbra is jelentős kockázatot képvisel a nemteljesítő hitelek aránya mind a háztartási, mind a vállalati szegmensben. A nemteljesítő háztartási hitelek aránya a tavalyi év végére 19,2 százalékra, historikusan legmagasabb szintjére emelkedett. A nemteljesítő hitelek között kiemelt problémát jelent a jelzáloggal fedezett, devizaalapú hitelezéshez kötődő állomány magas volumene és alacsony – 10 százalék körüli – éves tisztítási rátája, mely kezeléséhez egyaránt szükség van a portfólió-tisztítást megnehezítő vagy ellehetetlenítő jogi és intézményi akadályok lebontására, a portfólió-tisztítást jelenleg is támogató intézményi kapacitások bővítésére (Nemzeti Eszközkezelő bővítése), valamint új portfólió-tisztítási eljárások kidolgozására. Az utóbbi kapcsán megemlítendő az Igazságügyi Minisztérium szakmai vezetésével és számos szakmai partner – köztük a jegybank pénzügyi stabilitásért, valamint a pénzügyi szervezetek felügyeletéért felelős területeinek aktív – közreműködésével kidolgozott, és az Országgyűlés által június végén elfogadott magáncsőd-eljárás várható pozitív hatása. A jegybank a hiteladósok törlesztőképességének helyreállítását megcélzó további ajánlásokon is dolgozik a második félévben.

A nemteljesítő háztartási hitelállomány makroprudenciális kockázatainak csökkentéséhez – ezáltal az ország sérülékenységeinek csökkentéséhez – járult hozzá az idei év első felében lezajlott elszámolás és forintosítás. Az idei konverzióval nem érintett háztartási gépjármű hitelek és személyi kölcsönök azonban továbbra is jelentős rendszerkockázattal bírnak, elsősorban az érintett hitelszerződések magas, mintegy 250 ezres száma és 300 milliárd forintnyi volumene miatt. A hitelek bedőlése fertőzőési hatással járhat, mely kedvezőtlen következménnyel bírhat a jelzáloghitelekre is, így makroprudenciális szempontból is indokolt ebben a hitelszegmensben a szabályozói közbenjárás.

A nemteljesítő vállalati hitelek továbbra is kiemelt makroprudenciális kockázatot és megítélésünk szerint hitelezési aktivitást gátló tényezőt jelentenek. Pozitív tendenciaként említhető a tisztítási ráta javulása (27 százalékos értékkel), illetve a nemteljesítő hitelek arányának 15,6 százalékra való csökkenése, azonban a nemteljesítő és átstrukturált projekthitelek együttes aránya még mindig magas, amely jelentősen hátráltatja a piaci alapú hitelezés beindulását. A projekthitelek jelentős, 26 százalékos nemteljesítési arányának csökkentésében megoldást jelenthet a jegybank által tavaly novemberben létrehozott, piaci árazású eszközkezelő (MARK Zrt.). Az eszközkezelő üzleti modelljének és árazási stratégiájának elfogadtatása, valamint szervezeti és eljárásrendi kialakítása jelenleg is zajlik, így várhatóan az idei év második felében elindulhat a megcélzott portfólió tisztítása.

A visszafogott vállalati hitelezési aktivitás további gátló tényezője a bankrendszer tartósan alacsony jövedelmezőségi szintje: szektorszinten – a devizahitelek elszámolása miatt – a tavalyi év 506 milliárd forintos veszteséggel zárult, mely -17,5 százalékos tőkearányos jövedelmet és -1,8 százalékos eszközárányos jövedelmet biztosított a szektor szereplőinek. Az elmúlt években a bankszektor nemzetközi összehasonlításban is alacsony jövedelmezőségében meghatározó szerepe volt a portfólióromlásból fakadó nem várt veszteségeknek, a háztartási devizahitel-problémával összefüggő állami intézkedéseknek, valamint a fiskális terheknek: elszámolás nélkül a bankrendszer mintegy 94 milliárd forint nyereséget realizált volna, így az eredményt évek óta terhelő egyedi hatások megszűnésével, továbbá a hitelezési veszteségek csillapodásával a bankrendszer jövedelmezősége a következő években javulhat. A szektor jövőbeli profitabilitását a közelmúlt jogszabályi és konjunkturális változásai érdemben befolyásolják: a forintosítás nyomán az egykori deviza-jelzáloghitelek kamatainak csökkenése, a kamatmarzs tartós szűkülése, az OBA-BEVA többletbefizetések, illetve a tartósan alacsony kamatkörnyezet negatívan, míg a Kormány és az EBRD megállapodása alapján a bankadó fokozatos csökkentése, az árfolyamgát megszűnése és a kedvező gazdasági kilátások pozitívan hathatnak a jövedelmezőségre. A jövedelmezőségi kilátások fokozatos javulása ellenére a bankszektor jövedelemtermelő képessége elmarad a régiós bankrendszerekétől, ami strukturális, méretgazdaságossági problémákra vezethető vissza, és a konszolidációs folyamat folytatódását teszi szükségessé.

A Jegybank makroprudenciális szabályozói tevékenysége

A legutóbbi félév makroprudenciális szempontból legjelentősebb eseménye a lakossági devizahitel-állomány szinte egészének a törvény által rögzített árfolyamon való forintosítása volt. Miközben a konverzió nyomán árfolyamkockázat már nem terheli a fogyasztókat, a bankszektorban több kezelendő rendszerszintű kockázat is megjelent. Finanszírozási szempontból egyrészt kockázatot jelent a bankok mérlegében lévő jelentős forint lejáratú eltérés. Másrészt likviditási kockázatot jelent a bankrendszer rövid külső adósságának továbbra is magas szintje, valamint a bankok mérlegében lévő denominációs eltérés.

A forintosítás következtében jelentős forint lejáratú eltérés alakult ki a bankok mérlegében, mivel a jellemzően hosszú lejáratúval rendelkező konvertált hitelállománnyal szemben rövidebb lejáratú forint források (nagyraoszt betétek) állnak. A kialakult lejáratú eltérés mérséklése érdekében dolgozta ki az MNB a jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutatót (JMM), amely alapján 2016. október 1-jétől a jelzáloghiteleket legalább 15 százalékban jelzálog fedezete mellett bevont, hosszú lejáratú forrásokból kell finanszírozniuk a hitelintézeteknek.

További likviditási és megújítási kockázatokat vet fel a bankrendszeri rövid külső adósság magas szintje, valamint a mérlegen belüli denominációs eltérés. Ezek kezelése érdekében döntött a jegybank a devizafinanszírozás megfelelési mutató (DMM) szigorításáról és a devizaegyensúly mutató (DEM) bevezetéséről. A módosítás hatálybalépése után az éven túli nettó devizaswap-állományok már nem számíthatóak be stabil devizaforrásként a DMM számításakor, valamint az előírt szint is 100 százalékra emelkedik. Az új devizaegyensúly szabályozás alapján pedig a mérlegfőösszeg 15 százalékában kerül meghatározásra a mérlegen belüli nyitott devizapozíció megengedett legnagyobb mértéke. Mind a módosítás, mind az új szabályozás 2016. január 1-jén lép hatályba.

Az MNB szakértői megkezdték a hazai rendszerszinten jelentős intézmények azonosítási módszertanának kidolgozását, az ezen pénzintézetek méretéből eredő kockázatok mérséklése

céljából. A rendszerszinten jelentősnek minősített intézmények listája legkésőbb 2016. január 1-én kerül közzétételre.

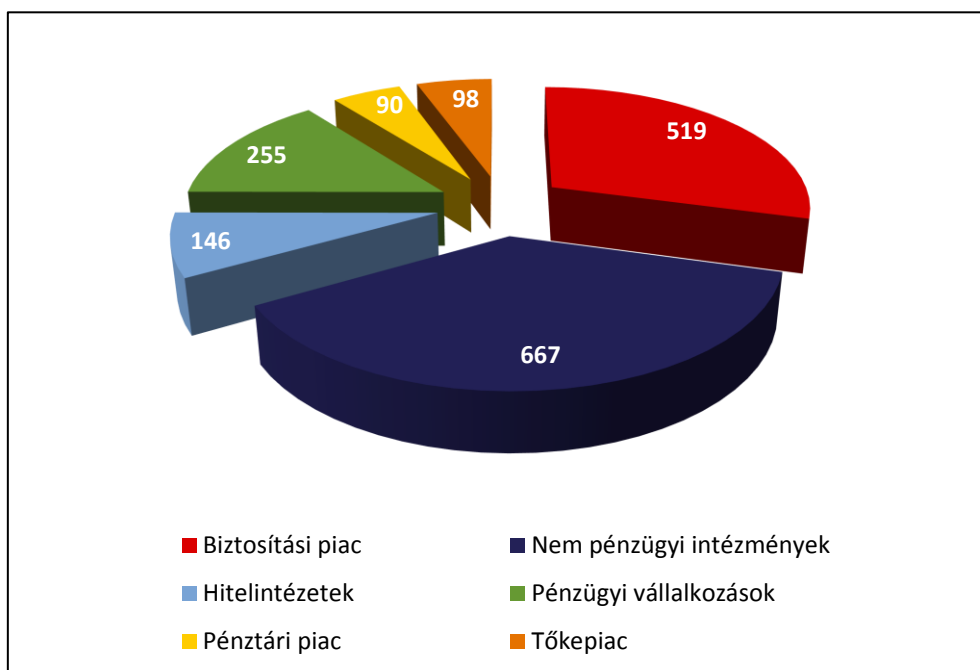
Az MNB munkatársai 2015 első félévében is figyelemmel kísérték a pénzügyi rendszert érintő nemzetközi szabályozási folyamatokat, és aktívan részt vettek különböző európai intézmények, mint az EBH (Európai Bankhatóság) és az ERKT (Európai Rendszerkockázati Testület) makroprudenciális politikával foglalkozó munkacsoportjainak munkájában. Az MNB meghívására az EBH likviditási kérdésekkel foglalkozó munkacsoportjának ülése 2015 májusában Budapesten került megrendezésre.

2.3. Felügyeleti tevékenység és fogyasztóvédelem

Mikroprudenciális felügyelés

Az MNB 2015 I. félév végén összesen 1.775 intézmény prudenciális felügyeletét látta el, az 6. ábra szerinti eloszlásban. A félév során összesen 34 prudenciális vizsgálat és 15 piacfelügyeleti vizsgálat került lezárásra, további 107, illetve 45 folyamatban van. Az MNB a tárgyidőszakban összesen 692 prudenciális határozatot adott ki, a piacfelügyeleti és kibocsátói felügyelési területen összesen 16 határozat és 228 végzés született. Az intézkedések során 146,75 millió forint prudenciális bírság és 379,15 millió forint piacfelügyeleti és felügyeleti bírság kiszabására került sor.

6. ábra: A felügyelt intézmények típus szerinti megoszlása (2015. 06.30, db)



Forrás: MNB

Az MNB hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások felügyeletéért felelős területe 2015 I. félévében a jogszabályokban előírt vizsgálati kötelezettségeit teljesítve a hitelintézetek esetében 8 2014-ben indított átfogó vizsgálatot zárt le, és 9 újat indított. Ezen felül 16 témavizsgálat és 2 célvizsgálat esetében a határozat kiadása folyamatban van. A rendszerkockázati szempontból jelentős szereplőknél 2014. évben elvégzett vizsgálatok tapasztalatain alapuló új módszertan felhasználásával az első félévben az MNB öt bank kereskedelmi ingatlanhitel-portfoliójának mintegy 90%-át tekintette át.

Az integrált felügyeleti eszköztárat alkalmazó megújított átfogó vizsgálatok a DRB bankcsoport tagjai esetében olyan kritikus problémákat tártak fel, melyek a Buda-Cash Brókerház Zrt.-nél elkövetett csalássorozat eredőjeként végül az érintett hitelintézetek tevékenységi engedélyének visszavonásához vezettek.

Az időszakban két pénzügyi vállalkozásnál volt felügyeleti biztos kirendelve, az egyik helyzete egy új tulajdonos belépése révén rendeződött, így a biztos visszarendelésre került. A másik intézmény,

illetve egy további pénzügyi vállalkozás esetében az MNB visszavonta a tevékenységi engedélyt, és kezdeményezte az intézmények felszámolását, mert azok nem tudtak eleget tenni fizetési kötelezettségeiknek, illetve nem volt biztosítható a fizetőképességük helyreállítása.

2015-ben az MNB tovább folytatta az intézményfelügyelés szervezeti reformját, és a korábbinál gyorsabb felügyeleti beavatkozások érdekében létrehozta a Hitelintézeti operatív vizsgálati főosztályt. Az új szervezeti egységnek a hitelintézetekre irányuló rendkívüli helyszíni vizsgálatok megszervezése és lebonyolítása mellett kiemelt feladata a prudenciális problémák korai felderítése és kivizsgálása is.

A felügyelés megújulása érinti a 2014 végére teljes körűen létrejött, szövetkezeti hitelintézetek egyetemleges felelősségvállaláson alapuló kötelező integrációját is. Az integráció felügyeletét az MNB ugyanis az integráció sajátosságait figyelembe vevő módszertan szerint látja el, melynek keretében a Takarékbank-csoport összevont felügyelésével párhuzamosan szoros monitoring alatt tartja a kapcsolt szövetkezeti hitelintézeteket is. A csoport felügyelése során az MNB figyelemmel kíséri az integráció központi szerveinek – a tagszervezetek irányába tett – intézkedéseit, és szükség esetén intézkedik a feltárt működési problémák megszüntetéséről.

Biztosítási területen a kiemelt ellenőrzési célterületekre fókuszálva 2015. I. félévében 6 átfogó vizsgálat lezárására került sor, amelyek kapcsán összesen 68 millió forint bírság került kiszabásra. A lezárt vizsgálatok tapasztalatai alapján a megállapítások jellemzően a biztosítók üzleti nyilvántartási, adatfeldolgozási és ellenőrzési rendszerére, az egyes termékek szerződési feltételeire, ügyféltájékoztatási gyakorlatára, valamint a tőkehelyzetre vonatkoznak.

A proaktív felügyelés keretében 2015. első félévében az MNB kiadta a biztosítási termékek bemutatását, összehasonlítását szolgáló és a biztosításközvetítés során használt elektronikus felületekre vonatkozó ajánlását, melyet széles körű piaci konzultáció előzött meg. Az ajánlás a jogszabályi keretek elektronikus felületeken történő gyakorlati alkalmazására ad iránymutatást, mivel a jelenlegi jogszabályok a biztosításközvetítés általános kereteiről rendelkeznek, és így nem tartalmaznak külön szabályokat az elektronikus közvetítői, értékesítési tevékenységre. Ezzel biztosítható, hogy a fogyasztók a biztosítási szolgáltatások árán túl azok tartalmáról is könnyen áttekinthető és értelmezhető összehasonlítást kapjanak a szükségleteiknek leginkább megfelelő termék kiválasztása érdekében.

A pénztári szektorban lezárt 8 átfogó vizsgálat több esetben az önkéntes pénztári számviteli jogszabályok megsértését, a kialakított pénztárszervezeti és intézményi struktúra személyi és működési kockázatait, a belső kontrollrendszerek és a belső kontroll folyamatok hiányosságait azonosították. Az MNB az érintett pénztárakat a jogszabályok megsértéséből fakadó nyilvántartási hiányosságok és a jogsértő gyakorlat megszüntetésére kötelezte. Az önkéntes pénztárak helyszíni vizsgálata során kiemelt téma volt a tagok részére nyújtott szolgáltatásokhoz és a tagsági jogviszony megszűnéséhez, illetve egyéb elszámolásokhoz kapcsolódó fizetések szabályos lebonyolítása, a tagdíjak felosztási aránynak megfelelő jóváírása az egyéni számlákon. A vizsgálatok során szintén kiemelt téma volt annak ellenőrzése, hogy a nem fizető tagok befektetési eredményéből a működési és likviditási részre történő levonások érvényesítése szabályszerű volt-e, valamint továbbra is fókuszban maradt a pénztári tevékenység költségeinek vizsgálata.

A független közvetítői célvizsgálatok esetében az elmúlt időszakban kiemelt jelentőséggel bírt az ügyfélpénzek jogszabályban előírt kezelésének vizsgálata, az ügyfélpénzek védelmének

megkövetelése. Az MNB szintén nagy hangsúlyt helyezett a nyugdíjcélú életbiztosítások értékesítési folyamatának ellenőrzésére.

A vizsgálatok során a jegybank határozottan fellép a be nem jelentett, megfelelő végzettséggel vagy hatósági vizsgával nem rendelkező személyek közvetítői tevékenységével szemben. Az ellenőrzések során feltárt jelentős súlyú jogsértések miatt az MNB – a közvetítői piacon eddig példa nélküli mértékű – 30 millió forint prudenciális bírsággal sújtott egy, az életbiztosítási piacon jelentős súlyúnak számító független biztosításközvetítő társaságot.

Az MNB tőkepiaci intézmények felügyeletéért felelős területe első félévi tevékenységének fókuszában a Buda-Cash Brókerház Zrt. átfogó vizsgálata során feltárt visszaélések kapcsán indított célvizsgálat-sorozat volt, amely összesen 22 intézményt érintett. A vizsgálatok tárgya a befektetési vállalkozások által alkalmazott eljárások, rendszerek valamint az általuk vezetett nyilvántartások elemzése, elsősorban csalásfelderítés és -megelőzés céljából. A célvizsgálatok során a Felügyelet új vizsgálati eljárásokat alkalmazott.

Az új vizsgálati módszertan szerint az információk nem a korábban alkalmazott módon, előzetes adatbekérés formájában, hanem – az esetleges manipulációkat elkerülendő – a helyszíni vizsgálatok során elvégzett adat- és adatbázis-mentések által kerültek az MNB birtokába. A korábbiakhoz képest bővebb, és a feldolgozás, illetve feldolgozhatóság oldaláról újfajta információ a vizsgálatok során folyamatosan fejlesztett új módszerekkel került feldolgozásra. A kialakított új eszközök hatékony alkalmazását segíti, hogy – a hitelintézeti szektorhoz hasonlóan – a tőkepiaci területen is létrejött egy új, gyors reagálást lehetővé tevő operatív vizsgálati szervezeti egység.

A Buda-Cash Brókerház Zrt.-nél feltárt visszaéléseken túl az MNB súlyos, az ügyfélköveteléseket érintő visszaéléseket tárt fel a QUAESTOR Értékpapír Zrt.-nél és a Hungária Értékpapír Zrt.-nél. Az MNB felfüggesztette ezen intézmények tevékenységi engedélyét, felügyeleti biztosokat rendelt ki, majd kezdeményezte a társaságok felszámolását.

A felügyeleti eljárások megújítása részeként az MNB megerősítette a pénzügyi intézmények üzleti modelljének vizsgálatát. Az új terület a nagyobb hitelintézetekre és biztosítótársaságokra vonatkozó részletes pénzügyi modellek készítésével, profitabilitásuk és stratégiájuk fenntarthatóságának értékelésével támogatja a felügyeleti eljárások hatékonyabbá tételét. A felügyelt intézmények tevékenységére vonatkozó, a jegybanki makrogazdasági prognózisokat is figyelembe vevő részletes előrejelzések alapján az MNB pontosabb képet kap a pénzügyi közvetítőrendszer működéséről, hozzájárulva a kockázatok és a lehetséges megelőző intézkedések átfogóbb feltérképezéséhez.

Az MNB a 2015 első félévében is kiemelt figyelmet fordított a felügyelt intézmények informatikai rendszereinek ellenőrzésére. A befektetési vállalkozásoknál a vizsgálatok különösen a nyilvántartási rendszerek adatminőségének ellenőrzésére irányultak. Fókuszterület volt az üzletmenet-folytonosság tervezése és működtetése. Az MNB vezetői körlevélben hívta fel a rendszerkockázatilag fontos nagybankok, továbbá a tőzsde és az elszámolóház figyelmét, hogy a kritikus rendszerekben bekövetkezett súlyos incidensekről haladéktalanul adjanak tájékoztatást a felügyeleti hatóság számára.

A pénzmosás- és terrorizmus-finanszírozás elleni fellépés területén 14 helyszíni vizsgálat zajlott, ebből 10-et átfogó vizsgálat keretében, 4-et pedig külső vagy saját kezdeményezésre (hivatalból) folytatott le az MNB.

Piacfelügyeleti területen lezárt 13 vizsgálatból kiemelésre érdemes a felszámolás alatt álló BUSINESS TELECOM Távközlési Nyrt.-vel szemben lefolytatott eljárás, illetve a meghozott határozatok, amelyek összesen 56,7 millió forint összegű bírságtételt tartalmaztak a piacbefolyásolás tilalmára vonatkozó, illetve a tájékoztatási kötelezettséget szabályozó jogszabályi rendelkezések megsértése miatt, és felfüggesztették a BUSINESS TELECOM Nyrt. értékpapírjainak tőzsdei kereskedését.

Az MNB 2015. első hat hónapjában összesen 211 *engedélyező* határozatot adott ki a pénzügyi és biztosítási piaci területen. A hitelintézetek esetében az engedélyezési feladatok túlnyomó többségét a tőkemozgások vizsgálatával, a szabályzatok módosításának jóváhagyásával, az összevont alapú felügyelet alá tartozás megállapításával és a vezető állású személyek megfelelőségének vizsgálatával kapcsolatos feladatok képezték. 2015 első félévében sor került egy hitelintézet alapítási engedélyének kiadására, három takarékszövetkezet egyesülésére, valamint az MV-Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. MFB Magyar Fejlesztési Bank Zrt-be történő beolvadására is. A Corvinus Zrt. 2015 júniusában engedélyt kapott arra, hogy a Budapest Bank Zrt-ben és leányvállalataiban 100%-os mértékű közvetlen befolyásoló részesedést szerezzen.

A biztosítási engedélyezés területén a Szolvencia II szabályrendszer, a 2016. január 1. napján hatályba lépő új biztosítási törvény gyakorlati alkalmazásának előkészítése számos feladattal járt együtt. A tőkepiacon 2015. év első féléve során mind a befektetési alapkezelői, mind a bizalmi vagyongazdálkodói szektorban sor került új intézmény engedélyezésére. Ez utóbbi, a 2014. március 15-e óta hatályos polgári jogi szabályozási alapokon létrejött új intézményi körben hivatalból történő engedély-visszavonásra is volt példa.

A tőkepiaci kibocsátók engedélyezésével foglalkozó terület 610 határozatot kiadmányozott az első félév során. A hiánypótlási és tényállás tisztázási kérdéseken túl az MNB számos, a piaci szereplők jogkövető magatartását elősegítő konzultációt bonyolított le valamennyi termékengedélyezési, részvénytársaság felvásárlási és szabályozott piacra történő bevezetési kérdéskör kapcsán.

Fogyasztóvédelem

Az MNB az év első felében összesen 92 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, és 366 fogyasztóvédelmi eljárást zárt le. A 156 kiadott fogyasztóvédelmi határozatból 44 bírságot és intézkedést, míg 112 egyéb intézkedést tartalmazott, többségében a pénzügyi piacokhoz kapcsolódóan.

Az MNB 2015 első félévében témavizsgálat keretében kiemelt figyelemmel kísérte az elszámolással és szerződésmódosulással kapcsolatos feladatok ellátását. A témavizsgálat 42 bankot, 109 szövetkezeti hitelintézetet, 72 hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozást és 95 követeléskezelő pénzügyi vállalkozást érint. A témavizsgálat során az MNB munkatársai már a felkészülés szakaszában ellenőrzési tevékenységet végeztek, mind a számítási módszertan, mind a tájékoztató levelek összeállítása tekintetében. Ennek eredményeképpen az előzetes megállapításokat az érintett pénzügyi intézmények már a felkészülés szakaszában felhasználhatták, e mellett az MNB munkatársai proaktív módon tárták fel azokat a jogértelmezési kérdéseket, amelyek esetében az MNB indokoltnak tartotta a felügyelt intézmények irányában jelezni az álláspontját. Az elszámolás jogszabályszerű lebonyolításának elősegítése érdekében az érintett intézmények részére számos alkalommal szervezett kétoldalú, illetve többoldalú személyes konzultációt, továbbá az MNB a honlapján a felügyelt intézmények számára rendszeresen frissülő külön aloldalt hozott létre.

A témavizsgálat keretében fogyasztói jelzések, valamint az MNB saját észlelése alapján indított vizsgálódások eredményeképpen számos intézkedésre került sor (2. ábra), amelyek elsősorban a

tájékoztatási hiányosságok pótlására irányultak, azonban néhány intézmény esetében azonnali intézkedés, valamint bírság kiszabására is sor került, összesen 75,3 millió forint összegben, elsősorban a határidők megtartásának elmulasztása miatt.

*2. táblázat: Az elszámolási és szerződésmódosulási feladatokkal összefüggő
témavizsgálat során megtett intézkedések*

	Ideiglenes intézkedés (MNB tv. 87. §-a alapján, db)	Fogyasztóvédelmi figyelmeztetés (db)	Fogyasztóvédelmi bírság (millió forint)
Bank	-	9	70,8
Szövetkezeti hitelintézet	8	10	-
Hitelintézettel egyenértékű pénzügyi vállalkozás	15	21	4,5
Követeléskezelő pénzügyi vállalkozás	10	35	-
Összesen	33	75	75,3

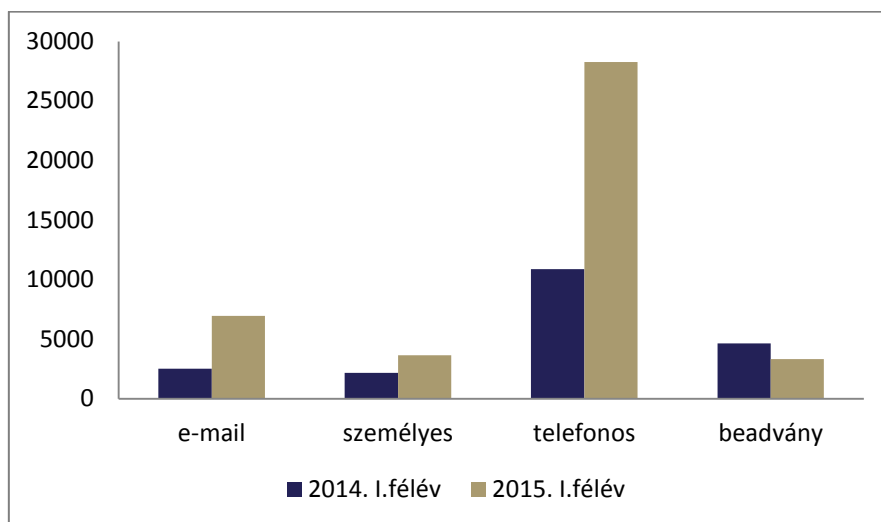
Forrás: MNB

Az MNB maradéktalanul ellátta az elszámolási törvényben előírt közérdekű keresetindítással összefüggő feladatait, a tárgydőszakban indított összesen 16 perből 12 pert I. fokon részben, vagy teljes egészében megnyert. Egy peresítés esetében az MNB fellebbezést nyújtott be, két pert a bíróság megszüntetett, további egy ügyben pedig a tárgyalás hiánypótlási eljárásra tekintettel felfüggesztésre került.

Az elszámolással kapcsolatos feladatok mellett fogyasztóvédelmi szempontból említést érdemel a zálogjegyek tárgyában lefolytatott elemzés, amelynek eredményeképpen az MNB közleményben és fogyasztóvédelmi figyelmeztetés alkalmazásával tudatta az érintett intézményekkel az 1-3 napos futamidejű zálogjegy kibocsátással kapcsolatos aggályait. Kiemelendőek továbbá a biztosítási szektorban kárrendezés tárgyában végzett vizsgálatok, amelyek eredményeképpen egyes biztosítóknál felgyorsult a kárrendezési folyamat és megszűntek a nem kívánatos magatartások.

A Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központhoz (PFK) 2015 első féléve során 42.248 ügyfélmegkeresés érkezett, amely 70%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A Call center 28.275 ügyfélnek adott telefonos tájékoztatást, míg a személyes ügyfélszolgálaton 3.673 ügyfél kapott választ kérdéseire. A tárgydőszakban 3.339 beadvány és 6.961 elektronikus ügyfélmegkeresés érkezett a PFK-hoz.

7. ábra: A pénzügyi fogyasztóvédelmi ügyfélmegkeresések számának alakulása



Forrás: MNB

Az ügyfélmegkeresések jelentős része (43 %) az elszámolással és forintosítással kapcsolatos tájékoztatáskérésre irányult. Az elszámoláshoz kapcsolódó beadványok az összes beadvány 19%-át tették ki. Ezen felül megjelentek a nem prudensen működő tőkepiaci szereplőkkel és a kártalanítási eljárások menetével kapcsolatos megkeresések is (10%). A brókerügyekhez köthető beadványok száma az összes ügy 6%-át jelentette. Az előző időszakokhoz hasonlóan markáns a pénzügyi szektorral kapcsolatos - de nem az elszámolást érintő - megkeresések száma, amely az összes megkeresés 22%-át jelentette. A leggyakoribb kérdések a gépjárműhitelekhez kapcsolódó ügynöki tevékenységre, a DRB bankcsoport működésének felfüggesztésére- majd felszámolására és a követeléskezelők tevékenységére vonatkoztak.

A Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ intenzív tájékoztatással segítette az elszámolással, illetve a tisztességtelen hitelezői magatartás korrekciójával kapcsolatos jogszabályok végrehajtásának folyamatát. Többcsatornás online és offline elemeket is tartalmazó összehangolt kommunikációs program valósult meg. 7 db animációs kisfilm került online publikálásra, amelyek az elszámolási tájékoztató értelmezésében nyújtottak segítséget a fogyasztóknak. Az MNB honlapján 12 témában jelent meg Pénzügyi Navigátor füzet, elősegítve a lakosság pénzügyileg tudatosabb döntéshozatalát.

Az MNB a Civil Háló keretein belül meghirdetett pályázataival segítségével a civil szervezetek 501 fogyasztói jogérvényesítést és a tájékoztatást segítő rendezvényt valósítottak meg. A jegybank mellett működő Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat közel 7.000 ügyfélnek nyújtott segítséget az ország 11 városában. A félév során 5 Civil Fórum és 2 Civil Szakmai Konzultáció keretében történtek egyeztetések olyan témákban, mint a természetes személyek adósságrendezése, vagy a fizetési számlákra vonatkozó EU irányelv hazai jogrendbe történő átültetése.

2.4. Szanálás

2015 első félévében az MNB adatigénylések, elemzői háttér munka, valamint az érintett intézményekkel folytatott konzultáció formájában megkezdte a szanálási tervezést mindkét, a pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről szóló 2014. évi XXXVII. törvény (Szanálási törvény) hatálya alá tartozó intézménytípus (hitelintézet és befektetési vállalkozás) vonatkozásában.

Az év első félévében került sor az MKB Bank Zrt. szanálási akciótervének kidolgozására és jóváhagyására követően a szanálási és reorganizációs lépések végrehajtására. A Szanálási törvény alapján – első alkalommal került sor hazánkban szanálási eszköz alkalmazására: a szanálási eljárás keretében értékesítésére (vagyonértékesítés) került az MKB Bank Zrt. hét darab szindikált, külföldi, illetőleg magyar ingatlanfinanszírozási ügyletből álló eszközportfóliója. Ezen kívül megtörtént a korábbi évek veszteségeiben markáns szerepet játszó rossz portfólióelemek kiválasztása, az adatszobán keresztül történő értékesítés előkészítése, valamint sor került azon feltételek kialakítására, amelyek a nem eladható rossz projekthitel portfólió MKB Bank Zrt.-ről történő leválasztását fogják biztosítani.

A szanálási és az amellelt végrehajtott reorganizációs intézkedések (költségcsökkentés, csoportos létszámleépítés, vezető csere, szervezeti átalakítás) következtében a bank hosszú távon is számottevő növekedési potenciállal működhet majd tovább.

Az év első felében intenzív szakmai előkészületek történtek a szanálási kollégium felállítása és első ülésének megszervezése érdekében. Az MNB elkötelezettségének és szakember gárdájának proaktív munkája eredményeként 2015 júniusában sor került – hét ország, valamint az Európai Bankhatóság (EBA) és az Európai Központi Bank (EKB) képviselőinek jelenlétében – a szanálási kollégium első ülésére, amellyel Magyarország az Európai Unióban elsőként indította el a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások helyreállításáról és szanálásáról szóló európai uniós irányelv (Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD) alapján a felelősségi körébe tartozó bankcsoportot érintő szanálási kollégium működését.

A szanálási feladatkörében eljáró MNB továbbá aktív szerepet vállalt a betétesek és befektetők kártalanítása érdekében az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA), valamint a Befektető-védelmi Alap (BEVA) részére nyújtott MNB likviditási kölcsönök biztosításában és a hitelnyújtások feltételeinek kialakításában, amelynek is köszönhetően az összes érintett intézmények ügyfeleinek kártalanítása a törvényi határidőn belül megkezdődhetett.

A szanálási feladatkörében eljáró MNB a Szanálási törvény által előírt féléves határidő betartása mellett ismételten nyílt pályázatot hirdetett a független értékelők számára, amelynek elbírálását követően honlapján frissítette a független értékelők névjegyzékét. A névjegyzék alapján az MNB az MKB szanálási eljárásához kapcsolódóan – jogszabályi elvárások alapján – az utólagos, végleges független értékelés elvégzése céljából 2015 márciusában független értékelő kirendeléséről, míg a szanálás alatt álló intézmény egyes eszközei tényleges gazdasági értékének megállapítása érdekében 2015 júniusában szakértő kirendeléséről intézkedett.

A szanálási terület aktív szerepet vállalt továbbá a szabályozási környezet alakításában mind Európai Unió mind hazai szinten. Így többek között folytatódott a szanálási keretrendszer koherenciájának

továbbfejlesztése³, illetve megkezdődött az EBA iránymutatások szanálási hatósági gyakorlatba történő átültetése. Ennek keretében, a BRRD értelmében és a vonatkozó EBA iránymutatás alapján a szakterület kidolgozta az egyszerűsített eljárások, valamint a szanálhatóság akadályainak kezeléséről és kiküszöböléséről szóló eljárásrendjét.

A terület szakértői számára a nemzetközi és európai szervezetek szanálással foglalkozó munkacsoportjaiban betöltött aktív szerepvállalásuk kapcsán lehetőség nyílik a nemzetközi legjobb szanálási gyakorlatok megismerésére és azok hazai alkalmazására. E körben fontos kiemelni az EBA-val folytatott együttműködést, nevezetesen a BRRD egyes rendelkezéseit értelmező szakértői hálózatban (ún. BRRD „Q&A network”), és az EBA több szanálással és válságkezeléssel foglalkozó munkacsoportjában, testületében történő szerepvállalást.

³ Az MNB a szanálási keretrendszer továbbfejlesztése érdekében számos módosítási javaslatot fogalmazott meg a Szanálási törvénnyel kapcsolatban, amelyek az Országgyűlés általi elfogadást követően, a 2015. évi LXXXV. törvénnyel 2015. július 7. napjától hatályba is léptek.

2.5. Fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek

A pénzforgalom biztonsága és hatékonysága

Pénzforgalmi állásfoglalások és ellenőrzések

Az első félév során a jegybank közigazgatási- és ügyfélmegkeresések alapján 16 pénzforgalmi tárgyú állásfoglalást, illetve szakmai véleményt adott ki. Négy esetben európai uniós jogalkotással kapcsolatban került sor pénzforgalmi szempontú véleményadásra, tizenkét esetben pedig lakossági, intézményi és közigazgatási eredetű egyéb megkeresések alapján adott állásfoglalást vagy szakmai véleményt az MNB.

2015 első félévében pénzforgalmi ellenőrzés tárgykörben tizennyolc új hatósági eljárást indított a jegybank, illetve tizenegy korábbi eljárás került lezárásra, melyek közül egy esetben nem került sor intézkedés előírására, hat esetben viszont hatósági bírságot szabott ki az MNB, melyek összértéke 28,2 millió forint.

A SecuRe Pay fórum és az Európai Bankhatóság (EBA) internetes fizetések biztonságára vonatkozó iránymutatása

Az EBA 2014. október 20-án tette közzé az internetes fizetések biztonságára vonatkozó végleges iránymutatását, melynek célját az MNB teljes mértékben támogatja, illetve egyetért az internetes fizetést lebonyolító ügyfelek csalás elleni védelmének, valamint az érzékeny fizetési adatok védelmének fontosságával. Mindennek megfelelően az MNB jelezte az EBA felé, hogy meg kíván felelni az iránymutatásnak, és már jelenleg is rendelkezik olyan szabályozással, amely részben lefedi az ajánlásban foglaltakat, ugyanakkor a teljes megfelelés biztosítása érdekében további felügyeleti elvárások bevezetése szükséges. Mindezzel párhuzamosan elkezdődött az a munkafolyamat, melynek végeztével 2015 szeptemberének végéig ajánlást tervez kiadni az MNB a hazai szolgáltatók számára. A felmérés eredményéről, valamint a hazai ajánlás kiadásának tervezett időpontjáról 2015. június 11-én, bankszövetségi ülés keretében tájékoztatta az MNB az érintett pénzforgalmi szolgáltatókat.

Pénzforgalmi szolgáltatásokat érintő üzemzavarokra vonatkozó jelentési kötelezettség (W11-es adatszolgáltatás)

Az MNB az elmúlt években többször szembesült azzal, hogy az érintett intézmények nem minden esetben tettek eleget a pénzforgalmi szolgáltatásokat érintő üzemzavarokra vonatkozó jelentési kötelezettségüknek, ami az elmúlt időszak jelentősebb banki pénzforgalmi üzemzavarai fényében indokoltá teszi, hogy a jövőben fokozott figyelem kísérje a vonatkozó adatszolgáltatást. A hitelintézetek által 2014-ben beküldött adatokból készített elemzést a jegybank a Bankszövetségen keresztül a hitelintézetekhez is eljuttatta, annak érdekében, hogy hozzájáruljon a bankszektor saját incidens megelőzési és -elhárítási terveinek fejlesztéséhez, illetve ahhoz, hogy a bankok a jövőben a vonatkozó jegybanki rendeletben foglaltak szerint tudják teljesíteni adatszolgáltatási kötelezettségüket.

Pénzügyi infrastruktúrák

Megbízhatóan működtek a hazai pénzügyi infrastruktúrák 2014-ben

Az MNB Pénzügyi Stabilitási Tanácsa 2015. március 24-i ülésén elfogadta a hazai pénzügyi infrastruktúrák 2014. évi működéséről készített felvigyázói beszámolót, melynek megállapításai szerint az MNB Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszere (VIBER), a GIRO Zrt. által működtetett Bankközi Klíring Rendszer (BKR), valamint a KELER Zrt. értékpapír-elszámolási és kiegyenlítési rendszere magas megbízhatóság mellett üzemelt 2014-ben, a rendszerszintű és egyedi banki likviditás szintje pedig megfelelő mértékű volt.

A forint csatlakozása a folyamatosan kapcsolt kiegyenlítési mechanizmushoz (CLS)

A forint CLS-csatlakozását célzó bankközi projektet 2014 februárjában indította el az MNB, 2015 első félévében pedig több jelentős előrelépés is történt a projekt által érintett szakterületeken. Különösen fontos kiemelni, hogy a CLS Bank felső vezetése a február 2-i héten igazgatósági ülést tartott Budapesten, a többnapos esemény során pedig több megbeszélésre is sor került a jegybank és a CLS Bank döntéshozói között. Ezenfelül folytatódott a CLS Bank és a jegybank informatikai rendszereinek közös tesztelése, márciusra pedig be is fejeződött a jövőben követendő napi munkafolyamatok kipróbálása. A tesztrendszerek együttműködésének kialakítását követően lezajlott a piaci tesztfolyamat első fázisa, melyben három hazai és három külföldi bank vett részt, március végére tehát megbizonyosodhattak a felek az alapfunkcionalitás működésének biztonságáról. Felkészülve a CLS számára nyújtandó számlavezetési szolgáltatás augusztus 3-tól való biztosítására, az MNB a teljesítés véglegességéről szóló törvény⁴ módosítását kezdeményezte, illetve számlavezetési politikáját, valamint a VIBER üzleti feltételeit a jövőbeli működéshez igazította. A módosító javaslatot az Országgyűlés elfogadta, így elhárultak a jogi akadályok az infrastrukturális együttműködés elől. A projekt jelenlegi készültsége alapján 2015 novemberére tervezik a felek a rendszer éles indulását.

A TARGET2-Securities (T2S) Nemzeti Felhasználói Csoportjának (NUG) ülése

2015. március 31-én és június 18-án megbeszélést tartott a TARGET2-Securities Nemzeti Felhasználói Csoportja az MNB épületében. A megbeszélés során a KELER Zrt. és az MNB munkatársai bemutatták az Európai Központi Bank által vezetett infrastruktúra-fejlesztési projekt legújabb fejleményeit, és beszámoltak a nemzetközi projekt, illetve a magyar csatlakozási folyamat státuszáról. A KELER Zrt. vezetésével zajló hazai projekt 2016. szeptemberi céldátumot határozott meg a T2S-hez való csatlakozás tekintetében, a csatlakozás szakmai előkészítése viszont már jelenleg is zajlik. A június 20-án sikeresen elinduló T2S-platform első csatlakozási hullámában a görög, máltai, román és svájci értéktárak vettek részt.

⁴ 2003. évi XXIII. törvény a fizetési, illetve értékpapír-elszámolási rendszerekben történő teljesítés véglegességéről

Renminbielszámolásra vonatkozó megállapodás a Kínai Népköztársaság jegybankja, valamint az MNB között

A kínai nemzetközi kapcsolatok és a Budapest Renminbi Kezdeményezés egyik fontos, pénzügyi infrastruktúrát érintő kérdése, hogy a hazai és regionális gazdasági szereplők belföldi, illetve nemzetközi renminbiügyleteit milyen módon lehet hatékonyan elszámolni és kiegyenlíteni. Az erre irányuló szakmai egyeztetések eredményeként 2015. június 27-én együttműködési megállapodást kötött a Kínai Népköztársaság jegybankja és az MNB egy renminbielszámolási mechanizmus kialakításáról, továbbá arról, hogy az elszámolás felügyeletét és felvigyázását, az információk cseréjét, valamint a rendszer értékelését és fejlesztését összehangoltan, együttműködve fogják ellátni. Magyarország így Hong Kong, Szingapúr, Németország, Nagy-Britannia, Luxemburg, Franciaország, a Koreai Köztársaság és Katar után kilencedikként kötött erre vonatkozó megállapodást Kínával.

Egyéb Információk

Pénzforgalommal és fizetési rendszerekkel kapcsolatos publikációk

A Hitelintézeti Szemle 2015. márciusi számában *Hány óra a négy óra? – A napközbeni átutalások tényleges időszükséglete* címmel jelent meg Császár Péter tanulmánya. A tanulmányban részletesen bemutatásra kerül az átutalás részfolyamatainak időszükséglete, ezenfelül javaslatokat fogalmaz meg a szerző azzal kapcsolatban, hogy hogyan lehetne tovább gyorsítani az átutalásokat. A cikk elérhető a <http://www.hitelintezetiszemle.hu/> oldalon.

A Hitelintézeti Szemle 2015. júniusi számában *Mutasd, mivel fizetsz, megmondom, ki vagy – A pénzforgalmi szokásokat befolyásoló szociodemográfiai tényezők* címmel jelent meg Ilyés Tamás és Varga Lóránt tanulmánya. Az ezerfős háztartási felmérésen alapuló kutatás szerint a vizsgált demográfiai és szociológiai változók csak kismértékben hatnak a készpénzalapú fizetési módokra, míg az iskolai végzettség növekedése kiemelkedő mértékű pozitív hatással bír az elektronikus tranzakciók használatára. A cikk elérhető a <http://www.hitelintezetiszemle.hu/> oldalon.

Az MNB kibővítette a hazai fizetési forgalmat bemutató pénzforgalmi táblakészletét egy, a fizetési- és értékpapír-elszámolási rendszerekkel kapcsolatos fontosabb statisztikákat bemutató táblakészlettel, így lényegesen bővebb és részletesebb adatokkal segíti a hazai pénzügyi infrastruktúrák megismerését. A statisztikai táblák szokásos formában való publikálása mellett az MNB most először egy olyan interaktív felületet is készített, mely egyszerűbbé és látványosabbá teszi az adatelemzést. A pénzforgalmi adatok a <http://www.mnb.hu/Penzforgalom/> oldalon érhetők el.

2.6. Devizatartalék-kezelés

A tartalék tartásának céljai

Más jegybankokhoz hasonlóan, a Magyar Nemzeti Bank – jegybanktörvényben rögzített – egyik legfontosabb feladata az ország devizatartalékainak kezelése. Az MNB több funkció ellátása céljából tart devizatartalékot, amik közül a legfontosabbak a következők:

- a piaci szereplők elvárásainak megfelelő tartalékszint biztosítása („international collateral”),
- a monetáris politika támogatása (intervenciós kapacitás biztosítása),
- tranzakciós devizaigény biztosítása (államadósság-kezelés támogatása, állam deviza-kifizetéseinek kielégítése stb.)

A piaci szereplők a korábbinál is kiemeltebben figyelik a devizatartalék nagyságának alakulását. Az MNB maga is rendszeresen felülvizsgálja a tartalékok kívánatos szintjét, és szükség esetén a lehetséges kereteken belül lépéseket kezdeményez a megfelelő szint elérésére. 2015 első 6 hónapja során a tartalék összességében kielégítette az „international collateral” szerepet. Az árfolyam kiszámítható, stabil alakulásának egyik biztosítéka a megfelelő szintű tartalék, amely szükség esetén jegybanki intervenciót tesz lehetővé az árfolyam védelme érdekében.

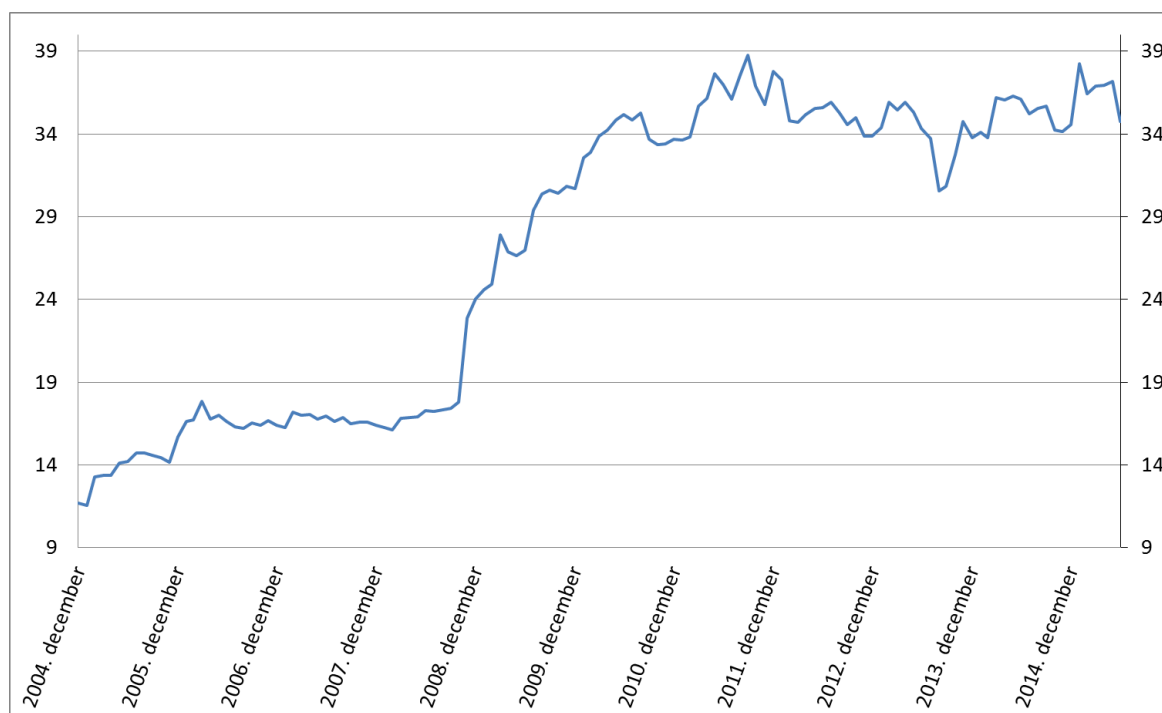
A tranzakciós célok közül továbbra is az állami adósságkezelés kiszolgálása volt a legfontosabb az elmúlt félévben. E körben említhető még a költségvetési szervek devizaigényének folyamatos biztosítása. Az Európai Uniótól érkező transzferek szintén az MNB-n keresztül folynak, ezek az utóbbi és elkövetkező években is jelentős forrásai a devizatartaléknak. A fenti tranzakciós célok kielégítése a vizsgált időszak során is zökkenőmentesen zajlott.

A tartalék nagysága

2015. első félévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 34,8 milliárd euró volt, ami mintegy 182 millió euró növekedést jelent a 2014. év végéhez képest. A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták az elmúlt fél év során:

Az Államadósság Kezelő Központ adósságkezelési célú tételei összességében mintegy 400 millió euróval csökkentették a devizatartalékokat a 2015. február 3-i 1,5 milliárd dollár névértékű kötvénylejáráttal együtt. A költségvetési szervek devizabefolyásainak és –kifizetéseinek egyenlege 270 millió euróval csökkentette a tartalékot. 2015. első félévében az Európai Bizottságtól 2,16 milliárd euro nettó transzfer érkezett. A tartalékon elért eredmény a tárgyidőszakban mintegy 20 millió euro volt. A monetáris célú műveletek hozzávetőleg nettó 1,6 milliárd euróval növelték, míg a devizahitelek konverziójához köthető lehívások mintegy 2,4 milliárd euróval csökkentették a tartalékok nagyságát. A devizatartalékot tovább mérsékelte, hogy a félév végén a Budapest Bank vételárának kifizetéséhez a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. az MNB-től vásárolt devizát.

8. ábra A devizatartalék nagyságának alakulása (milliárd EUR)



Forrás: MNB

A devizatartalék szerkezete és teljesítménye

A devizatartalék-kezelés során a likviditás, a biztonság és a hozam hármas célrendszerének kell megfelelni, ami azt jelenti, hogy a Bank a kockázatok előre definiált alacsony szintjének folyamatos betartása mellett próbálja elérni a lehető legmagasabb hozamszintet.

A célokkal összhangban a Bank a devizatartalékokat euro, dollár, jen és font denominációjú portfóliókban kezeli. Árfolyamkitettséget ugyanakkor kizárólag euróban vállal: az eurótól különböző devizanemű tartalékeszközök árfolyamkockázatát döntően devizacsere (fx-swap) ügyletek segítségével euróra fedezi. Az árfolyamfedezett nem euro devizaeszközök tartását elsősorban a magasabb szintű diverzifikáció elérése és a dollár esetében a nagyobb likviditás biztosítása is indokolja.

Az MNB az ország devizatartalékát nyolc – cél és devizanem szerint – elkülönített portfólióban tartja. A nyolc portfólióból hét saját kezelésű, egy pedig – annak speciális ismereteket igénylő volta miatt – külső vagyon- és letétkezelő útján – a Bank által megadott irányelveknek megfelelően – kerül kezelésre. A nyolc portfólióból az időszak elején öt aktívan menedzselte, míg három passzívan, indexkövető módon kezelt. Az MNB az angol font portfóliót június 1-től a magasabb teljesítmény elérése érdekében – továbbra is konzervatív megközelítésben – aktív befektetési stílus mellett kezeli, amivel az aktívan kezelt portfóliók száma hatra emelkedett.

Az aktívan kezelt hat portfólió euróban, dollárban és angol fontban denominált. Dollárban egy pénzügyi és egy befektetési portfólióval, euróban a pénzügyi és a befektetési mellett egy úgynevezett hitelkockázat-mentes portfólióval, angol fontban egy befektetési portfólióval rendelkezik a Bank. A kizárólag állampapírokat tartalmazó jen portfóliót a Monetáris Tanács erre irányuló döntésének megfelelően a Bank a benchmark szigorú lekövetésével indexhez kötött

portfólióként passzívan kezeli. Az amerikai ügynökségi jelzálogleveleket (agency MBS) tartalmazó portfólió külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában szintén indexkövető passzív módon van kezelve.

Az euro hitelkockázat-mentes portfólió képezi a devizatartalék gerincét. Ebbe a portfólióba kizárólag magas⁵ hitelminősítésű értékpapírok (főként állampapírok), valamint e papírokat kibocsátó államok által garantált, és nemzetközi intézmények (szupranacionális) kibocsátásai kerülnek. Az euro befektetési portfólióba az előzőek mellett magas hitelminősítésű vállalati, illetve banki kibocsátások és fedezett értékpapírok vásárolhatóak; ebben a portfólióban állampapírok jellemzően csak likviditáskezelési céllal vannak. A dollár és az angol font befektetési portfólióban elsősorban a deviza denominációnak megfelelő állampapírok, és - az euro befektetési portfólióban kezelt hitelkockázatos értékpapírokhoz hasonlóan - magas hitelminőségű banki és vállalati kötvények találhatók.

Más jegybankokhoz hasonlóan az MNB is megvizsgálta gazdaságdiplomáciai, illetve devizaeszköz-diverzifikációs céllal egy renminbi portfólió kialakításának lehetőségét, és a teljes devizatartalék méretéhez képest kis méretű kínai kötvényportfólió fokozatos kiépítéséről döntött. A befektetésre az első fázisban májusban, közvetett módon, a BIS-szel együttműködve került sor.

2015 első félévében a korábbi időszakban már alacsony szintre csökkent fejlett piaci állampapírhozamok az euro és az amerikai dollár esetén a Bank számára releváns rövid lejáratokon devizától és futamidőtől függően eltérő mértékben, de jellemzően tovább csökkentek. A japán jen és angol font állampapír hozamgörbe pontjain emelkedés volt megfigyelhető. A hozamgörbe-mozgások eltérő mértékben és irányban hatottak a kötvényportfóliók ártértékelődésére, és így a tartalék időszaki teljesítményére.

A piaci mozgások portfóliókra gyakorolt hatása közgazdasági értelemben⁶ 0,08 százalék nyereséget eredményezett euróban számolva. A relatív megítélést segítő, az MNB kockázati preferenciáit kifejező benchmark 0 százalékos nyereséget ért el, így a devizatartalék 8 bázisponttal felülteljesítette a benchmarkot. A japán jen portfólió kivételével minden portfólió pozitív teljesítményt nyújtott. Az aktív kezelésű portfóliók és az MBS portfólió túlteljesítették a kapcsolódó benchmarkot, míg a japán jen és a font portfóliók minimálisan elmaradtak a benchmarkjaik mögött.

⁵ Az devizatartalék portfóliókban lévő magas hitelminősítésű értékpapírok „AAA”, „AA” és „A” minősítésűek.

⁶ Számviteli értelemben a portfólió teljesítménye ettől eltérhet, mivel a közgazdasági értelemben vett hozam a piaci mozgásokból fakadó teljes, tehát nem-realizált hatásokat is tartalmazza.

3. táblázat: A tartalékportfóliók és benchmarkjai évesített teljesítménye 2015. I. félév (százalék)

Portfólió neve	Portfólió teljesítménye	Benchmark teljesítménye	Különbség (bázispont)
Összesen*	0,08	0,00	8
Aktívan kezelt*	0,11	0,03	8
Euro hitelkockázat-mentes	0,06	-0,03	10
Euro befektetési	0,16	0,11	5
Euro pénzüpiaci	0,01	-0,05	7
Dollár befektetési	0,80	0,68	12
Dollár pénzüpiaci	0,42	0,09	33
Index követő módon kezelt*	-0,18	-0,19	1
Angol font	0,25	0,29	-4
Jen	-0,07	-0,05	-2
MBS	0,87	0,60	27
* A vastagon szedett sorok az egyes portfóliók állományaival súlyozott, finanszírozási költséggel korrigált, euróban kifejezett hozamokat tartalmazzák. Az egyedi portfóliók teljesítménye az adott portfólió devizanemében került meghatározásra. Az angol font portfólió 2015. június 1-től aktívan kezeltté vált.			

Forrás: MNB

A tárgyidőszakban a devizatartalék-kezeléshez kapcsolódó célok maradéktalanul teljesültek. A monetáris politikai célok eléréséhez meghatározott likviditás a félév során végig rendelkezésre állt, az MNB reputációját károsan érintő hitelkockázati esemény nem történt.

Működési kockázat-kezelés

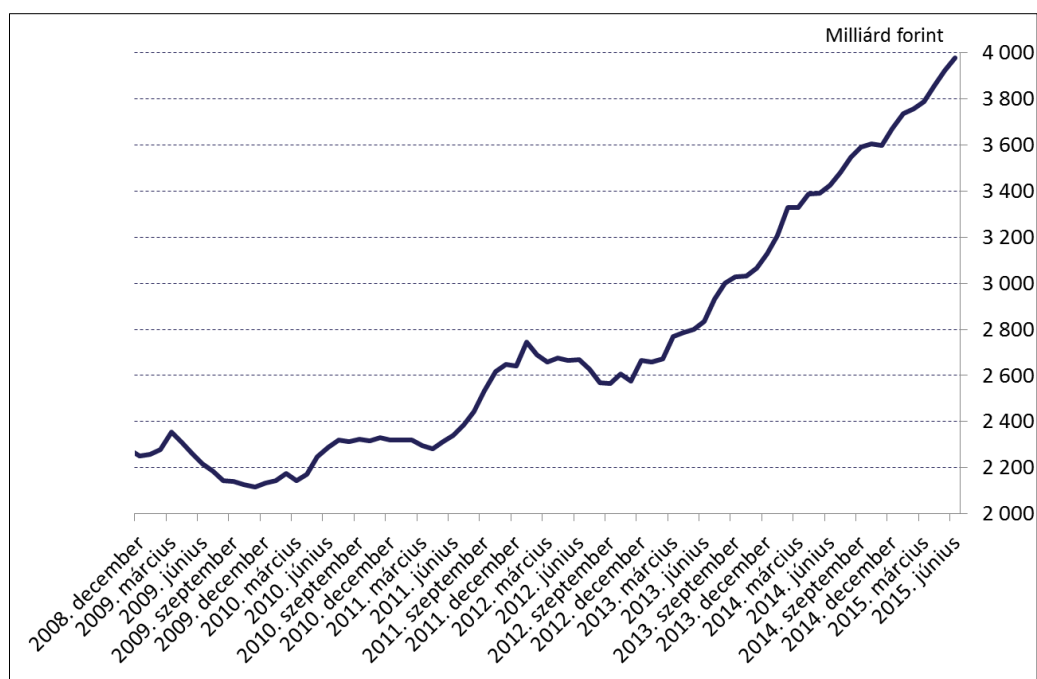
Az MNB, a 2014-ben elfogadott működési kockázat-kezelési és üzletmenet-folytonossági stratégiájában megfogalmazott céljaival összhangban, 2014 év végére teljes körűen feltérképezte a felügyeleti területek folyamatainak működési kockázati profilját. 2015 első félévében, ennek folytatásaképp megkezdte az említett területek részletes kockázati térképeinek kidolgozását. A célokkal összhangban, a Bank megkezdte a működési kockázat-kezelési módszereinek és rendszerének hatékonysági felülvizsgálatát.

2.7. Készpénz-logisztikai tevékenység

Forgalomban lévő készpénz

A forgalomban lévő készpénzállomány értéke 2015. június végén 3977,2 milliárd forint volt. Ez az érték az előző év végéhez képest 8 százalékos - 304,5 milliárd forintos növekedést tükröz.

9. ábra: A forgalomban lévő készpénz értéke a gazdaságban



Forrás: MNB

A forgalomban lévő bankjegyek és érmék

2015 első félévének utolsó napján a forgalomban lévő bankjegyek értéke 3906,6 milliárd forint, mennyisége 391,2 millió darab volt. Ez értékben 16 százalékos, a mennyiséget tekintve 12 százalékos növekedést mutat 2014 azonos időszakának végéhez képest. A növekedés valamennyi címletet érintette, ám elsősorban a húsz- és tízezer forintosok esetében volt jelentősebb mértékű. A 2014 decemberében forgalomba hozott új, fejlesztett tízezer forintosok már 55 százalékát teszik ki a forgalomban lévő teljes tízezres mennyiségnek.

A forgalomban lévő érmék értéke 56,4 milliárd forint, mennyisége 1468 millió darab volt 2015. június végén. Ez értékben 7 százalékkal, mennyiségben 6 százalékkal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. E növekedés valamennyi címletet érintette, de leginkább az 5 és a 200 forintos érme intenzívebb forgalomba áramlásának köszönhető.

4. táblázat: Forgalomban lévő bankjegyek és érmék⁷

(2015. június 30-i adatok)

Bankjegyek	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
20 000 forint	119,4	2 387,4	30,5	61,1
10 000 forint	127,1	1 270,7	32,5	32,5
5 000 forint	24,8	123,9	6,3	3,2
2 000 forint	23,3	46,6	6,0	1,2
1 000 forint	59,3	59,3	15,2	1,5
500 forint	37,3	18,7	9,5	0,5
Összesen	391,2	3 906,6	100,0	100,0
Érmék	Mennyiség	Érték	Megoszlás (%)	
	millió darab	mrd forint	mennyiség	érték
200 forint	115,4	23,1	7,9	40,9
100 forint	156,8	15,7	10,7	27,8
50 forint	136,9	6,8	9,3	12,2
20 forint	261,7	5,2	17,8	9,3
10 forint	306,4	3,1	20,9	5,4
5 forint	490,8	2,5	33,4	4,4
Összesen	1 468,0	56,4	100,0	100,0

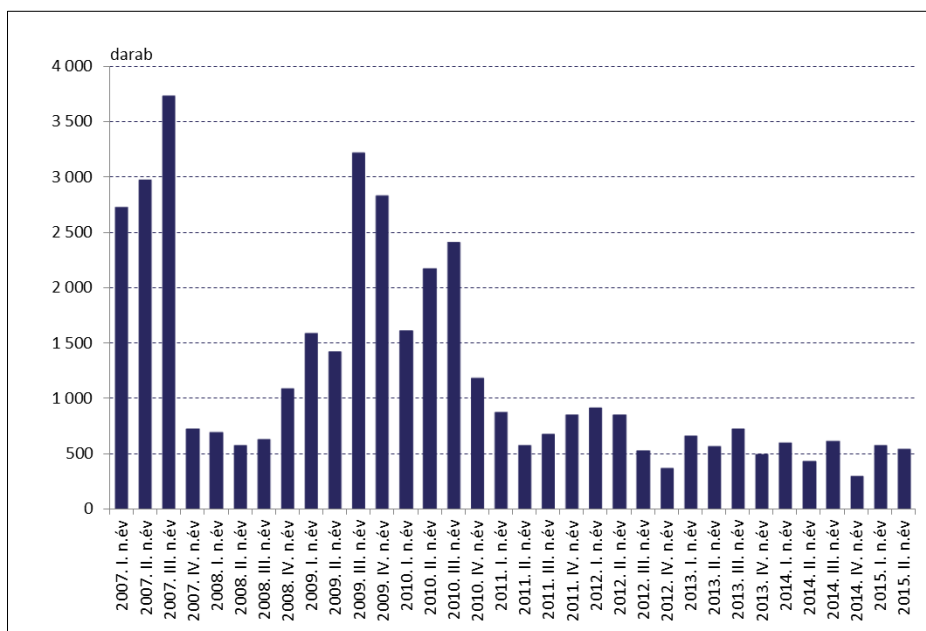
Forrás: MNB

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

A forint bankjegyek hamisítása tekintetében kiugróan kedvező volt a 2014. év, így az annak azonos időszakához képest tapasztalható 9 százalékos növekedés 2015 első félévében, a forinthez hasonló nemzeti valuták sorában továbbra is kedvezőnek tekinthető. Az elmúlt 6 hónapban 1118 darab hamis forintbankjegy került kivonásra a forgalomból.

⁷ A táblázat nem tartalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmék és emlékbankjegyek állományát, melyek névértéken a forgalomban lévő fizetőeszközök közé tartoznak.

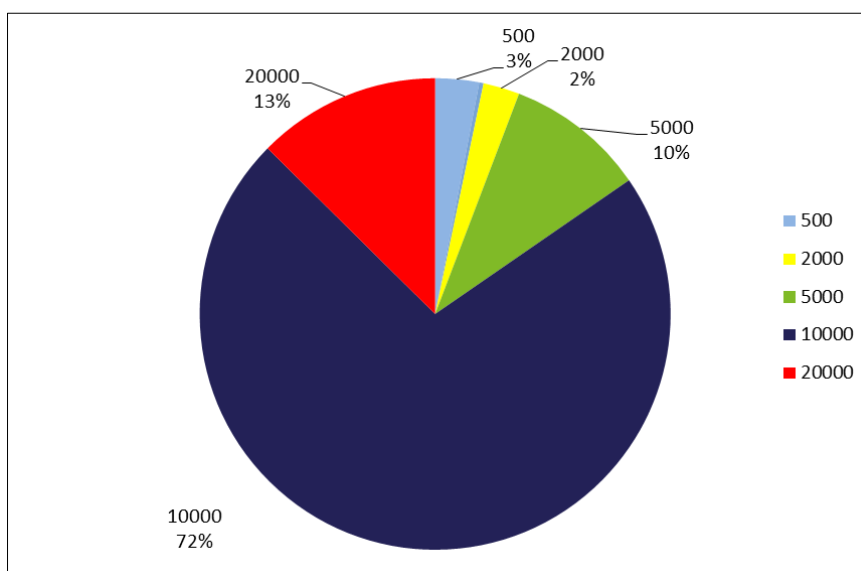
10. ábra: A forint hamisításának negyedévenkénti alakulása



Forrás: MNB

A lefoglalt hamisítványok többsége továbbra is a magasabb értékű címletek, döntően a 10 000 forintos bankjegyek közül került ki. Készítési módjukra változatlanul az irodai sokszorosító eszközök (színes fénymásolók, printerek) jellemzők. A rátekintésre esetleg megtévesztőnek bizonyuló hamisítványok, egyszerű érzékszervi vizsgálatokkal (tapintással, fény felé tartva átnézetben vagy mozgatással) és/vagy a kombinált UV-A és UV-C lámpa alatti ellenőrzéssel kiszűrhetők.

11. ábra: A fellelt forintbankjegy-hamisítványok címletenkénti megoszlása 2015 első felében



Forrás: MNB

A hamis valuták előfordulása továbbra sem jelentős: a jegybank szakértői összesen 904 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak az első felében. Ezen belül a hamis euro bankjegyek száma 705 darab volt.

Emlékérme-kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében az MNB jogosult bankjegy- és éremkibocsátásra – ideértve az emlékbankjegyet és az emlékérmét is, amelyek Magyarország törvényes fizetőeszközei. Az idei első félévben az MNB kibocsátotta a 2015. évi emlékérmeprogram első öt emlékérméjét.

2014-től minden nemesfémből készült emlékérmét olcsóbb alapanyagú, színesfém változatban is kibocsát az MNB, ezzel kedvezve azoknak az érdeklődőknek, akik egy-egy téma művészi megvalósítását mérsékeltebb áron szeretnék megvásárolni. Emellett az MNB és a Magyar Pénzverő Zrt. a fiatalabb korosztály érme gyűjtési kedvét kívánja ösztönözni azzal, hogy számukra is megfizethetővé teszi az emlékérméket. Így az ezüst érmék súlytól és nemesfémtartalomtól függően 10 000 vagy 5000 forint névértékű veretével azonos éremképpel, 2000 forintos névértékben, színesfém változatban is elkészülnek.

Emlékérme Csók István születésének 150. évfordulójára

Az MNB 2015. február 27-én bocsátotta ki a Csók István emlékérmét, a Csók 150 emlékév keretében. Hosszú pályája során Csók egyike volt a legtöbb hazai és külföldi elismerést, díjat nyert magyar festőknek. Az évfordulóra 10 000 Ft-os ezüst és 2000 Ft-os színesfém változat jelent meg.

Az emlékérmé elölapján, a középmezőben Csók István: A tavasz ébredése című festmény egy részletének ábrázolása látható. Jobbra fent, három vízszintes sorban az alapanyagnak megfelelő értékjelzés, a „FORINT” és a „MAGYARORSZÁG” felirat olvasható. Az emlékérmé jobb alsó szélén, két vízszintes sorban a „2015” verési évszám és a „BP.” verdejel olvasható.

Az emlékérmé hátlapján, jobb oldali mezőben Csók István: Múteremsarok című festménye önarckép részletének tükörképként való ábrázolása látható. A bal oldali mezőben, az alapsíkból kiemelkedő sávban, négy vízszintes sorban a „CSÓK”, az „ISTVÁN”, az „1865” és az „1961” felirat olvasható. Az emlékérmé bal alsó szélén Fritz Mihály tervezőművész mesterjegye látható.

Az emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 24 gramm, átmérője 37 mm, széle recézett. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 23,7 gramm, méretben és éremképben nem tér el az ezüst verettől.

Az ezüsből 5000 db verhető, tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfémből ugyancsak 5000 db, selyemfényes változat készíthető.



Emlékérme Tinódi Sebestyén születésének 500. évfordulójára

2015. március 30-án Tinódi Sebestyén születésének 500. évfordulójára bocsátott ki emlékermét a Magyar Nemzeti Bank.

Tinódiról fennmaradt ismereteink leginkább a verseiből származnak. Alapvetően históriás énekek szerzőjeként tartjuk számon, költeményeinek zöme tudósító ének, jelenkorú eseményekről készített verses história. Pályatársai közül ő az egyetlen, aki a század során önálló kötetet adott ki „Cronica” címmel, 1554-ben, ezzel egyedülálló a magyar irodalomban. Históriainak dallamát ő maga szerezte s kottával ki is adta őket, ezek a zenetörténet számára különösen értékesek.

Az emlékérme előlapján, a középmezőben egy lant reneszánsz rozettával díszített húrjainak és húrtartójának ábrázolása látható. Az ábrázolástól jobbra a „BP.” verdejel, balra a „2015” verési évszám olvasható. Az emlékérme szélén felső köriratban a „MAGYARORSZÁG” felirat, alsó köriratban az értékjelzés és a „FORINT” felirat olvasható. A felső és az alsó köriratot középen egy-egy pont választja el egymástól.

Az emlékérme hátlapján, a középmezőben Tinódi Sebestyén címerének ábrázolása látható. A címertől jobbra az „1515K”, balra az „1556” felirat olvasható, alatta Soltra E. Tamás tervezőművész mesterjegye látható. Az emlékérme szélén felső köriratban a „TINÓDI SEBESTYÉN”, alsó köriratban az „500 ÉVE SZÜLETETT” felirat olvasható. A felső és az alsó köriratot középen egy-egy pont választja el egymástól.

Az emlékérme 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 24 gramm, átmérője 37 mm, széle recézett. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 23,7 gramm, méretben és éremképben nem tér el az ezüst verettől.

Az ezüsből 5000 db verhető, tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfémből ugyancsak 5000 db, selyemfényes változat készíthető.

Emlékérme Zsigmondy Richárd Nobel-díjának 90. évfordulójára

Az MNB 2015. április 1-jén Zsigmondy Richárd Nobel-díjának 90. és születésének 150. évfordulójára emlékermét bocsátott ki. Zsigmondy Richárd a kolloidkémia kiemelkedő alakja. 1925-ben elnyerte a kémiai Nobel-díjat a kolloid oldatok heterogén természetének bizonyításáért és az ultramikroszkóp feltalálásáért. Felfedezésével bizonyítottá vált a nanorészecskék léte, így a mai nanotechnológia megalapozójának is tekinthető. Az érme a Magyar Nemzeti Bank által 2012-ben megkezdett, magyar Nobel-díjasokat bemutató emlékérme sorozat negyedik darabja. (A sorozat korábban megjelent érméi: 2012. Szent-Györgyi Albert, 2013. Wigner Jenő, 2014. Bárány Róbert)

Az emlékérme előlapján, a középmezőben egy oldalról érkező fénysugarakat befogadó ultramikroszkóp ábrázolása látható. Az ábrázolás alatt a „2015” verési évszám és a „BP.” verdejel olvasható. Az emlékérme szélén, félköriratban, baloldalon az értékjelzés és a „FORINT” felirat, jobb oldalon a „MAGYARORSZÁG” felirat olvasható.



Az emlékérmé hátlapján, a bal oldali mezőben Zsigmondy Richárd portréja látható. A jobb oldali mezőben, egymás alatti vízszintes sorokban a „ZSIGMONDY”, a „RICHÁRD”, az „1865-1929”, a „NOBEL-DÍJ” és az „1925” felirat olvasható. Az emlékérmé alsó szélén, a portré mellett Király Fanni tervezőművész mesterjegye látható.

Az ovális alakú emlékérmé átmérője 30×25 mm, széle sima. Az ezüst emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 12,5 gramm. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 10,3 gramm, méretben és éremképben nem tér el az ezüst verettől.

Az ezüsből 5000 db verhető, tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfémből ugyancsak 5000 db, selyemfényes változat készíthető.



Duna-Ipoly Nemzeti Park emlékérmé

2015. április 22-én a Magyar Nemzeti Bank 10 000 forintos címletű ezüst és 2000 forintos színesfém emlékérmét bocsátott ki „Duna-Ipoly Nemzeti Park” megnevezéssel. Az emlékérmé a magyarországi nemzeti parkokat bemutató sorozat harmadik tagjaként jelent meg a 2010-ben kibocsátott Őrségi Nemzeti Park és 2011-ben kibocsátott Duna-Dráva Nemzeti Park emlékérméket követve.

Az emlékérmé előlapján, a középmezőben a Dunakanyar Zebegény-Visegrád közötti folyószakaszának ábrázolása látható, előtérben, jobb oldalon a havasi cincérrel, a Duna-Ipoly Nemzeti Park címerállatával. A bal felső sarokban, négy vízszintes sorban az értékjelzés, a „FORINT” felirat, valamint – a névérték első számjegye alatt – a „2015” verési évszám és a „BP.” verdejel olvasható. Az emlékérmé szélén, jobb oldalon, egymás alatti két vízszintes sorban a „havasi” és a „cincér”, lent a „MAGYARORSZÁG” felirat olvasható.



Az emlékérmé hátlapján, a középmezőben a Dunakanyar Zebegény-Visegrád közötti látképének ábrázolása látható. Az emlékérmé felső részén, közepén, egymás alatti két vízszintes sorban a „DUNA-IPOLY” és a „NEMZETI PARK”, lent, közepén – a látkép ábrázolásában elhelyezve, kézírással – a „Dunakanyar” felirat olvasható. Az emlékérmé jobb alsó szélén – a látkép ábrázolásában elhelyezve – Kósa István tervezőművész mesterjegye látható.



Az ezüst emlékérmé fekvő téglalap alakú, 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm, mérete 26,4×39,6 mm, széle sima. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 27 gramm, méretben és éremképben nem tér el az ezüst verettől.

Az ezüsből 5000 db verhető, tükörfényes (proof) kivitelben, a színesfémből ugyancsak 5000 db, selyemfényes változat készíthető.

Kőszegi Jurisics vár „Magyar várak sorozat VI.” emlékérmé

Az MNB 2015. június 30-án a Kőszegi várat ábrázoló emlékérmét bocsátott ki. Kőszeg várának első említése 802-ből származik. Legismertebb ostromát az 1532-ben Bécs városa felé vonuló Szulejmán török szultán óriási seregétől szenvedte el. A 2004-ben megkezdett „Magyar várak” sorozat a Visegrádi, Diósgyőri, Munkácsi, Gyulai és Siklósi vár után a Kőszegi Jurisics-vár emlékérmével bővül.



Az emlékérmé előlapján, a középmezőben Jurisics Miklós portréja látható. A portrétól jobbra két vízszintes sorban az értékjelzés és a „FORINT” felirat, balra két vízszintes sorban a „2015” verési évszám és a „BP.” verdejel olvasható. Az emlékérmé szélén felső köriratban a „MAGYARORSZÁG”, alsó köriratban, kézírásként ábrázolva a „Jurisics Miklós” felirat olvasható.



Az emlékérmé hátlapján, a középmezőben a Kőszegi vár látképének ábrázolása látható. A várábrázolás felett, középen, egymás alatti két vízszintes sorban a „KŐSZEGI” és a „VÁR” felirat olvasható. Az emlékérmé bal szélén – a várfal ábrázolásában elhelyezve – Kereszthury Gábor tervezőművész mesterjegye látható.



Az emlékérmé 925 ezrelék finomságú ezüsből készült, súlya 31,46 gramm, átmérője 38,61 mm, széle recézett. A színesfém változat réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 30,8 gramm, átmérőben és éremképben nem tér el az ezüst verettől.

Az ezüst veretből 5000 darab tükörfényes, a színesfém változatból pedig 5000 db selyemfényes készíthető.



2.8. Statisztikai szolgálat

Az MNB statisztikai tevékenysége, 2015 I. félév

A Magyar Nemzeti Bank az MNB tv. szerinti feladatai ellátásához gyűjt statisztikai információkat, és hozza nyilvánosságra az azokból készített statisztikákat.

Az MNB az általa készített monetáris-, fizetésimérleg-, pénzügyiszámla- és értékpapír-statisztikákat, pénzügyi stabilitási, pénzforgalmi, valamint ár-, árfolyam statisztikai, pénz- és tőkepiaci, valamint felügyeleti adatokat tartalmazó idősorokat a honlapján keresztül teszi elérhetővé a nyilvánosság számára, többségében a közzétett publikációs naptár szerint. Az egyes szakstatisztikai területekhez kapcsolódóan az MNB módszertani kiadványokat is megjelentet.

Az MNB a feladatai ellátásához szükséges adatok, információk körét elsősorban adatszolgáltatási rendeletekben írja elő az érintett gazdálkodó szervezetek számára. 2015 II. negyedévében nemzetközi és hazai jogszabályi változások, valamint a pénzforgalmi és felügyelési feladatok ellátását támogató adatigények bővülése miatt módosításra került a 2015. évi, a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető⁸, a pénz- és hitelpiaci szervezetek⁹, valamint a tőkepiaci¹⁰ szervezetek által az MNB felügyeleti feladataihoz kapcsolódó MNB rendelet.

Statisztikai módszertani és publikációs változások

A fizetésimérleg-statisztikák és a nemzeti számlák összeállítására vonatkozó nemzetközi módszertani szabványok (Balance of Payments and International Investment Position Manual Sixth Edition: BPM6, System of National Accounts: SNA 2008, European System of Accounts: ESA 2010) megújításra kerültek az elmúlt években. Az új szabványok alkalmazására a fizetésimérleg-statisztikák és a nemzeti számlák esetében 2014 második felétől került sor. A módszertani váltással párhuzamosan az MNB átfogó adatfelülvizsgálatot is végzett a fizetési mérleg és a pénzügyi számlák idősorain, ennek hatása részben a 2015. évi adatközlésekben jelentkezett.

A monetáris statisztikák területén 2015-ben jelentkezett a nemzetközi statisztikai szabványok megújításából eredő módszertani váltás hatása mind a jegybank publikációiban, mind pedig a nemzetközi adatszolgáltatásokban. A váltással kapcsolatos adatszolgáltatói terhek csökkentésére törekedve az adatigények egy része becsléssel állt elő, kisebb részük viszont beépítésre került a 2015-től érvényes adatszolgáltatási rendeletbe.

Az MNB negyedéves gyakoriságú pénzforgalmi publikációja a 2015. június 30-ai megjelenéstől kezdődően kiegészült a fizetési és értékpapír-elszámlási rendszerekkel kapcsolatos fontosabb statisztikákat bemutató táblakészlettel, így lényegesen bővebb és részletesebb adatokkal segíti a hazai pénzügyi infrastruktúrák megismerését. A statisztikai táblák szokásos formában való publikálása mellett az MNB egy olyan interaktív felületet is készített, mely egyszerűbbé és látványosabbá teszi az adatelemzést, valamint a fizetési rendszerek főbb trendjeinek nyomon követését.

⁸ 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet

⁹ 51/2014. (XII. 9.) MNB rendelet

¹⁰ 52/2014. (XII. 9.) MNB rendelet

A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény és az egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi LXXVIII. törvény előírásait 2015. február 1. napjától kell alkalmazni a kamatváltoztatási és kamatfelár-változtatási mutatókra vonatkozóan. A mutatók egyik komponense a devizahitelek esetén a CCIRS felár index, amely az MNB részére teljesített adatszolgáltatásokból származtatott adat. A CCIRS felár index komponens, illetve a kamatváltoztatási mutatók és kamatfelár-változtatási mutatók minden hónap 5. munkanapján kerülnek publikálásra. Az első adatközlés 2015. március 6-án történt meg, 2009. novemberig visszamenő adatsorokkal.

Felügyeleti statisztikák

A felügyeleti célú adatszolgáltatások területén 2015. első félévében továbbra is az európai szinten egységes tartalmú és formátumú jelentések fogadása és feldolgozása jelentette a legnagyobb kihívást. A hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális követelményeiről szóló 575/2013/EU rendelethez kapcsolódó adatszolgáltatási végrehajtási-technikai standard (továbbiakban: ITS) módosítása 2015-ben további jelentős feladatokat rótt az adatszolgáltatókra és az MNB-re egyaránt. 2015-ben négy nagy bankcsoport ITS adatszolgáltatása kerül továbbításra a megfelelő ellenőrzések után az Európai Bankhatóságnak. Az ITS tartalmi bővülése még 2015-ben sem fejeződik be és várható, hogy az elkövetkező időszakokban az uniós szintű egységes adatszolgáltatás jelentős mértékben fel fogja váltani az MNB rendeletein alapuló felügyeleti célú adatszolgáltatásokat.

A biztosítók új, uniós szintű, Szolvencia II. szabályrendszere 2016. január 1-jével történő bevezetéséhez kapcsolódik az egységes tartalmú és formátumú adatszolgáltatások alkalmazására történő áttérés. Az erre való felkészülés részeként, az EIOPA ajánlásának megfelelően, az új adatgyűjtések egy szűkebb körét a 2014. évre vonatkozóan 2015. júniusban bekérte az MNB a biztosítóktól. A jelentések tartalmi értékelése is megtörtént, ezt követően a piac 80%-át lefedő intézményi kör jelentése az EIOPA-hoz sikeresen továbbításra is került.

Az ESMA az alternatív befektetési alapkezelők és alapok részére írt elő uniós szinten egységes jelentéstételt, melyre első alkalommal 2015. első negyedév vonatkozásában, az ESMA fogadórendszerének kialakítása miatt, csak 2015. júliusban kerül sor. Az MNB a felkészülés érdekében 2015. I. félév során több körös teszteléssel készítette elő a jelentések éles fogadásának sikerességét.

Informatikai rendszerfejlesztések

A Statisztikai Igazgatóság a pénzügyi szektortól származó adatszolgáltatások összehangolása és a számviteli változások kezelése céljából 2014-ben adatgyűjtés-integrációs projektet indított. Ennek keretében 2015 első felében kidolgozásra kerültek a 2017-től bevezetendő új hitelintézeti adatgyűjtések táblatervei és kitöltési előírásai, amelyek adatszolgáltatói véleményeztetése 2015 harmadik negyedévében történik meg. Ezzel párhuzamosan elindult az adatgyűjtési projekt informatikai támogatását, valamint a statisztikai és felügyeleti célú informatikai rendszerek integrációját célzó, több projektet összefogó informatikai alkalmazásfejlesztési program (STAFIR program).

2.9. Az MNB társadalmi felelősségvállalási tevékenysége

A jegybank az Alapokmányában megfogalmazott küldetésével, jövőképével és alapértékeivel összhangban meghirdetett Pallas Athéné Közgondolkodási Programja megvalósítása során feladatának tekinti a pénzügyi kultúra és a pénzügyi tudatosság, valamint az ezt megalapozó közgazdasági és társadalmi gondolkodás, illetve az ehhez kapcsolódó intézményrendszer és infrastruktúra fejlesztését. A feladataihoz illeszkedő célok megvalósítását a jegybank alapítványok útján segíti.

A Pallas Athéné Domus Animae Alapítvány (PADA) kiemelt célja a társadalomtudományi gondolkodás és interdiszciplináris kutatások elősegítése, felsőoktatási intézmények tevékenységének szakmai és anyagi támogatása, Magyarország nemzetközi oktatási és kutatási együttműködéseinek erősítése. Céljai megvalósítása érdekében az alapítvány számos pályázati lehetőséget hirdetett és szakmai együttműködések indított. 2015. I. félévében az alapítvány 48 szakkönyv és tanulmány megjelenéséhez nyújtott támogatást. 8 külföldi tanulmányút, 14 PhD kutatói program, és 13 szakmai konferencia az alapítvány anyagi hozzájárulásával valósult meg. Emellett folyamatban van 2 felsőoktatási intézmény tananyag-fejlesztési projektje, melynek eredményeként ingyenesen, nyilvánosan hozzáférhető elektronikus jegyzetek születnek a Szent István Egyetem Gazdaságtudományi Karán és a Budapesti Műszaki Egyetem Gazdaság és Társadalomtudományi Karán. Az alapítvány támogatja a Mathias Corvinus Collegium tehetséggondozó programját, segíti a Cambridge-i Egyetem magyar ösztöndíjasait, és a jövőben részt vesz a Sao Paulo-i Egyetemen induló magyar nyelvi és kulturális képzés finanszírozásában.

A Pallas Athéné Domus Scientiae Alapítvány (PADS) célja a közgazdasági, pénzügyi szakemberek képzésének, fejlesztésének támogatása és egy olyan, oktatási-tudományos központ működtetése, amely a pénzügyi ismeretek széles körű terjesztését tudományos igényességgel biztosítja, továbbá a banki szakemberek képzését és fejlesztését nemzetközi szintre emeli.

Céljai megvalósítása érdekében az alapítvány makroökonómiai, pénzügyi, illetve módszertani fókuszú pályázati lehetőségeket hirdetett, továbbá együttműködés alakított ki hazai és külföldi szervezetekkel. 2015 I. félévében a PADS 31 szakkollégiumi programot, 4 vendégkutatói és 7 kutatói mobilitási programot, 6 tudományos konferenciát, valamint 7 tananyag-fejlesztési projektet támogatott. „Első cikkem” pályázatának keretén belül 23 publikáció megjelenéséhez nyújtott támogatást.

Az alapítvány pénzügyi és makrogazdasági érdeklődésű doktoranduszok számára meghirdetett képzésének első akadémiai éve 2015 júniusában zárult. Az 3+1 éves ösztöndíjprogram első évfolyamában 10 doktori iskola 26 PhD hallgatója vett részt, a képzés az anyaintézmény által nyújtott ismereteket és kutatási lehetőségeket egészíti ki.

A Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány (PADOC) több évre szóló stratégiai megállapodások előkészítését kezdte meg határon túli, magyar nyelven oktató meghatározó egyetemekkel, illetve karokkal. 2015. I. félévében hosszú távú együttműködési megállapodást kötött a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemmel, a Partiumi Keresztény Egyetemmel, a felvidéki Selye János Egyetemmel, az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karával, valamint a Vajdaságban az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karával. Az

Alapítvány segítségével az intézményekben pénzügyi mesterképzés és doktori iskolák indulhatnak, új ösztöndíj-lehetőségek nyílnak meg, műhelymunkák, idegen nyelvi képzések, középiskolások számára meghirdetett felvételi előkészítő programok kezdődhetnek. Emellett az Alapítvány több tudományos konferenciát, szakkollégiumi programot, kutatást, tananyag-fejlesztési programot, valamint mobilitási projektet támogatott.

A Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány (PAGEO) feladata, hogy Magyarország és a tágabb értelemben vett régió gazdasági fejlődését előmozdítása. Az alapítvány rendszeresen támogat és szervez tudásmegosztást elősegítő szakmai műhelyeket és rendezvényeket. 2015 I. félévében került megrendezésre a Felfedező Napja, a Budapest Brain Bar, a TEDxDanubia, a City Globe, és a Határtalan Európa című konferenciák, melyeken az adott témák világhírű szakértői tartottak előadást. Az alapítvány több, mint 20 könyv és könyvfordítás támogatásáról is döntött. Az Alapítvány szakmai munkáját megalakulásától kezdve egy saját, geopolitikai és geoökonómiai kutatóintézet segíti, amely rendszeresen publikálja kutatásait. A PAGEO publikációs és kutatási programját, a PhD ösztöndíjprogramját, a kutatói mobilitást segítő támogatásait, a tananyag fejlesztési, valamint konferenciátámogatási pályázatait kiemelt érdeklődés övezi: a meghirdetés óta több mint 175 pályázat érkezett az Alapítványhoz.

A Pallas Athéné Domus Mentis Alapítvány (PADMA) a felsőfokú közgazdasági, pénzügyi szakemberképzés meghonosítását és szakirányú, illetve interdiszciplináris kutatások indítását támogatja Bács-Kiskun megyében, kiemelten Kecskeméten. Az alapítvány anyagi és társadalmi keretek megteremtésével kíván hozzájárulni a kecskeméti felsőoktatási intézmények tevékenységének fejlesztéséhez, azzal a célkitűzéssel, hogy a Kecskeméti Főiskola 2017 szeptemberére megszerezhesse az alkalmazott tudományok egyeteme címet, oktatási kínálata a Gazdálkodási és Menedzsment alapszakkal bővüljön, területe pedig egy új egyetemi városrészrel egészüljön ki. Az új kar a hagyományos képzés mellett a duális képzési modell szerint működik majd, a hazai és nemzetközi vállalati kapcsolatrendszer integrálásával. Az alapítvány tervei között szerepel továbbá ösztöndíj- és pályázati lehetőségek meghirdetése a Bács-Kiskun megyében tanuló középiskolások, főiskolai hallgatók, tudományos kutató munkát végzők számára.

A Pallas Athéné Domus Innovationis Alapítvány (PADI) tevékenységével segítséget kíván nyújtani a legmodernebb tudományos, kutatás-fejlesztési és innovációs technológiák megismertetéséhez és alkalmazásához, vállalkozói konferenciák, szemináriumok előadások megszervezéséhez, start-up cégek vállalkozóinak külföldi tapasztalatszerzéséhez, tudástranszferjéhez és tudásának elmélyítéséhez, a képzési portfóliók és oktatási módszerek korszerűsítéséhez, valamint szakkönyvek, folyóiratok és egyéb kiadványok megjelentetéséhez.

A Magyar Tudományos Akadémia korábbi – többek között a Nobel díjas Oláh György nevével fémjelzett – Központi Kémiai Kutatóintézetének alapjain az Alapítvány a közeljövőben létre kíván hozni egy, a modern kor követelményeinek megfelelő, magas színvonalat képviselő vállalkozói oktatási központot és üzletfejlesztési inkubátort, a tehetséges fiatalokat felkaroló edukációs és kutatói intézetet, valamint a hazai tudományos élet nagyjait, alkotó génuszait és technológiai innovációit bemutató információs központot. Ugyanitt az alapítvány helyet szeretne biztosítani egy európai mércével is kimagasló színvonalú rákkutatási és diagnosztikai központ számára is.

A pénzügyi ismeretterjesztést és szemléletformálást elsődleges küldetésének tekintő Pénziránytű Alapítvány 2015-től nagymértékben kiszélesítette célcsoportjai körét, és a középiskolások mellett az általános iskolás és a felnőtt korosztályok számára is kidolgoz átfogó programokat. A 2014/2015-ös

tanévben indult az általános iskolásoknak szóló BankVelem pénzügyi oktató, ismeretterjesztő program, melybe a tanév során 530 iskola közel 5500 diákja kapcsolódott be.

Az európai szinten 24 ország részvételével 2015 márciusában megvalósult „Money Week” rendezvénysorozathoz kapcsolódott az Alapítvány szakmai támogatásával megvalósult „Pénz7”, melynek célja az általános és középiskolások pénzügyi ismereteinek megalapozása volt. A tematikus héthez 660 általános és középiskola, 1 000 pedagógus és 90 ezer diák csatlakozott, ami arányait tekintve európai mércével is kimagasló eredményt jelent.

A félév során az Alapítvány honlapja formai és tartalmi szempontból egyaránt megújult, melyhez májusban nagyszabású médiakampány kapcsolódott.

A fentiekén túlmenően a jegybank lehetőségeihez mérten támogatások nyújtásával közvetlenül, illetve alapítványai útján is szerepet vállal az értékkeremtésben, a nemzeti értékek, a szellemi és kulturális örökség megőrzésében. Az MNB az *Értéktár Programmal* azon meghatározó jegybankok sorába emelkedett, amelyek műkincs-visszavásárlási programjukkal és gyűjteményükkel hozzájárulnak a kulturális örökségvédelemhez. A Programnak köszönhetően a közelmúltban többek között olyan jelentős alkotások kerültek állami tulajdonba, mint Tiziano, Munkácsy, Gulácsy remekművei, továbbá kiemelkedő jelentőségű fegyver- és érmegyűjtemények.

A fenntarthatóságra irányuló, a természeti és épített környezettel szembeni általános intézményi felelősségen túl a jegybank példaértékű és élenjáró gyakorlat kialakítására törekszik a környezetvédelem és műemlékvédelem terén. Ehhez kapcsolódóan a jegybank környezetvédelmi szabályzata megújításra került.

2.10. Az MNB 2015. I. félévi évi eredményének alakulása

A Magyar Nemzeti Bank 2015 első félévi eredménye 36,2 milliárd forint nyereség volt, 18,2 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábrinál. 2015 első félévében a mérleg és az eredmény alakulására az alábbi főbb folyamatok hatottak:

- a devizatartalék monetáris politika által meghatározott szintje és összetétele, a tartalék szintjét befolyásoló devizavásárlások és devizaeladások: az Államadósság Kezelő Központ adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, az EU-transzferekből származó nettó devizabeáramlás, a Magyar Államkincstár nem adósságfinanszírozáshoz kapcsolódó devizakonverziói;
- a forintlikviditást lekötő instrumentumok alakulása, ami összefügg a devizatartalék és az MNB nettó devizaköveteléseinek alakulásával;
- a forintkamatok és a nemzetközi devizakamatszint változása;
- a forint árfolyamváltozása; valamint
- az MNB-re vonatkozó számviteli szabályok változása.

5. táblázat: Az MNB összevont eredménykimutatása és egyes mérlegtételei

milliárd forint				
Sorszám	Megnevezés (Eredménykimutatás sora)	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
1	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény (I+II)-(X+XI)	6,9	-30,4	-37,3
2	Nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény (I-X)	-87,2	-59,8	27,4
3	Nettó deviza kamat- és kamatjellegű eredmény (II-XI)	94,1	29,4	-64,7
4	Pénzügyi műveletek realizált eredménye (IV-XIV)	-56,7	5,2	61,9
5	Devizaárfolyam-változásból származó eredmény (III-XII)	248,4	85,7	-162,7
6	Egyéb eredménytényezők* (V+VI+VII+VIII)-(XIII+XV+XVI+XVII+XVIII)	-180,6	-24,3	156,3
7	Eredmény (1+4+5+6)	18,0	36,2	18,2
8	Kiegyenlítési tartalékok egyenlege a mérlegben			
	Nem realizált devizaárfolyam-eredmény miatti kiegyenlítési tartalék	683,3	452,3	-231,0
9	Deviza értékpapírok piaci értékváltozása miatti kiegyenlítési tartalék	-70,8	38,4	109,2

Forrás: MNB

*Felügyeleti tevékenységből származó bevételek, nettó banküzemi eredmény, bankjegy- és érmegyártás költségei, nettó céltartalékképzés és felszabadítás, jutalékból származó és egyéb eredmény.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 2015 első félévében 30,4 milliárd forint veszteség volt. A kamateredmény 2014. első félévéhez képest bekövetkezett romlása mögött a számviteli elszámolási szabályok – a nemzetközi számviteli gyakorlattal összhangba hozott – változása állt. A magas kuponnal névérték fölött vásárolt értékpapírok ázsiója az új módszertan szerint az értékpapír lejáratáig egyenletesen kerül elszámolásra a kamatbevételek terhére. Ennek hatásaként az értékpapír lejáratokor már nem keletkezik veszteség, amely a pénzügyi műveletek eredményét rontaná. Az új elszámolás alkalmazásával így 2015-ben a deviza kamatbevételek csökkentek, miközben a pénzügyi műveletek eredménye javult.

A nettó forint kamat- és kamatjellegű eredmény 59,8 milliárd forint veszteség volt, 27,4 milliárd forinttal alacsonyabb, mint 2014 azonos időszakában. A naptári napokkal súlyozott átlagos jegybanki alapkamat az első félévben 72 bázisponttal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A kamatozó

forintkötelezettségek (költségvetés forintbetétei, kötelező tartalék, likviditást lekötő instrumentumok) átlagos állománya változatlan szinten maradt. A két folyamat együtt a forint kamateredmény kedvező alakulását eredményezte.

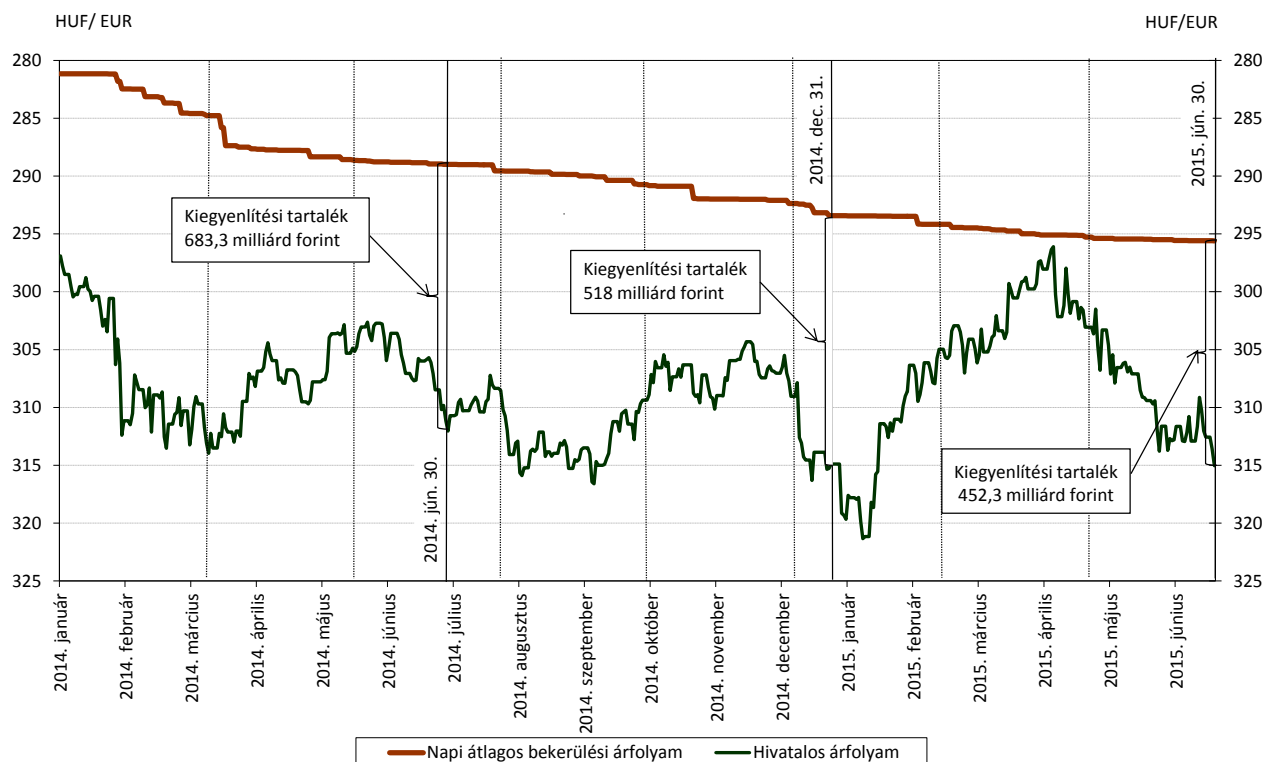
A deviza kamat- és kamatjellegű eredmény 29,4 milliárd forint nyereség volt, az előző év azonos időszakához viszonyítva alacsonyabb eredmény két tényezőre vezethető vissza: a devizatartalékok utáni kamatbevételek csökkenésére, valamint a számviteli szabályok változására. A tartalék átlagos szintje 2015 első félévében magasabb volt a 2014 első félévinél, de a tartósan alacsony és negatívba forduló hozamkörnyezet a kamatbevételek csökkenését okozta.

A pénzügyi műveletek realizált eredménye 5,2 milliárd forint nyereség volt, az előző évhez képest bekövetkezett jelentős javulása elsősorban az elszámolási szabályok már említett változásával függ össze. 2015-től ez az eredménykategória döntően a devizatartalékba sorolt értékpapírok piaci árváltozásából származó – az értékpapír eladásakor keletkező – realizált eredményt tartalmazza, ezen kívül pedig – eladás esetén – a magyar államkötvények, valamint a jelzáloglevelek realizált árfolyameredményét. A pénzügyi műveletek eredményének kedvezőbb alakulásához a csökkenő devizapiaci hozamok is hozzájárultak.

Az összehasonlíthatóság érdekében érdemes a nettó kamat- és kamatjellegű eredményt és a pénzügyi műveletek realizált eredményét együtt tekinteni. A két eredmény-összetevő együtt 2014 első félévéhez képest 24,6 milliárd forinttal javult, döntően a forint kamateredmény emelkedése miatt.

A devizaárfolyam-változásból származó eredmény alakulását meghatározó két fő tényező a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése, valamint a devizaeladások mértéke. A 2015. január-júniusi időszakban a forint árfolyama erősen ingadozott, ezért a hivatalos és a bekerülési árfolyam közötti különbség is széles intervallumban mozgott, de az átlagos eltérés az egy évvel korábbinál kisebb volt. A devizaeladások volumene is alacsonyabb volt, mint 2014 első félévében. Így 2015 első félévében az egy évvel korábbinál alacsonyabb, 85,7 milliárd forint árfolyamnyereség keletkezett.

12. ábra: A forint árfolyamának alakulása (fordított skála)



Forrás: MNB

Az egyéb eredménytényezők tartalmazzák a banküzem működési bevételeit, költségeit, ráfordításait, a bankjegy- és érmegyártás költségeit, a céltartalék-képzést, –felszabadítást, valamint a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket, a jutalékból származó és az egyéb eredményt. Az ezekből adódó nettó ráfordítások 24,3 milliárd forintot tettek ki.

A saját tőke állománya 2015. június 30-án 603,3 milliárd forint volt. Nagyságát alapvetően a kiegyenlítési tartalékok – azon belül is a forint árfolyam kiegyenlítési tartalékának – szintje határozta meg, változásában pedig szerepet játszott az éves eredmény alakulása is.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka a 2014. június végéhez képest 231 milliárd forinttal lett alacsonyabb. Ennek elsősorban az az oka, hogy a devizahitelek forintosítása miatt az átértékelésre kerülő devizaeszközök állománya csökkent, miközben a hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam közötti eltérés alig változott. A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka 2015. június 30-án 452,3 milliárd forint volt.

2015. június 30-án a deviza-értékpapírokon piaci értékelésük alapján 38,4 milliárd forint nem realizált nyereség keletkezett. A számviteli elszámolás változása és az értékpapírok piaci árának – a devizahozamok csökkenéséből adódó – emelkedése kedvező irányú változást idézett elő a 2014. június 30-i adathoz képest.

2.11. Az MNB gazdálkodása

Az MNB gazdálkodása az MNB törvényben előírt feladatok színvonalas ellátásához szükséges erőforrások hatékony biztosítására irányul.

Működési költségek

6. táblázat: Az MNB 2015. I. félévi működési költségeinek alakulása

M e g n e v e z é s	2014. I. félévi tény	2015. I. félévi ütemezett terv (tartalék nélkül)	2015. I. félévi tény	Index (2015. I. félévi tény/ 2015. I. félévi ütemezett terv)	Index (2015. I. félévi tény/ 2014. I félévi tény)
				százalékban	
Személyi jellegű ráfordítások	8 002	11 107	9 436	85,0	117,9
Banküzemi általános költségek	6 029	6 919	5 691	82,2	94,4
Összesen	14 032	18 026	15 127	83,9	107,8

Forrás: MNB

A működési költségek 2015. I. félévi tényleges összege 15 127 millió forint, mely az ütemezett tervtől¹¹ 16,1%-kal marad el, a 2014 I. félévében felmerült kiadásoknál pedig 7,8%-kal magasabb.

Az előző év hasonló időszakához viszonyított költségnövekedés döntően a személyi jellegű ráfordításoknál jelentkezik. Az eltérésben jelentős szerepet játszik a felügyeleti tevékenység megerősítéséből, valamint a jogszabályok alapján kibővülő feladatkörből adódó létszámnövekedés.

Emellett főként az üzemeltetési költségek növekedése okozott eltérést, az őrzésvédelmi tevékenység átszervezése és az MNB tulajdonában álló ingatlanok számának növekedéséből adódóan (Tiszaroff Borbély Kúria, Eiffel Palace). Az új ingatlanok megvásárlásával az amortizációs költségek is emelkedtek 2014 I. félévéhez viszonyítva.

A 2015. I. féléves egyéb költségek jelentősen (59,0%-kal) csökkentek az előző év hasonló időszakához képest. Ez főként a kommunikációs költségeknél jelentkezik, mivel a Növekedési Hitelprogram kampánycöltségei a kevésbé intenzív kampány miatt jóval alacsonyabbak a 2014. I. féléves kiadásokhoz képest.

¹¹ Megjegyezzük, hogy az ütemezett terv nem azonos az időarányos (havonként egyenlő összegekre osztott) tervvel, az a kiadások várható tényleges felmerülését alapul véve készül, az időbeli elhatárolásokat is figyelembe véve.

Személyi jellegű ráfordítások

A 2015. I. félévi személyi jellegű ráfordítások (9 436 millió forint) az előző év azonos időszakát 17,9%-kal (1 434 millió forinttal) haladták meg.

Az időszakban a korábbi évhez képest érdemi változás a bérstruktúrában, javadalmazási rendszerben nem történt.

A személyi jellegű ráfordítások alakulására 2015 első felében alapvetően a létszám alakulása (+11,6%-os növekmény, melyet meghatároz az új feladatokhoz kapcsolódó többlet munkaerő szükséglet), az általános alapbéremelés mértéke (5%) és az MNB étkezési jegyek március hónaptól való bevezetése (0,9%-os emelkedés) fejt ki hatását. Kisebb pénzügyi kihatással bír a minőségi cserék okozta többlet bériáramlás is, ez azonban a tervezett kereteken belül valósult meg.

Banküzemi általános költségek

A 2015. I. félévi banküzemi általános költségek (5 691 millió forint) a 2014. I. félévinél 5,6%-kal alacsonyabbak.

Az *IT-költségek* az előző év ugyanezen időszakához képest 289 millió forinttal (37,5%-kal) növekedtek. Ez döntően három okra vezethető vissza: egyrészt az IT géppark bővülése miatt emelkedtek a hardver karbantartási és szoftverköltségek, és fokozottabb figyelmet fordított a Bank az IT biztonság területén jelentkező feladatokra, másrészt 2015. I. félévében – az előző időszaktól eltérően – felmerült az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) által tervezett MiFIR Instruments Reference Data centralizált projekt megvalósításához kapcsolódó informatikai fejlesztési hozzájárulási költsége is.

2014. I. félévéhez viszonyítva ugyancsak emelkedtek az *üzemeltetési költségek* is (1 174 millió forinttal, 96,4%-kal), mely növekedés túlnyomóan az őrzésvédelmi költségeknél (a szakmai tevékenység bővülése és az őrhelyek számának növekedése miatt), valamint a Bank tulajdonában álló ingatlanok fenntartási költségeinél jelentkezik.

A tárgyi eszközök és immateriális javak *értékcsökkenési leírásának* 2015. I. félévi összege (1 294 millió forint) – a Bank által vásárolt ingatlanok következtében - 49%-kal magasabb az előző év hasonló időszakához képest.

A 2015. I. félévi *egyéb költségek* 59%-kal (1 909,7 millió forinttal) csökkentek az előző év I. félévi kiadásaihoz képest. Ez főként a kommunikációs költségek mérséklődéséből adódik, miután az NHP-val kapcsolatos kampányköltségek 2015-ben kisebb intenzitásban jelentkeznek. Az elszámolási törvénnyel kapcsolatos feladatok következtében ugyanakkor növekedtek a jogi költségek.

Beruházások

A jegybanki célkitűzések megvalósításához, illetve a tárgyi eszköz ellátottság mennyiségi és minőségi színvonalának fenntartásához fejlesztési projektek, beszerzések szükségesek. A beruházások 2015. évi jóváhagyott terve a normál üzletmenethez kapcsolódóan 6 377 millió forint. Ezen felül jóváhagyásra került egy keretösszeg a társadalmi felelősségvállalási program megvalósítása, a belső képzések helyszínének biztosítása, valamint a meglévő és a jövőben vásárolandó ingatlanok felújítása, átépítése, rekonstrukciója érdekében. Az MNB a társadalmi felelősségvállalás programjához kapcsolódóan támogatja műkincsek megvásárlását az Értéktár program részeként,

aminek megvalósítására a jóváhagyott beruházásterv külön keretösszeget tartalmaz. 2015. I. félévében a beruházások kapcsán 6 282 millió forint került kifizetésre, melyből a normál üzletmenethez 701 millió forint kötődik. A többi beruházási kiadás túlnyomó részét az Értéktár program teszi ki.

Az oktatási, irodai és egyéb intézményi célokra egy ingatlan került beszerzésre, mely ingatlan átadásra került a közgondolkodási program keretében létrehozott alapítványok részére.

Az informatikai beruházásokon belül jelentős részt képviselnek az üzemeltetési igények miatt megvalósuló beszerzések. Az informatikai rendszerek közötti hálózati összeköttetéseket biztosító eszközpark folyamatos rendelkezésre állása nélkülözhetetlen a jegybank működéséhez, emiatt folyamatban van az előregedett eszközök cseréje és a szükséges hálózati kapacitások biztosítása.

Az üzletmenet zavartalan működéséhez elengedhetetlen fontosságú, külső kommunikációs kapcsolatokon keresztül jelentkező fenyegetettségek elleni védekezés érdekében - a kapacitások egyidejű bővítésével - megújításra került a biztonságos külső adatkapcsolatokat megvalósító tűzfal-rendszer.

Az elszámolási ügyekkel kapcsolatos feladatok feldolgozásához kötődő infrastrukturális beruházások még folyamatban vannak, azonban a törvényben meghatározott elszámolási képlet és számítások informatikai támogatása már megvalósult.

Az IT biztonsági terület egyik fontos beruházása a szerepkör alapú jogosultságkezelés, ami a felhasználói jogosultságkezeléshez kapcsolódó adminisztrációs és menedzsment feladatokat hivatott támogatni. Ezáltal a banki adatvagyonhoz való hozzáférés a jelenleginél jobban kontrollálhatóvá és biztonságosabbá válik. Egy másik beruházás, adatok védelmét célzó informatikai rendszert valósít majd meg, amely tartalom alapú vizsgálattal, illetve adatfolyamok biztonsági elemzésével monitorozza és azonosítja az adatokat.

A biztonságtechnikai környezet fejlesztéseként folyamatban van a Szabadság téri épület biztonságtechnikai rendszereinek cseréje, mely a bankbiztonsági elektronikai és mechanikai rendszerek komplex módon történő cseréjével elősegíti a fegyveres biztonsági őrseg munkáját, és célja a rendkívüli helyzetek megelőzése is.

Az ingatlanokhoz kapcsolódó jelentősebb beruházásként megvalósult a Székház villamos felszálló hálózat talpponti elosztóinak és az alagsorban elhelyezett szinti elosztók cseréje.

3. Rövidítések, jegybankspecifikus fogalmak magyarázata

Rövidítések

AQR: eszközminőség-vizsgálat (asset quality review)

BÉT: Budapest Értéktőzsde Zrt.

BIS: Nemzetközi Fizetések Bankja (Bank for International Settlements)

BKR: Bankközi Klíringrendszer

BREEAM: Building Research Establishment Environmental Assessment Methodology – az épületek környezetvédelmi minősítő rendszere

BRRD: a bankok helyreállításáról és szanálásáról szóló irányelv (Bank Recovery and Resolution Directive)

CEBS: Európai Bankfelügyelők Bizottsága (Committee of European Banking Supervisors)

CRD IV: Capital Requirement Directive – a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK-irányelv módosításáról, a 2006/48/EK- és a 2006/49/EK-irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi irányelv

CRR: Capital Requirement Regulation – az európai uniós tagállamokban alkalmazandó, a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 2013. június 26-i európai parlamenti és tanácsi rendelet

EBH: Európai Bankhatóság (European Banking Authority, EBA)

EIOPA: Európai Biztosítás- és Foglalkoztatóinyugdíj-hatóság (European Insurance and Occupational Pensions Authority)

EKB: Európai Központi Bank (European Central Bank, ECB)

ERKT: Európai Rendszerkockázati Testület (European Systemic Risk Board, ESRB)

GIRO: Giro Elszámolásforgalmi Zrt.

GMU: Gazdasági és Monetáris Unió (Economic and Monetary Union, EMU)

IMF: Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)

ISDA: International Swaps and Derivatives Association – nemzetközi csere- és származtatott ügyleteket szabályozó társaság

JEREMIE: Közös Európai Források a Mikro- és Közepes Vállaltok Számára (Joint European Resources for Micro to medium Enterprises)

KBER: Központi Bankok Európai Rendszere (European System of Central Banks, ESCB)

KELER: Központi Elszámolóház és Értéktár Zrt.

KSH: Központi Statisztikai Hivatal

LCR: likiditás fedezeti mutató (Liquidity Coverage Ratio)

MNB: Magyar Nemzeti Bank

NGM: Nemzetgazdasági Minisztérium

NHP: Növekedési Hitelprogram

NSFR: nettó stabil finanszírozási mutató (Net Stable Funding Ratio)

OECD: Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)

PFK: Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központ **PST:** Pénzügyi Stabilitási Tanács

SRM: egységes szanálási mechanizmus (Single Resolution Mechanism)

SSM: egységes felügyeleti mechanizmus (Single Supervisory Mechanism)

VIBER: Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer, az MNB által működtetett fizetési rendszer.

Fogalmak magyarázata

CLS (Continuous Linked Settlement): A devizakiegyenlítési kockázat kiküszöbölését lehetővé tevő elszámolási és kiegyenlítési modell, mely több devizában történő fizetés fizetés ellenében (PvP) mechanizmuson alapul. A CLS-t a CLS Bank működteti.

Devizafinanszírozás-megfelelési mutató (DMM): a stabil devizaforrások és az éven túli lejáratú nettó deviza-swapállomány, illetve a finanszírozandó devizaeszközök súlyozott állományának hányadosa.

Devizawap ügylet: olyan — általában rövid lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét és az ügylet lezárásakor a szerződésben (a keresztárfolyam és a devizák kamatrátája által) meghatározott áron történő visszacserélését foglalja magába.

Duration: a kötvények hátralévő átlagos futamideje. A kötvény, illetve a kötvényekből álló portfólió kockázatosságának jellemzésére használt mérőszám.

Elszámolás (klíring): a fizetési műveletek ellenőrzése, továbbítása, a bankközi követelések és tartozások meghatározott szabályok szerinti kiszámítása; értékpapírügyletek esetében a kötések párosítása, megerősítése, a tartozások és követelések kiszámítása, a felmerülő pénzügyi kockázat kezelése.

ERM—II árfolyam-mechanizmus (Exchange Rate Mechanism II): az euroövezet országai és a GMU harmadik szakaszában részt nem vevő uniós tagállamok közötti, az árfolyam-politikai együttműködés feltételeit megteremtő árfolyamrendszer. Az ERM—II rögzített, de kiigazítható árfolyamok multilaterális rendszere, amelyben a középárfolyamot normál ± 15 százalékos ingadozási sáv övezi. A középárfolyammal és adott esetben a szűkebb ingadozási sávval kapcsolatos döntéseket az érintett tagállam, az euroövezet országai, az EKB és a mechanizmusban részt vevő többi tagállam kölcsönös megállapodásával hozzák meg.

Fizetési Rendszer Fórum: az MNB kezdeményezésére a Magyar Bankszövetség támogatásával a pénzforgalomban meghatározó szerepet játszó piaci szereplők, valamint a Magyar Államkincstár, a

GIRO Zrt. és KELER Zrt. részvételével működő önálló, önszervező, a hazai fizetési rendszer ügyei iránt elkötelezett konzultatív jellegű nyitott szakmai szerveződés. A Fórum legfelsőbb szerve a tagok képviselőiből álló, az MNB és a Magyar Bankszövetség társelnökségével működő Fizetési Rendszer Tanács.

Fizetési Rendszer Tanács: a Fizetési Rendszer Fórum döntéshozó testülete.

FX-swapügylet: lásd devizaswapügylet

IMF-tartalékkvóta: az IMF-be SDR-ben (Special Drawing Right — különleges lehívási jog) befizetett IMF-kvóta szabadon lehívható — még le nem hívott — hányada.

Kamatláb-futures: olyan tőzsdei ügylet, ahol a jövőbeni elszámolás alapja meghatározott mennyiségű, szabványosított (kontraktusban kifejezett), az üzletkötéskor meghatározott kamatozású betétállomány.

Kamatozó devizaswap- (currency swap) ügylet: olyan — általában közép-, illetve hosszú lejáratra kötött — ügylet, amely különböző devizák cseréjét, a tőke utáni kamatfizetések sorozatát és az ügylet lezárásakor a tőkék törlesztését foglalja magába.

Kamatswap (interest rate swap, IRS): valamely tőkeösszegre rögzített kamatláb alapján számított fix kamat és — bizonyos piaci kamatlábhoz, feltételhez igazított — változó kamatláb alapján számított változó kamatozás meg meghatározott időközönkénti cseréje.

Készpénzforgalom: a jegybankba történő be- és kifizetések, illetve váltások összege.

Kiegyenlítési tartalék: a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka és a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az MNB saját tőkéjének részét képező tartalékok, melyeket negatív egyenlegük esetén a negatív egyenleg mértékéig a központi költségvetés a tárgyévét követő év március 31-ig a megfelelő kiegyenlítési tartalék javára megtérít. A térítést a tárgyévi mérlegben a központi költségvetéssel szembeni követelések között kell kimutatni.

Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka: a devizaeszközöknek és -forrásoknak a forintárfolyam változásából adódó nem realizált árfolyamnyereségét, illetve árfolyamveszteségét a saját tőke részét képező forintárfolyam kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka: a devizában fennálló, értékpapírokon alapuló követelések (kivéve a visszavásárolt devizakötvények) piaci értéke és beszerzési értéke közötti értékelési különbözetet a saját tőke részét képező deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában kell kimutatni.

MNB tv.: 2013. évi CXXXIX. törvény törvény a Magyar Nemzeti Bankról.

Monetáris pénzügyi intézmények: a jegybank, a hitelintézetek és a pénzpiaci alapok együttesen alkotják a pénzügyi vállalatokon belül ezt az intézményi kategóriát.

O/N: overnight betét/hitel, egynapos betét/hitel

Opció ügylet: a devizaopció tulajdonosa számára jogot jelent, de nem kötelezettséget egy bizonyos mennyiségű deviza egy másik devizával szembeni vételére vagy eladására előre meghatározott árfolyamon, előre meghatározott időpontban vagy időpontig. Az opció eladója (kiírója) számára — amennyiben az opció birtokosa gyakorolja a jogot — mindez kötelezettségként értelmezendő.

Pénzpiaci alapok: a pénzpiaci alapokhoz azok a befektetési alapok sorolandók, amelyek befektetési jegyei likviditás szempontjából a bankbetétekhez hasonlóak, és eszközeiket 85 százalékban pénzpiaci eszközökbe, vagy maximum 1 éves hátralévő lejáratú transzferálható hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokba, vagy pénzpiaci eszközök kamataihoz hasonló megtérülésű eszközökbe fektetik.

Pénzpiaci eszközök: alacsony kockázatú, likvid, olyan piacon forgó értékpapírok, ahol nagy forgalmat bonyolítanak le nagy mennyiségű papírokkal, és ahol ezek készpénzre váltása azonnal és alacsony költséggel lehetséges.

Repo- és fordított repoügylet: olyan megállapodás, amely értékpapír tulajdonjogának átruházásáról rendelkezik a szerződéskötéssel egyidejűleg meghatározott vagy meghatározandó jövőbeli időpontban történő visszavásárlási kötelezettség mellett, meghatározott visszavásárlási áron. Az ügylet futamideje alatt a vevő az ügylet tárgyát képező értékpapírt megszerezheti, és azzal szabadon rendelkezhet (szállítási repoügylet), vagy nem szerezheti meg, azzal szabadon nem rendelkezhet, ilyenkor az értékpapír a vevő javára a futamidő alatt óvadékként kerül elhelyezésre (óvadéki repoügylet).

ROA (return on assets): eszközarányos nyereség.

ROE (return on equity): saját tőkearányos nyereség.

SEPA: Single European Payment Area, Egységes eurofizetési övezet —egy olyan térség, amelyen belül a gazdasági szereplők egyetlen fizetési számla használatával bárhol ugyanúgy teljesíthetnek és fogadhatnak euróban fizetéseket, mint saját országukban. Az övezet földrajzilag a 27 EU-tagállamot, Izlandot, Liechtensteint, Norvégiát, Svájcot és Monacót fedi le.

Szolvencia II. irányelv: a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet. A biztosítók új, kockázat alapú, hárompilléres szabályozási keretrendszere, ahol a három pillér a mennyiségi követelmények, a minőségi követelmények, és a nyilvánosságra hozatal. Európai standard, melyre támaszkodva a felügyeletek létrehozhatják az egységes szabályokat a tőkére vonatkozóan, a fizetéseképtelenség kockázatának csökkentése/elkerülése érdekében. 2016. január 1-jétől alkalmazandó. Az Omnibus II. irányelv (2012/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv) a már elfogadott, de hatályba, alkalmazásba még nem lépett Szolvencia II. irányelv és a Prospektus irányelv (2003/71/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) módosító rendelkezéseit tartalmazza.

TARGET2-Securities (T2S): az eurorendszer egységes technikai platformja, amelynek segítségével a központi értéktárak és a nemzeti központi bankok alapvető, határokon átívelő és semleges értékpapír-elszámolási szolgáltatásokat nyújthatnak jegybankpénzben Európában.

Teljesítés (kiegyenlítés): a bankok közötti tartozások és követelések végleges rendezése közös bankjuknál, jellemzően az MNB-nél vezetett számlán.

VaR (value at risk): kockázatot érték, a kockázatok mérésére szolgáló módszer. A VaR adott időintervallum alatt várható legnagyobb veszteséget méri adott konfidenciaszint mellett.

B) rész A Magyar Nemzeti Bank 2015. I. félévi beszámolója

1. A Magyar Nemzeti bank mérlege

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	ESZKÖZÖK (Aktívák)	2014.12.31	2015.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	I. Követelések forintban	1 180 874	1 316 223	135 349
3.3.	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések	139 495	139 632	137
3.7.	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések	1 040 063	1 175 074	135 011
	3. Egyéb követelések	1 316	1 517	201
	II. Követelések devizában	11 263 490	11 349 809	86 319
3.9.	1. Arany- és devizatartalék	10 814 487	10 891 103	76 616
3.4.	2. Központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések	0	0	0
3.8.	3. Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések	10 500	6 656	-3 844
3.10.	4. Egyéb devizakövetelések	438 503	452 050	13 547
	III. Banküzemi eszközök	84 220	94 989	10 769
3.12.	ebből: Befektetett eszközök	83 740	91 780	8 040
3.14.	IV. Aktív időbeli elhatárolások	112 004	88 353	-23 651
	V. ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (I+II+III+IV)	12 640 588	12 849 374	208 786
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	FORRÁSOK (Passzívák)	2014.12.31	2015.06.30	Változás
1	2	3	4	4-3
	VI. Kötelezettségek forintban	10 290 278	10 211 666	-78 612
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	524 838	943 399	418 561
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	5 997 814	5 290 510	-707 304
	3. Forgalomban lévő bankjegy és érme	3 735 554	3 970 727	235 173
3.11.	4. Egyéb betétek és kötelezettségek	32 072	7 030	-25 042
	VII. Kötelezettségek devizában	1 650 694	1 983 816	333 122
3.5.	1. Központi költségvetés betétei	550 771	930 769	379 998
3.8.	2. Hitelintézetek betétei	59 096	41 544	-17 552
3.11.	3. Egyéb kötelezettségek devizában	1 040 827	1 011 503	-29 324
3.13.	VIII. Céltartalék	4 267	3 031	-1 236
	IX. Banküzem egyéb forrásai	18 017	23 399	5 382
3.14.	X. Passzív időbeli elhatárolások	31 454	27 216	-4 238
3.15.	XI. Saját tőke	645 878	600 246	-45 632
	1. Jegyzett tőke	10 000	10 000	0
	2. Eredménytartalék	36 057	63 417	27 360
	3. Értékelési tartalék	0	0	0
3.16.	4. Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	517 984	452 268	-65 716
3.16.	5. Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	54 477	38 359	-16 118
	6. Mérleg szerinti eredmény*	27 360	36 202	8 842
	XII. FORRÁSOK ÖSSZESEN (VI+VII+VIII+IX+X+XI)	12 640 588	12 849 374	208 786

* A mérleg szerinti eredmény 2014. december 31-re vonatkozóan az éves eredményt, 2015. június 30. tekintetében az I. félévi eredményt tartalmazza.

Budapest, 2015. szeptember 29.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

2. A Magyar Nemzeti Bank eredménykimutatása

millió forint

Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	BEVÉTELEK	2014. I. félév	2015. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	I. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	5 655	5 040	-615
	1. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	2 604	2 198	-406
	2. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	2 745	1 422	-1 323
	3. Egyéb követelések kamatbevételei	4	502	498
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű bevételek	302	918	616
3.18.	II. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű bevételek	131 516	113 885	-17 631
	1. Devizatartalékok utáni kamatbevételek	93 137	64 744	-28 393
	2. Központi költségvetéssel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	3. Hitelintézetekkel szembeni követelések kamatbevételei	0	0	0
	4. Egyéb követelések kamatbevételei	34	34	0
	5. Devizában elszámolt kamatjellegű bevételek	38 345	49 107	10 762
3.19.	III. Deviza-árfolyamváltozásból származó bevételek	255 726	87 976	-167 750
3.18.	IV. Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 060	6 527	4 467
3.21.	V. Egyéb bevételek	7 167	6 576	-591
	1. Jutalékbevételek	427	495	68
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	652	283	-369
3.23.	3. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 088	5 798	-290
3.13.	VI. Céltartalék-felhasználás	968	1 352	384
3.13.	VII. Értékvesztés-visszaírás	118	730	612
3.24.	VIII. Banküzem bevételei	163	472	309
	IX. BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII)	403 373	222 558	-180 815
Kiegészítő melléklet kapcsolódó fejezete	RÁFORDÍTÁSOK	2014. I. félév	2015. I. félév	Eltérés
1	2	3	4	4-3
3.18.	X. Forintban elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	92 830	64 845	-27 985
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	14 529	6 434	-8 095
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	7 044	58 353	51 309
	3. Egyéb betétek kamatráfordításai	71 257	58	-71 199
	4. Forintban elszámolt kamatjellegű ráfordítások	0	0	0
3.18.	XI. Devizában elszámolt kamat- és kamatjellegű ráfordítások	37 465	84 436	46 971
	1. Központi költségvetés betéeteinek kamatráfordításai	160	-745	-905
	2. Hitelintézeti betétek kamatráfordításai	2	-23	-25
	3. Egyéb kötelezettségek kamatráfordításai	887	843	-44
	4. Devizában elszámolt kamatjellegű ráfordítások	36 416	84 361	47 945
3.19.	XII. Deviza-árfolyamváltozásból származó ráfordítások	7 287	2 312	-4 975
3.20.	XIII. Bankjegy- és érmegyártás költsége	866	5 936	5 070
3.18.	XIV. Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	58 784	1 309	-57 475
3.21.	XV. Egyéb ráfordítások	173 109	4 872	-168 237
	1. Jutalékrafordítások	434	438	4
3.22.	2. Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	172 675	4 434	-168 241
3.13.	XVI. Céltartalékképzés	463	116	-347
3.13.	XVII. Értékvesztés	430	6 703	6 273
3.24.	XVIII. Banküzem működési költségei és ráfordításai	14 177	15 827	1 650
	XIX. RÁFORDÍTÁSOK ÖSSZESEN (X+XI+XII+XIII+XIV+XV+XVI+XVII+XVIII)	385 411	186 356	-199 055
	XX. Tárgyévi eredmény (IX-XIX)	17 962	36 202	18 240
	XXI. Eredménytartalék igénybevétele osztalékra	0	0	0
	XXII. Fizetett (jávahagyott) osztalék	0	0	0
	XXIII. Mérleg szerinti eredmény (XX+XXI-XXII)	17 962	36 202	18 240

Budapest, 2015. szeptember 29.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

3. Kiegészítő melléklet

3.1. Az MNB számviteli politikája

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) tulajdonosa a magyar állam, a tulajdonosi jogokat az államháztartásért felelős miniszter (részvényes) gyakorolja.

Az MNB számviteli politikáját a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.), a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: MNB tv.) és a Magyar Nemzeti Bank éves beszámolókéészítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 221/2000. (XII. 19.) kormányrendelet (a továbbiakban: MNB r.) keretei közt alakítja ki. 2004. május 1-jétől az MNB a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjától a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagja.

Az alábbiakban röviden bemutatjuk az MNB számviteli rendszerét, az általánostól eltérő értékelési és eredményelszámolási szabályait a féléves beszámoló vonatkozásában.

A jogszabályi környezet változása

Az MNB r. módosításának megfelelően a 2014-es beszámolási időszaktól kezdődően az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetét amortizálni kell. Az amortizációt a lejáratig hátralévő futamidő alatt lineáris módszer alapján kell elszámolni. Jelen féléves beszámoló összehasonlítási időszakának 2014. december 31-re vonatkozó mérlegadataiban a számviteli politika említett változása már megjelenik, ellenben az eredménykimutatás 2014. I. félévi adatai azt még nem tartalmazzák.

A számviteli politika változásával az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének elszámolása egységessé vált.

- A forint-értékpapírok (állampapírok és jelzáloglevelek) korábban beszerzési értéken szerepeltek az MNB könyveiben, és a beszerzési piaci érték-különbözet tárgyidőszakra jutó időarányos összege elhatárolásra került a kamatjellegű eredményben. Az amortizáció következtében továbbra is elszámolásra kerül az eredményben az időarányos beszerzési árfolyam-különbözet, viszont a mérlegben ez nem elhatárolásként jelenik meg, hanem a beszerzési árfolyam-különbözet-számla egyenlege módosul.
- A külföldi diszkont értékpapírok esetében a fentiekhez hasonló változással járt az amortizáció bevezetése. A diszkont értékpapírok névértéke és vételára közötti különbség tárgyévra időarányosan jutó kamatjellegű hozamát továbbra is a kamateredményben kell elszámolni, azonban a mérlegben ez nem elhatárolásként jelenik meg, hanem az árfolyam-különbözet-számla egyenlege módosul.
- A külföldi kamatozó értékpapírok esetében okozta az amortizáció bevezetése a legjelentősebb változást. A devizában fennálló, értékpapíron alapuló követelések továbbra is piaci értéken szerepelnek az MNB könyveiben. Ugyanakkor a bekerülési árfolyam-különbözet-számla egyenlegének amortizációjával 2014-től a deviza-értékpapír kiegyenlítési tartalékban megjelenő piaci érték-különbözet nem a piaci érték és a beszerzési érték különbségével egyezik meg, hanem a piaci érték és az amortizált bekerülési érték különbségeként adódik. Ezzel egyidejűleg az

amortizáció a kamatjellegű eredményben folyamatosan elszámolásra kerül, megszüntetve az eddigi torzítást, vagyis a kuponkamatból származó kamateredmény és a bekerülési árfolyam-különbözetből származó kamatjellegű eredmény eltérő időszakra vonatkozó elszámolását.

- Az MNB által adósságtörlesztési céllal visszavásárolt, devizatartalékba nem sorolt értékpapírokat szintén érintette a jogszabályi változás, vagyis 2014 végétől amortizált bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. A módosítás azonban az eddigi elszámolást változatlanul hagyta, mivel a papírok megvásárlása névértéken történt, vagyis a beszerzési árfolyam-különbözet számlának nem volt egyenlege.

A fentiek alapján az amortizációra történő átállás egyszeri veszteséget okozott az eredményben, ugyanis a külföldi kamatozó értékpapírok esetében az átállás napjáig (2014. december 31.) lineárisan számított amortizáció teljes összege a kamatjellegű eredménnyel szemben elszámolásra került. Ugyanakkor a számviteli politika változása az MNB saját tőkéjét nem érintette, mivel az elszámolt veszteséggel azonos összegben javult a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka, vagyis a nem realizált eredmény egy – a bekerülési árfolyam-különbözetből adódó – része realizálódott. A forint-értékpapírok és a külföldi diszkont értékpapírok esetében az átállás eredményhatással nem járt, a mérlegben az árfolyam-különbözet-számlák és az aktív időbeli elhatárolás számlák egyenlege módosult az átállás napjáig időarányosan elhatárolt összegek átvezetésével.

Az MNB számviteli rendszerének jellemzői

Az MNB könyvvezetése során alkalmazott egyik alapelv, hogy a gazdasági eseményeket a tényleges felmerülés időpontjának megfelelő dátummal kell a könyvekben rögzíteni. Ennek a devizaárfolyam-nyereségek és -veszteségek pontos meghatározása szempontjából van különös jelentősége, elsősorban a devizaeladások és -vásárlások esetében. A devizaátváltással járó azonnali devizaügyletek az üzletkötés napjával kerülnek a könyvekben rögzítésre. Az ilyen ügyletekből eredő követelések és kötelezettségek az MNB devizapozícióját az üzletkötés napjától módosítják. Ugyanezt az eljárást követi az MNB a fedezeti célú származékos ügyletek mérlegben megjelenő ártérítelési különbségének könyvelésekor is.

Az MNB naponta elszámolja:

- a devizaeszközei és -forrásai, illetve mérlegen kívül kimutatott, fedezeti származékos ügyletekből származó követelések és kötelezettségei ártéríteléséből eredő devizaárfolyam-különbözeteket,
- az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizációját a 2014. december 31-i átállást követően, valamint
- a mérlegben szereplő és a mérlegen kívül kimutatott, fedezeti ügyletekből származó követelések és kötelezettségek időarányos kamatához kapcsolódó időbeli elhatárolásokat.

Az MNB r. rendelkezése értelmében az MNB a számviteli politikájában rögzített módon, a tulajdonos részére történő adatszolgáltatás céljából, minden negyedévben köteles eszköz- és forrásszámláit, valamint eredményszámláit lezárni és főkönyvi kivonatot készíteni.

Az MNB belső célra ennél gyakrabban, havonta készít mérleget és eredménykimutatást, és ezek alátámasztására havonta végrehajtja:

- a deviza-értékpapírok piaci értékelését, kivéve az adósságtörlesztési céllal visszavásárolt devizakötvényeket,

- a napi átértékelés során képződő árfolyamnyereség, vagy -veszteség realizált, illetve nem realizált részre történő szétbontását és elszámolását,
- az értékcsökkenési leírás elszámolását.

A negyedéves zárlat során az MNB minősíti az egyéb célú származékos ügyletekből és a nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönzési tevékenységből eredő – a kapott biztosíték bekerülési értékével megegyező – mérlegen kívül nyilvántartott függő és jövőbeni kötelezettségeit, az egyéb mérlegen kívül nyilvántartott kötelezettségeit, valamint minősíti a mérlegben található követeléseket és értékpapírokat. A minősítés alapján megállapítja és elszámolja a szükséges értékvesztés, valamint a kötelezettségekhez kapcsolódó céltartalék mértékét.

Az MNB elnöke félévkor írásban beszámol az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős állandó bizottságának az MNB féléves tevékenységéről. Ez a beszámoló a Féléves jelentés, mely az MNB szervezetét, gazdálkodását és féléves tevékenységét bemutató üzleti jelentésből, valamint az igazgatóság által megállapított, Számviteli tv. szerinti féléves beszámolóból áll. Az MNB a Féléves jelentést nyilvánosságra hozza az internetes honlapján. Az internetes honlap címe: www.mnb.hu.

A féléves beszámoló aláírására jogosult vezető Dr. Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A számviteli szolgáltatásokért felelős vezető Kalina Gábor, PM-regisztrációs száma: 176115.

Alkalmazott főbb értékelési elvek

A központi költségvetéssel szembeni követelések

A központi költségvetéssel szembeni követelések között kimutatott értékpapírok kamatokkal csökkentett, amortizált beszerzési értéken szerepelnek a mérlegben. A kamatokat nem tartalmazó vételár és a névérték közötti különbözetet mint árfolyamnyereséget vagy -veszteséget az MNB időarányosan számolja el eredményében.

A költségvetéssel szembeni követelésekre értékvesztést elszámolni nem lehet.

Hitelintézetekkel szembeni követelések

A hitelintézeti követelések között kimutatott jelzálogleveleket amortizált beszerzési értéken – kamattal csökkentett vételáron – kell kimutatni a mérlegben. A beszerzési piaci értékkel különbözetet az MNB időarányosan számolja el árfolyamnyereséggént vagy -veszteséggént kamatjellegű eredményében.

A jelzáloglevelekre – a veszteségek kockázatának mértékével arányos – értékvesztést kell elszámolni.

A Növekedési Hitelprogram (NHP) keretén belül hitelintézeteknek nyújtott, kamatmentes refinanszírozási hiteleket, valamint a hitelintézeteknek értékpapír fedezete mellett nyújtott, alapkamathoz kötött hiteleket a folyósított hitelösszegnek megfelelő bekerülési értéken kell nyilvántartásba venni.

Egyéb követelések

A felügyeleti tevékenységből származó követelések értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken szerepelnek a mérlegben. Az MNB a felügyeleti díjelőírásokat a beérkező bevallások alapján, a bírságelőírásokat a jogerőre emelkedett határozatok alapján könyveli. A felügyeleti tevékenységből származó bevételek között kell kimutatni a felügyeleti díjakat, a kiszabott és felhasznált bírságokat, valamint a befolyt igazgatási szolgáltatási díjakat.

Az egyéb követelések között kerülnek kimutatásra a munkavállalói kölcsönök a folyósított összegnek megfelelően. A kapcsolódó kapott kamatok összege az egyéb követelések kamatbevételein szerepel.

Az egyéb követeléseket minősítés alá kell vonni, és szükség esetén értékvesztést kell elszámolni.

Devizaeszközök és -források értékelése, a devizaárfolyam-eredmény elszámolása

Az MNB valamennyi devizaeszközét és -forrását a beszerzés napján érvényes hivatalos árfolyamon veszi nyilvántartásba a könyvekben. Amennyiben egy devizakövetelés vagy -kötelezettség devizakonverzió miatt jön létre, úgy az MNB a devizaátváltás során ténylegesen alkalmazott és a hivatalos árfolyam eltéréséből eredő árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget az adott napra konverziós eredményként elszámolja, és az eredménykimutatásban a devizaárfolyam-változásból származó eredménysorokon jeleníti meg.

Az MNB devizaeszközeit és -forrásait, valamint fedezeti célú származékos ügyletekből eredő, mérlegen kívüli követeléseit és kötelezettségeit naponta a hivatalos árfolyam változásának megfelelően átértékeli. Az átértékelés következtében a mérleg devizában denominált tételei a mérlegforduló napon érvényes hivatalos árfolyamon átértékelt összegben szerepelnek. Az átértékelési körnek nem képezik részét a devizában könyvelt banküzemi eszközök és források (kivéve a külföldi befektetések), valamint a devizában könyvelt időbeli elhatárolások, továbbá az egyéb célú származékos ügyletek.

A devizában befolyt eredmény az adott napi hivatalos árfolyamon kerül az eredményben elszámolásra.

Az időbeli elhatárolások napi könyvelését az előző napi időbeli elhatárolások visszavezetése előzi meg, így a devizában könyvelt időbeli elhatárolások átértékelés nélkül is hivatalos árfolyamon szerepelnek a mérlegben.

A napi átértékelés során képződő devizaárfolyam-nyereségből, illetve -vesztéségből csak a realizált árfolyameredményt lehet az eredményben elszámolni, míg a nem realizált eredményt a saját tőkében, a forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka soron kell kimutatni.

Realizált eredmény deviza eladásakor, illetve – amennyiben az adott devizanemben az átértékelés alá eső követelések összegét meghaladja az ugyanilyen kötelezettségek összege – devizavásárláskor keletkezik. A realizált eredmény az eladott, illetve megvásárolt devizaösszeg hivatalos árfolyamon számított értékének és átlagos beszerzési árfolyamon számított értékének a különbsége.

Deviza-értékpapírok

A deviza-értékpapírokat piaci értéken kell kimutatni. A deviza-értékpapírok esetében az értékelés napján érvényes piaci érték (a portfóliókezelést támogató eszköz által alkalmazott középár) és az amortizált bekerülési érték közötti különbözet a saját tőke részeként a deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartalékában szerepel. Az értékpapírok eladásakor, illetve lejáratakor realizálódó árfolyamnyereséget vagy -vesztéseget a pénzügyi műveletek realizált nyeresége és -vesztése eredménysorokon kell kimutatni.

Az MNB értékpapír-állományát adott hónap utolsó munkanapján érvényes piaci árak alapján értékeli. Amennyiben ezen a napon valamely deviza esetében a megfelelő piaci likviditás nem biztosított, úgy az azt megelőző munkanap a kiértékelés tárgynapja.

A külső vagyonkezelőnek és letétkezelőnek adott mandátum formájában kezelt deviza-értékpapírokat szintén piaci értéken kell kimutatni, a letétkezelőtől kapott árak alkalmazása mellett.

Az MNB által korábban külföldön kibocsátott, majd később visszavásárolt értékpapírokat bruttó módon, azaz az egyéb devizakövetelések soron kell kimutatni. Az adósságtörlesztési céllal visszavásárolt devizakötvények az amortizált bekerülési értéken történő értékelés általános szabályai szerint kerülnek értékelésre. A visszavásárolt kötvények után járó kamat bevételként és ráfordításként is elszámolásra kerül.

A repo- (értékpapír-visszavásárlási) ügyleteket hitel-betét ügyletként kell elszámolni, és az ügylethez tartozó jövőbeli értékpapír-követelést vagy -kötelezettséget a mérleg alatti tételek között kell nyilvántartani.

A nemzetközi szerződéseken alapuló értékpapír-kölcsönügyletek során kölcsönbe adott értékpapírokat nem kell kivezetni a devizatartalékból, azok állományát a mérlegen kívüli tételek között kell szerepeltetni. A pénzben kapott biztosítékból eszközölt befektetéseket, valamint a pénztől eltérő biztosítékokat függő kötelezettségként kell a mérleg alatti tételek között kimutatni, és negyedévente céltartalékot kell képezni a befektetések esetleges negatív piaci értékével megegyezően.

IMF-fel kapcsolatos elszámolások

Az IMF-kvóta devizában befizetett része – mint SDR-ben denominált, lehívható követelés – a devizatartalék része.

A kvóta forintban befizetett – SDR-ben nyilvántartott – része a mérlegben az egyéb devizakövetelések soron szerepel. Ezzel szemben forrásoldalon az IMF forintbetétje áll. Az MNB-nek legalább évente gondoskodnia kell arról, hogy az IMF forintbetétjének nagysága megegyezzen a forintban befizetett kvóta összegével. Mivel ez a betétszámla a leírtaknak megfelelően csak formailag forint, a mérlegben az egyéb devizakötelezettségek soron szerepel.

A tagállamok devizatartalékainak növelését célzó SDR-kihelyezés (SDR-allokáció) keretében kapott összeg egyrészt az MNB devizatartalékait növeli, másrészt forrásoldalon lejárat nélküli kötelezettséget keletkeztet az IMF-fel szemben. A tranzakciónak akkor van eredményhatása (a kapott SDR-összegre kamatot kell fizetni), ha abból felhasználás történik.

Származékos ügyletek elszámolása

Az MNB a származékos ügyleteket az üzletkötés célja alapján két csoportba sorolja: fedezeti ügyletek, illetve egyéb céllal kötött ügyletek.

Fedezetinek minősülnek azok az ügyletek, amelyek egy meghatározott eszköz- vagy forráscsoport, illetve nyitott pozíció devizaárfolyam- vagy piaciérték-változásából eredő kockázatát csökkentik, azokhoz egyértelműen hozzárendelték, és az ügylet indításakor kifejezetten fedezeti ügyletként jelölték meg, valamint kizárják vagy lényegesen csökkentik a fedezni kívánt kockázatot. Fedezeti ügyletnek minősülnek továbbá a költségvetéssel, illetve annak megbízásából külföldi partnerrel kötött származékos ügyletek.

A származékos ügyleteket mérlegen kívüli követelésként, illetve kötelezettségként kell kimutatni. A fedezeti ügyletekből eredő devizakövetelések és -kötelezettségek összevont átértékelési különbözetét (előjelüknek megfelelően az egyéb devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron, illetve a központi költségvetéssel szembeni vagy a hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések vagy -kötelezettségek soron), valamint időarányos kamatukat (időbeli elhatárolásként) a mérlegben kell kimutatni.

Az egyéb célú származékos ügyletek lezárulásakor az ilyen ügyletek eredményét a devizaügyletek esetén a devizaárfolyam-változásból származó bevételek, illetve ráfordítások, a kamatváltozáshoz kapcsolható

ügyletek esetén pedig a kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások soron kell az eredményben kimutatni. Az ilyen ügyletek nem értékelődnek át, de az óvatosság elve alapján, indokolt esetben – a mérlegkészítéskor rendelkezésre álló információk alapján – az ügyletek esetleges negatív piaci értékével megegyező céltartalékot kell képezni negyedévente.

Banküzemi eszközök és források

A banküzem eszközei és forrásai mérlegsorokon kerülnek kimutatásra az alábbiak:

- azok a követelések és kötelezettségek, amelyek a jegybanki feladatokkal, banki működéssel közvetlenül nem hozhatók kapcsolatba (pl. adókkal, járulékokkal, munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások, szállítók, nem jegybanki célú, még nem értékesített nemesfémkészlet), továbbá
- a hivatalos fizetőeszköznek már nem minősülő, még be nem váltott bankjegyekből eredő kötelezettségek, valamint
- a befektetések és
- immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek.

Az MNB mérlegében pénzeszközök nem szerepelnek. A jegybank a készpénz kibocsátója, ezáltal a pénztárában, illetve az értéktárában lévő készpénzkészlet – mivel nincs forgalomban – a forrásoldalon a bankjegy- és érmeállományból kerül levonásra.

Az MNB által alkalmazott értékcsökkenési leírási kulcsok

százalék	
Megnevezés	2015.06.30
Vagyoni értékű jogok	17
Szellemi termékek	10-50
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	20
Vagyonkezelt és saját tulajdonban lévő épületek	2-3
Járművek*	20
Híradás-technikai eszközök, irodai eszközök, gépek	9-50
Irodai berendezések, felszerelési tárgyak	14,5-33
Számítástechnikai berendezések	9-33
Emissziós gépek	5-33
Műszerek, mérőeszközök	9-33
Bankbiztonsági eszközök	2-33
Egyéb berendezések és tárgyi eszközök	3-33

* A járművek maradványértéke 20%.

A vagyontárgyak értékcsökkenésének meghatározására az elvárható hasznos élettartam alapján a fent megadott százalékos kulcsok az irányadók, ettől azonban a tényleges használati idő függvényében el kell térni. Az MNB minden esetben lineáris leírási kulcsot alkalmaz. Az MNB nem számol el értékvesztést az olyan eszköz után, amely a használat során értékéből nem veszít, illetve amelynek értéke különleges helyzetéből, mivoltából adódóan évről évre nő (pl. telek, képzőművészeti alkotás, műtárgy).

3.2. A makrogazdasági folyamatok hatása az MNB 2015. I. félévi mérlegére és eredményére

2015 I. félévében 36,2 milliárd forint volt az MNB nyeresége. A makrogazdasági folyamatok közül a forintárfolyam alakulása jelentős hatással volt az eredményre. 2015. június 30-án 315,04 forint/euro volt az MNB által jegyzett árfolyam, alig változott az előző év végi árfolyamhoz képest, azonban a félév során jelentősen ingadozott, az első negyedévben jellemzően erősödött. A hivatalos és az átlagos bekerülési árfolyam eltérése 2014 végén 21,47 forint/euro volt, a félév végére 19,44 forint/euróra mérséklődött. A devizaeladások volumenét 2015 első felében döntően az ÁKK-val bonyolított tranzakciók határozták meg. Devizaeladásokon összesen 85,7 milliárd forint nyereséget realizált az MNB 2015. június 30-ig.

A forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka – mint nem realizált átértékelési nyereség – 65,7 milliárd forinttal 452,3 milliárd forintra csökkent 2015 júniusának végére. Az I. félévi teljes nettó átértékelési hatás 20 milliárd forint nyereség volt.

Az MNB számviteli mérlegfőösszege 2015. június 30-án 12 849,4 milliárd forint volt, ez 2014 végéhez viszonyítva mindössze 1,7 százalékos növekedést jelent. A változás eszközoldalon a devizatartalék és az NHP keretén belül kihelyezett refinanszírozási hitelek állományának növekedésével magyarázható. Forrásoldalon a bankjegy- és érmeállomány, valamint a költségvetés betéteinek növekedése mellett a kéthetes betétállomány számottevően csökkent.

A nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 30,4 milliárd forint veszteség volt 2015 I. félévében, ami 37,3 milliárd forinttal romlott a 2014. I. félévi nyereséghez képest. E mögött elsősorban a számviteli elszámolási szabályok már említett változása áll. A forint-kamatveszteség 27,4 milliárd forintos csökkenésében a jegybanki irányadó kamat alacsonyabb szintje volt meghatározó. A 2015. I. félévi átlagos jegybanki alapkamat 1,93 százalék volt, ami 72 bázisponttal kisebb a 2014. I. félévinél. A deviza kamategyenleg 64,7 milliárd forintos romlását a devizahozamok csökkenése mellett az okozta, hogy 2014 végétől az értékpapírok ázsíója a kamateredmény terhére egyenletesen kerül elszámolásra (lásd 3.1.1.).

A pénzügyi műveleteken 2015 júniusáig 5,2 milliárd forint nyereség realizálódott. A 2014 I. félévéhez képest bekövetkezett jelentős mértékű javulás oka az elszámolási szabályok változása, mely szerint az értékpapírok eladásakor keletkezik eredmény, lejáratakor már nem. Ezzel szemben a 2014. I. félévi veszteség nagy része a névérték felett, magas kuponnal vásárolt értékpapírok lejáratához köthető.

Az eredményre ható tényezőkről lásd részletesen az Üzleti jelentés 2.9. fejezetét.

3.3. A központi költségvetéssel szembeni forintkövetelések

Mérlegsor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	1 éven belüli lejáratú államkötvények	0	0	0
	1—5 éven belüli lejáratú államkötvények	14 177	14 314	137
	5 éven túli lejáratú államkötvények	125 318	125 318	0
I.1.	Központi költségvetéssel szembeni követelések összesen	139 495	139 632	137

Az állampapírok állománya 2015. június 30-án bekerülési értéken 139,6 milliárd forint volt, 0,1 milliárd forinttal több, mint 2014 végén. A változás az állampapírok beszerzési árfolyam-különbözetének amortizálásából adódott. A félév során új állampapír-beszerzés nem történt.

3.4. A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések

A központi költségvetéssel szembeni devizakövetelések sem 2014 végén, sem 2015. június 30-án nem volt állomány. A költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapügyletek egyenlege nettó kötelezettségbe fordult, így a központi költségvetés devizabetétei között lettek kimutatva (lásd 3.5. pont).

3.5. A központi költségvetés forint- és devizakötelezettségei

A központi költségvetés forintbetétei

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Kincstári egységes számla (KESZ)	524 417	942 965	418 548
	Államadósság Kezelő Központ Zrt. betéte	361	374	13
	Egyéb	60	60	0
VI.1.	Központi költségvetés betétei összesen	524 838	943 399	418 561

A központi költségvetés forintbetéteinek állománya 2014 végéhez viszonyítva 418,6 milliárd forinttal emelkedett. A 2015 elején szezonális hatás miatt megemelkedett KESZ állományt csökkentette a februári dollárkötvény lejárat, mivel a törlesztéshez szükséges devizát az ÁKK forintbetéteiből vásárolta. A költségvetés forintbetétei májusban bővültek, ami mögött a többletes költségvetés, illetve a folytatódó állampapír-kibocsátás állt.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Központi költségvetés devizabetétei	463 423	783 761	320 338
	Központi költségvetéssel kötött devizaswap- és terminügyletek	74	0	-74
	Központi költségvetéssel kötött kamatozó devizaswapok	87 274	147 008	59 734
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	550 771	930 769	379 998

A központi költségvetés devizabetéteinek devizaswapokkal összesített állománya 2015. június 30-án 930,8 milliárd forint volt, 2014 végéhez képest 380 milliárd forinttal nőtt. A növekedést az államadósság devizaszerkezetének beállításához kötött fedezeti ügyletekkel kapcsolatban – a keresztárfolyamok kedvező változása miatt – elhelyezett margin állomány emelkedése okozta.

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek között csak kamatozó devizaswap ügyletek voltak nyitva 2015. június 30-án.

A központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	- 1 éven belüli	474 289	783 761	309 472
	- 1-5 éves	18 918	36 550	17 632
	- 5 éven túli	57 564	110 458	52 894
VII.1.	Központi költségvetéssel szembeni devizakötelezettségek	550 771	930 769	379 998

A központi költségvetéssel kötött határidős ügyletek devizaszerkezete

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	- HUF	258 927	0	-258 927
2.	- EUR	819 681	701 242	-118 439
3.	Swapkövetelések (1+2)	1 078 608	701 242	-377 366
4.	- HUF	143	0	-143
5.	- EUR	258 858	0	-258 858
6.	- USD	906 955	848 250	-58 705
7.	Swapkötelezettségek (4+5+6)	1 165 956	848 250	-317 706
8.	Nettó swapkötelezettség (7-3)	87 348	147 008	59 660

millió forint

3.6. A központi költségvetéssel szembeni nettó pozíció alakulása

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
I.1. — VI.1.	Nettó forintpozíció	-385 343	-803 766	-418 423
II.2. — VII.1.	Nettó devizapozíció	-550 771	-930 769	-379 998
	Összesen	-936 114	-1 734 535	-798 421

millió forint

3.7. A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések és -kötelezettségek

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Értékpapír fedezete mellett nyújtott hitel	10	70 000	69 990
	Jelzáloglevelek	29 249	10 640	-18 609
	NHP refinanszírozási hitelek	1 007 964	1 086 617	78 653
	Egyéb hitelintézeti követelések	2 840	7 817	4 977
I.2.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen	1 040 063	1 175 074	135 011

millió forint

A hitelintézetekkel szembeni követelések állománya 2015. június 30-án 1 175,1 milliárd forint volt. A 2014 végéhez képest bekövetkezett 135 milliárd forintos növekedés több tétel együttes hatásaként adódott.

Az összes állomány meghatározó részét az NHP refinanszírozási hitelek alkotják. Az NHP program folytatásaként 2015. március 16-án az MNB elindította az NHP+ konstrukciót, amely az NHP-ből eddig kiszoruló kis és középvállalkozások hitelhez jutási lehetőségeit javítja. Az I. és II. pillérben nyújtott refinanszírozási hitelek állománya összesen 1086,6 milliárd forint volt 2015. június 30-án, ebből az első szakaszban 476 milliárd forint, a második szakaszban 607,7 milliárd forint és a harmadik szakaszban 2,9 milliárd forint került kihelyezésre (a hitelek törlesztése már megkezdődött).

Az értékpapír-fedezet mellett nyújtott hitelek állományának változása mögött a júniusban nyújtott tenderes hitelek állnak. Hitelintézeteknek nyújtott overnight hiteleken nem volt állomány 2015. június végén.

A jelzáloglevelekkel kapcsolatos követelések 18,6 milliárd forinttal 10,6 milliárd forintra csökkentek 2015. június 30-ra. Ez az érték a névértéken kívül tartalmazza még az amortizált beszerzési árfolyamkülönbséget is. A 2014. év végi 30 milliárd forint névértékű állomány lejárat és eladás miatt összesen 18,8 milliárd forinttal csökkent.

Az egyéb hitelintézeti követelések 5 milliárd forintos állománynövekedését az okozta, hogy a végelszámolás, illetve felszámolási eljárás alatt álló bankokkal szembeni követelés félév végi állománya 10,3 milliárd forinttal 14,6 milliárd forintra nőtt, mely összegre - a várható megtérülést figyelembe véve - 6,8 milliárd forint értékvesztés volt indokolt a félév végén.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	- lejárt	2 842	7 817	4 975
2.	- 1 éven belüli	95 913	125 380	29 467
3.	- 1-5 év	471 203	559 148	87 945
4.	- 5 éven túli	470 105	482 729	12 624
5.	Hitelintézetekkel szembeni követelések összesen (1+2+3+4)	1 040 063	1 175 074	135 011

millió forint

A hitelintézetekkel szembeni forintkötelezettségek

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Pénzforgalmi számlák állománya	477 646	423 591	-54 055
	Kéthetes pénzüpi betétek	5 083 350	4 366 255	-717 095
	Egyéb betétek	436 818	500 664	63 846
VI.2.	Hitelintézetek betétei	5 997 814	5 290 510	-707 304

millió forint

A hitelintézetek betétei soron a jegybanki alapkamathoz kötött kamatozású, likviditást lekötő eszközök (kéthetes betét, overnight betétek) és a hitelintézetek által kötelezően elhelyezett tartalékok állnak, melyek 2015. június 30-i összesített állománya 5290,5 milliárd forint volt. Valamennyi ügylet éven belüli lejáratú volt.

3.8. A hitelintézetekkel szembeni nettó pozíció alakulása

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
I.2.—VI.2.	Nettó forintpozíció	-4 957 751	-4 115 436	842 315
II.3.—VII.2.	Nettó devizapozíció	-48 596	-34 888	13 708
	Összesen	-5 006 347	-4 150 324	856 023

millió forint

A hitelintézetekkel szembeni nettó kötelezettségek a 2014 végi 5006,3 milliárd forintról 4150,3 milliárd forintra csökkentek 2015. június 30-ra. Ezen belül a nettó forintpozíció 842,3 forinttal javult, a félév végi állomány 4115,4 milliárd forint nettó kötelezettséget mutatott. A kéthetes betétek állománycsökkenése jelentős mértékben járult hozzá a pozíció javulásához, és ugyanebbe az irányba hatott a hitelintézeteknek nyújtott NHP refinanszírozási hitelek és az értékpapírral fedezett hitelek állománynövekedése is.

A nettó devizakötelezettségek 13,7 milliárd forinttal csökkentek 2014 végéhez képest, állományuk június végén 34,9 milliárd forint volt, és teljes egészében a hitelintézetekkel kötött és az időszak végén nyitott devizaswapügyleteket foglalta magába. A jegybanki eurolikviditást nyújtó swapeszközök iránt 2014 végén meglehetősen nagy volt az igény, ez 2015. június végére szinte teljesen eltűnt. Az NHP program III. pilléréhez kapcsolódó jegybanki devizaswap és kamatozó devizaswap-tenderek 2014. július 1-jei hatállyal

megszűntek. A hitelintézeti partnerek számára allokalált teljes swapállomány a 2014 végi 581 millió euróról lejárat miatt 481 millió euróra csökkent. A lakossági devizahitelek kivezetéséhez szükséges deviza mennyiségét – a Monetáris Tanács 2014. szeptemberi döntése értelmében - az MNB biztosította a bankrendszer számára. Az ezzel kapcsolatban a hitelintézetekkel kötött euro, és kamatozó devizawapügyletek összesített állománya 2015. június 30-án 7,8 milliárd euro volt. A svájci frank devizawap ügyletek a félév folyamán lejártak.

A hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések és -kötelezettségek lejárat szerinti bontása

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	- 1 éven belüli	2 263	4 400	2 137
2.	- 1—5 éves	8 237	2 256	-5 981
3.	- 5 éven túli	0	0	0
4.	Hitelintézetekkel szembeni devizakövetelések (1+2+3)	10 500	6 656	-3 844
5.	- 1 éven belüli	23 435	26 847	3 412
6.	- 1—5 éves	35 661	14 697	-20 964
7.	- 5 éven túli	0	0	0
8.	Hitelintézetekkel szembeni devizakötelezettségek (5+6+7)	59 096	41 544	-17 552
9.	Nettó devizapozíció (4-8)	-48 596	-34 888	13 708

3.9. A jegybanki arany- és devizatartalék

Állományok forintban

millió forint

Mérlegssor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Aranykészlet	30 689	32 901	2 212
	IMF szabad kvóta	27 714	29 297	1 583
	Devizabetét	958 795	1 203 714	244 919
	Deviza-értékpapírok	9 570 568	9 596 747	26 179
	Deviza-repoügyletek állománya	226 721	28 444	-198 277
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	10 814 487	10 891 103	76 616

Az MNB statisztikai célból rendszeresen publikálja a devizatartalék nagyságát. A statisztikai szabályok szerint a devizatartalék részét képezik ennek felhalmozott kamatai is, így a statisztikai és a számviteli szabályok szerinti devizatartalék nagysága eltér egymástól.

A felhalmozott kamatokat nem tartalmazó devizatartalék forintban kifejezett állománya 76,6 milliárd forinttal 10 891,1 milliárd forintra emelkedett 2015. június 30-ra.

A deviza-értékpapírok 2015. június 30-i állományából mindössze 88,6 milliárd forint értéket (kevesebb mint 1 százalékot) képviseltek a külső vagyongazdálkodóknak és letétkezelőknek adott, mandátum formájában kezelt értékpapírok.

Állományok euróban

millió euro

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Aranykészlet	97	104	7
	IMF szabad kvóta	88	93	5
	Devizabetét	3 045	3 821	776
	Deviza-értékpapírok	30 393	30 462	69
	Deviza-repoügyletek állománya	720	90	-630
II.1.	Arany- és devizatartalék összesen	34 343	34 570	227

A forint hivatalos árfolyama 2014. december 31-én 314,89 forint/euro, 2015. június 30-án 315,04 forint/euro volt.

2015 első felében a legjelentősebb tartaléknövelő tétel az Európai Bizottságtól érkező transzferek nettó állománya volt, emellett még a Bank monetáris politikai célú műveletei és a tartalékon elért eredmény is növelte az állományt. Csökkentették viszont a devizatartalék állományát a lakossági devizahitelek forintosításához nyújtott kamatozó devizaswapok egy részének lezárása, az ÁKK adósságkezeléssel kapcsolatos műveletei, a MÁK devizabefolyásainak és kifizetéseinek nettó egyenlege, a rövid fedezett betétállomány változása. Mindezek együttes eredményeként az euróban kifejezett devizatartalék 0,2 milliárd euróval nőtt 2015. június 30-ra.

3.10. Egyéb forint- és devizakövetelések

Egyéb forintkövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Felügyeleti tevékenységből származó követelések	3 894	4 407	513
	Munkavállalói lakás- és személyi kölcsönök	1 154	1 501	347
	Egyéb bruttó forintkövetelések összesen	5 048	5 908	860
	Egyéb forintkövetelések értékvesztése	-3 732	-4 391	-659
I.3.	Egyéb forintkövetelések összesen	1 316	1 517	201

A felügyeleti tevékenységből származó követelések a felügyeleti díjakat, bírságokat, valamint a késedelmi kamatokat tartalmazzák. Ezek túlfizetésekkel korrigált állománya 4,4 milliárd forint volt 2015. június 30-án, melyre az MNB belső szabályozásának megfelelően 99,6 százalékban értékvesztés került elszámolásra. Az MNB által munkavállalóinak nyújtott személyi kölcsönök és kamatkedvezményes lakáskölcsönök együttes állománya a félév végén 1,5 milliárd forint volt.

Egyéb devizakövetelések

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	IMF-kvóta forintban befizetett része	362 018	382 699	20 681
	Adósságtörlesztési céllal visszavásárolt kötvények	7 265	7 762	497
	Befektetési jegyből származó követelések	0	15 894	15 894
	Külföldi fedezeti ügyletek*	68 720	43 750	-24 970
	Egyéb	500	1 945	1 445
II.4.	Egyéb devizakövetelések összesen	438 503	452 050	13 547

*A fedezeti célú származékos ügyletek átértékelési különbözete az MNB r.-nek megfelelően nettó módon szerepel a mérlegben.

Az IMF-kvóta forintban befizetett része a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 5,7 százalékos gyengülése miatt nőtt.

Az MNB által külföldön kibocsátott és később visszavásárolt kötvények sor már csak egy darab értékpapírt tartalmaz, melynek állománya a forint árfolyamának japán jennel szembeni 6,8 százalékos gyengülése miatt emelkedett.

A befektetési jegyből származó követelések soron jelent meg devizatartalékba nem sorolt kínai renminbi befektetési jegyek piaci értéken kimutatott állománya. A befektetésre az MNB által meghirdetett Jegybanki Renminbi Program keretében került sor, melynek első fázisában – közvetett módon – a BIS-től kerültek beszerzésre a befektetési jegyek.

A külföldi fedezeti ügyletek sor az MNB külfölddel kötött határidős ügyleteinek összevont követel egyenlegét foglalja magában.

3.11. Egyéb betétek és kötelezettségek

Egyéb forintkötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Nemzetközi pénzügyi intézmények forintbetétei	25 910	4 611	-21 299
	Egyéb kötelezettségek	6 162	2 419	-3 743
VI.4.	Egyéb betétek és kötelezettségek	32 072	7 030	-25 042

A nemzetközi pénzügyi intézmények betétei döntően az Európai Bizottság forintbetétét tartalmazzák.

Egyéb devizakötelezettségek

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Kötvények	21 686	23 169	1 483
	Passzív repoügyletek	125 956	0	-125 956
	IMF-betétek	733 981	775 909	41 928
	Külföldi betétek és hitelek	158 821	212 007	53 186
	Egyéb kötelezettségek	383	418	35
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 040 827	1 011 503	-29 324

Az egyéb devizakötelezettségek állománya a félév során 29,3 milliárd forinttal csökkent, 2015. június 30-án 1011,5 milliárd forint volt. Jelentős mértékű csökkenéssel járt a 2014 végi - hitelintézetekkel kötött swapokhoz euroforrást biztosító - passzív repoállomány kifutása. Ezzel ellentétes irányú változást idézett elő az IMF-betétek állományának növekedése, ami egyrészt a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított gyengülése, másrészt az évente egyszer (áprilisban) esedékes, az IMF által közölt hivatalos árfolyamra történő átállás miatt következett be. A külföldi betétek 53,2 milliárd forintos állománybővülését a piaci értékelésbe bevont határidős ügyletek volumenének számottevő növekedése okozta, ami az ügyletek piaci értékkülönbségének pénzügyi rendezésére szolgáló mark to market betétek állományának növekedésében mutatkozott meg.

Egyéb devizakötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Mérleg sor	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	- 1 éven belüli	668 484	617 877	-50 607
	- 1—5 éves	0	0	0
	- 5 éven túli	0	0	0
	- lejárat nélküli	372 343	393 626	21 283
VII.3.	Egyéb devizakötelezettségek	1 040 827	1 011 503	-29 324

A lejárat nélküli kötelezettség sor csaknem teljes egészében az IMF által 2009-ben végrehajtott SDR-kihelyezésből (SDR-allokáció) származó tartozást foglalja magába 991,1 millió SDR értékben, a növekedést az ártértékelés okozta.

Egyéb devizakötelezettségek devizaszerkezete

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	- USD	12 154	3 816	-8 338
2.	- EUR	273 006	208 620	-64 386
3.	- JPY	21 686	23 169	1 483
4.	- SDR	393 726	435 654	41 928
5.	- Egyéb	340 255	340 244	-11
6.	Egyéb devizakötelezettségek	1 040 827	1 011 503	-29 324

Az egyéb soron szereplő 340,2 milliárd forintos 2015. június 30-i állomány az IMF-kvóta ártértékeléssel korrigált forintfedezetét tartalmazza. Az SDR-ben denominált tételek 41,9 milliárd forintos növekedését a forint árfolyamának SDR-hez viszonyított 5,7 százalékos gyengülése okozta.

3.12. Befektetett eszközök

A befektetett eszközök az immateriális javakon, tárgyi eszközökön és beruházásokon (37,4 milliárd forint) túl a tulajdonosi részesedéseket (9,9 milliárd forint külföldi és 44,5 milliárd forint belföldi befektetés) is tartalmazzák.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök, beruházások bruttó értékének, értékcsökkenésének és nettó értékének változása

millió forint

	Eszközcsoport							Immateriális javak, tárgyi eszközök és beruházások
	Immateriális javak		Tárgyi eszközök				Beruházások és beruházásra adott előlegek	
	Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	Fejlesztés alatt lévő szoftverek	Ingatlanok	Berendezések	Értéktár Program eszközei	Bankjegy- és érmegyűjtemény eszközei		
Bruttó érték alakulása								
2014. 12. 31.	11 271	37	27 744	15 012	0	238	1 362	55 664
Üzembe helyezés/Beszerezés	251	8	25	289	6 293		-534	6 332
Selejt	-19							-19
Eladás				-38				-38
Térítés nélküli eszközátadás				-629				-629
2015.06.30	11 503	45	27 769	14 634	6 293	238	828	61 310
Értékcsökkenés részletezése								
2014. 12. 31.	9 896	0	3 859	9 482	0	0	0	23 237
Terv szerinti értékcsökkenési leírás	309		430	558				1 297
Állományból történő kivezetés	-19			-621				-640
2015.06.30	10 186	0	4 289	9 419	0	0	0	23 894
Nettó érték								
2014. 12. 31.	1 375	37	23 885	5 530	0	238	1 362	32 427
2015.06.30	1 317	45	23 480	5 215	6 293	238	828	37 416
Változás	-58	8	-405	-315	6 293	0	-534	4 989

2015. I. félévében az Értéktár Program keretében összesen 6,3 milliárd forintos műkincs-beszerzés történt. Az állami tulajdonban lévő vagyonkezelte ingatlanok (3 épület és 2 telek) nettó értéke 2015. június 30-án 67 millió forint volt.

Külföldi befektetések és azok osztalékai

millió forint

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2014. 12. 31.	2015.06.30	2014. 12. 31.	2015.06.30	2014	2015. I. f.év
BIS	1,43	1,43	7294	8072	650	0
<i>millió SDR</i>			10	10		
<i>millió CHF</i>			13,5	13,5		
Európai Központi Bank	1,38	1,38	1764	1764	-	-
<i>ezer EUR</i>			5601	5601		
SWIFT	0,02	0,03	3	15	0	0
<i>ezer EUR</i>			8,6	46,4		
Befektetések összesen			9061	9851	650	0

*Az adott időszakban pénzügyileg rendezett osztalék.

2015 májusában az MNB a meglévő 17 darab SWIFT részvénye mellé további 11 darab részvényt vásárolt összesen 38 ezer euro értékben.

Az EKB tulajdonosi megoszlása 2015. június 30-án (hatályos 2015. január 1-től)

Nemzeti Központi Bankok (NKB)	Jegyzett tőke	Befizetett tőke	Tőkejegyzési kulcs (%)
	ezer EUR		
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	268 222	268 222	2,4778
Deutsche Bundesbank	1 948 209	1 948 209	17,9973
Eesti Pank	20 871	20 871	0,1928
Central Bank of Ireland	125 646	125 646	1,1607
Bank of Greece	220 094	220 094	2,0332
Banco de España	957 028	957 028	8,8409
Banque de France	1 534 900	1 534 900	14,1792
Banca d'Italia	1 332 645	1 332 645	12,3108
Central Bank of Cyprus	16 378	16 378	0,1513
Latvijas Banka	30 537	30 537	0,2821
Lietuvos bankas	44 729	44 729	0,4132
Banque centrale du Luxembourg	21 975	21 975	0,2030
Central Bank of Malta	7 015	7 015	0,0648
De Nederlandsche Bank	433 379	433 379	4,0035
Oesterreichische Nationalbank	212 506	212 506	1,9631
Banco de Portugal	188 723	188 723	1,7434
Banka Slovenije	37 400	37 400	0,3455
Národná banka Slovenska	83 623	83 623	0,7725
Suomen Pankki – Finlands Bank	136 005	136 005	1,2564
Euroövezetbeli NKB-k összesen	7 619 885	7 619 885	70,3915
Bulgarian National Bank	92 987	3 487	0,8590
Česká národní banka	174 012	6 525	1,6075
Danmarks Nationalbank	161 000	6 038	1,4873
Hrvatska narodna banka	65 199	2 445	0,6023
Magyar Nemzeti Bank	149 363	5 601	1,3798
Narodowy Bank Polski	554 565	20 796	5,1230
Banca Națională a României	281 710	10 564	2,6024
Sveriges riksbank	246 042	9 227	2,2729
Bank of England	1 480 244	55 509	13,6743
Euroövezeten kívüli NKB-k összesen	3 205 122	120 192	29,6085
Összes NKB	10 825 007	7 740 077	100,0000

2004. május 1-jén a Magyar Köztársaság csatlakozott az Európai Unióhoz, ezzel az MNB a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) tagjává vált. A KBER az Európai Központi Bankból (EKB) és a 28 EU-tagállam jegybankjaiból áll. Az eurorendszer az EKB és az eurót már bevezetett tagállamok nemzeti jegybankjai alkotják.

Az EKB és a KBER Alapokmánya (a továbbiakban: Alapokmány) 28. szakaszának megfelelően az MNB egyben az EKB tulajdonosává is vált. A részesedés arányát és annak öt évente történő újraszámítását az Alapokmány 29. szakasza határozza meg az Európai Bizottság által megadott népességi és GDP-adatok alapján. A részesedés változhat még új ország Európai Unióhoz történő csatlakozásával, illetve tőkeemelés során.

Az Alapokmány 47. szakasza értelmében a nem eurozónabeli jegybankok befizetési kötelezettsége a mindenkori részesedésük 3,75 százaléka, ennyivel kell hozzájárulniuk az EKB működési költségeihez. Az MNB mint euroövezeten kívüli jegybank nem tarthat igényt az EKB felosztható nyereségéből való részesedésre, ugyanakkor az EKB veszteségét sem köteles finanszírozni.

Az MNB EKB-részesedése a mérleg „III. Banküzemi eszközök” során szerepel a „Befektetett eszközök” között. 2015. június 30-án a befektetés értéke – a befizetett tőke – az MNB mérlegében 5,6 millió euro (1,8 milliárd forint) volt.

Belföldi befektetések és azok osztalékai

Megnevezés	Tulajdoni hányad (%)		Könyv szerinti érték		Kapott osztalék*	
	2014. 12. 31.	2015.06.30	2014. 12. 31.	2015.06.30	2014	2015. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt. 1055 Budapest, Markó utca 17.	100,0	100,0	8 927	10 627	0	0
Magyar Pénzverő Zrt. 1239 Budapest, Európa u. 1.	100,0	100,0	575	575	52	0
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft. 1055 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.	100,0	100,0	50	50	-	-
MARK Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.	100,0	100,0	21 700	21 700	0	0
MNB-Jóléti Kft. 1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.	100,0	100,0	50	70	-	-
MNB-Biztonsági Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 8-9.	100,0	100,0	200	740	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. 1054 Budapest, Vadász utca 31.	100,0	100,0	9 779	9 779	0	0
KELER Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	53,3	53,3	643	643	0	0
KELER KSZF Zrt. 1074 Budapest, Rákóczi út 70-72.	0,2	0,2	7	7	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt. 1054 Budapest, Szabadság tér 7.	6,9	6,9	321	321	39	36
Befektetések összesen			42 252	44 512	91	36

* Az adott időszakban pénzügyileg rendezett osztalék.

A Pénzjegynyomda Zrt. a bankjegyek mellett okmányokat, adó- és zárjegyeket, értékpapírokat állít elő hazai és külföldi megrendelők számára. A vállalatnál végrehajtott fejlesztések, jelentős beruházások lehetővé teszik a forintbankjegyek és okmányok vevői igényeket kielégítő korszerű, biztonságos gyártását. A társaság kiemelt stratégiai célja a forintbankjegyek megfelelő mennyiségben és kiváló minőségben történő gyártása, valamint a versenyelőnyökre építve a bankjeggyártástól eltérő ágazatokban a fokozott piaci megjelenés. E célrendszer hosszú távon biztosíthatja a Pénzjegynyomda növekedési pályán tartását, valamint a tulajdonosi érték megőrzését és növelését. 2015 márciusában az MNB Igazgatósága a Pénzjegynyomda alaptőkéjének 1,7 milliárd forintos felemeléséről döntött, melynek alapján 2015. március végéig 425 millió forint, 2015. július végén pedig további 1275 millió forint pénzbeli hozzájárulásra került sor. Az alaptőke-emelésből a társaság 600 millió forintot a leányvállalata (DIPA Zrt.) alaptőkéjének emelésére fordít a kiváló minőségű bankjegypapír-gyártás és a bankbiztonsági beruházások megvalósításához. A társaság az MNB Igazgatóságának jóváhagyását követően a bankjeggyártás technológiai fejlesztésével összhangban jelentkező helyigény kielégítése céljából 2015 júniusában ingatlan megvásárlásával új külső telephelyet létesített. Az új helyszínen a szükséges feltételek megteremtését követően a kártyagyártást, az Erzsébet-utalvány nyomtatást, valamint az adó-és zárjegyek előállítását végzi a jövőben a társaság.

A Magyar Pénzverő Zrt. elsődleges feladata – az MNB megrendelése alapján – a készpénzforgalomhoz szükséges forgalmi pénzermék és az MNB által kibocsátott emlékpénzermék előállítás. A társaság szabad kapacitásainak hasznosításával saját érmeprogramja és egyedi megrendelések alapján – törvényes fizetőeszköznek nem minősülő – emlék- és exporttermeket gyárt. Kereskedelmi tevékenysége keretében bel- és külföldön, nagy- és kiskereskedelmi értékesítés formájában forgalmazza a jegybank által kibocsátott emlékérmeket, gyűjtői célú bankjegyeket, a saját kibocsátású érmekeket és befektetési aranytermékeket.

A Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. (PSFN Kft.) alapvetően a válságba került pénzügyi intézmények piacról történő rendezett kivezetésével kapcsolatos feladatokat látja el. Amennyiben egy intézmény stabilitása megrendül, vagy súlyosan megsérti a prudens működés szabályait, és a Felügyelet kivételes intézkedés alkalmazása mellett dönt, a PSFN Kft. feladata az intézmény rendes működésének irányítása és helyreállítása érdekében eljáró felügyeleti biztosok kijelölése és munkájuk támogatása. Ha pedig az intézménynél valamely fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatása elkerülhetetlen, akkor a PSFN Kft. felszámolási eljárás vagy végelszámolási eljárás keretében gondoskodik a megszüntetéséről. Az eljárás alá vont intézmények körének bővülésével a PSFN Kft. dolgozói létszámát és infrastruktúráját fokozatosan fejleszteni kellett, egyidejűleg újfajta válságkezelési megoldások kidolgozására is igény és lehetőség mutatkozott. 2015. első félévében a PSFN Kft. eljárásai között a befektetési szolgáltatókkal kapcsolatos felszámolási tevékenység is megjelent a kiemelt figyelmet kapott három eljárás (Buda-Cash Zrt., Quaestor Értékpapír Zrt., Hungária Értékpapír Zrt.) kapcsán, melynek specifikumai új kihívások elé állítják a társaságot. Hosszabb távon a PSFN Kft. stratégiai célja egy olyan innovatív szakmai szemléletmód és eljárásrendszer kialakítása, amely példaértékkel bírhat a piacon működő és szabálykövető eljárásra törekvő fizetéseképtelenségi eljárásokat bonyolító vállalkozások számára.

A Magyar Reorganizációs és Követeléskezelő (MARK) Zrt. elsődleges célja, hogy felgyorsítsa a magyar bankrendszer rossz minőségű kereskedelmi ingatlanhiteleinek leépítését. Az eszközközkezelő a bankoknál lévő problémás, nem (stabilan) teljesítő kereskedelmi ingatlan-hitelportfóliók átvételével megszabadítja a bankrendszert a rosszul teljesítő eszközeitől. Célkitűzés a teljes bankrendszer releváns portfóliójának megtisztítása a korábban, túlhevült állapotában finanszírozott, jelen körülmények között nehezen, vagy egyáltalán nem megtérülő projekthiteleitől. A hitelkínálati korlátok oldásával a társaság hozzájárulhat egy egészségesebb mérlegszerkezetű, a fenntartható gazdasági növekedést jobban támogató bankrendszer kialakulásához és a pénzügyi stabilitás erősödéséhez. A MARK ezzel támogatja az MNB törvényi feladatainak ellátását, mégpedig erősíti a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitását, ellenálló-képességének növelését, valamint a gazdasági növekedéshez való fenntartható hozzájárulásának biztosítását. Emellett érdemben javítja az MNB monetáris politikájának hatékonyságát, valamint az előbb felsorolt mandátumok megsértése nélkül támogatni tudja a kormány gazdaságpolitikáját.

Az MNB-Jóléti Humán Szolgáltató és Üzemeltető Kft. feladata az MNB tulajdonában álló Tiszaroffi Kastélyszálló fenntartása és üzemeltetése, valamint az MNB által meghatározott üdültetési és egyéb szolgáltatások – konferenciák, oktatások, továbbképzések, kihelyezett testületi ülések – helyszínen történő, megfelelő színvonalú biztosítása. A befektetés könyv szerinti értéke 2015 márciusában 70 millió forintra, majd augusztusában 140 millió forintra emelkedett a 20 millió forintos, illetve a 70 millió forintos törzstőke-emelések hatására.

Az MNB-Biztonsági Zrt. 2015. március 1-jétől megkezdte tényleges tevékenységét, és ellátja az MNB hivatalos helyiségeinek – jogszabályi kötelezettség szerinti fegyveres biztonsági őrséggel történő – előerős őrzés-védelmét, továbbá részt vesz a pénz- és értékszállítási feladatok végrehajtásában. MNB-n kívülálló, harmadik fél számára a társaság nem nyújt szolgáltatást, azonban a rövidtávú tervek szerint hamarosan

személy- és vagyonőri tevékenységet végez az MNB tulajdonában lévő egyéb, nem hivatali célú objektumok (pl.: Tiszaroffi Képzési és Szabadidőközpont) védelme érdekében. A megnövekedett feladatok sikeres végrehajtásának elengedhetetlen feltétele volt az őrlétszám soron kívüli emelése, a magas színvonalon kiképzett, és speciális szaktudással rendelkező (pl.: a személy- és csomagellenőrzéshez szükséges új berendezések kezelésére feljogosított) őrszemélyzet biztosítása, amelyhez az állomány adott részének felkészítése és vizsgáztatása sikeresen megtörtént. A társaság továbbra is kiemelt figyelmet fordít a fegyveres biztonsági őrség oktatására és továbbképzésére. 2015 februárjában a befektetés könyv szerinti értéke 740 millió forintba emelkedett a tőketartalék javára történő 540 millió forintos befizetéssel.

A GIRO Elszámolásforgalmi Zrt. üzemelteti a belföldi forintátutalások és beszedések bankközi elszámolását végző fizetési rendszert, a Bankközi Klíring Rendszert, ezenfelül információnyújtási, informatikai, kommunikációs hálózati, valamint hitelesítési szolgáltatást nyújt banki és állami partnerei számára. A társaság stratégiájában kiemelt célként szerepel a stabil, biztonságos működés; a jelenlegi elszámolásforgalmi szolgáltatások fejlesztése; új elszámolásforgalmi szolgáltatások bevezetése; valamint az elszámolásforgalmi díjak versenyképességének növelése. E célok elérése érdekében a társaság 2015 januárjától 20 százalékkal csökkentette az elszámolásforgalmi tranzakciók díját. Ezen túlmenően a társaság 2015 első félévében végrehajtott fejlesztéseinek köszönhetően a Bankközi Klíring Rendszer napközbeni elszámolási ciklusainak kétszeresére sűrítésével 2015 szeptemberétől tovább gyorsul a belföldi átutalások lebonyolítása.

Belföldi befektetések főbb mutatószámai 2015. június 30-án

millió forint

Gazdasági társaság neve	Jegyzett tőke	Tartalékok	Mérleg szerinti eredmény	Saját tőke	Adózott eredmény
	2015.06.30	2015.06.30	2015.06.30	2015.06.30	2015. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt.	9 352	2 768	943	13 063	943
Magyar Pénzverő Zrt.	575	528	179	1 282	179
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	50	3	0	53	0
MARK Zrt.	200	21 519	-233	21 486	-233
MNB-Jóléti Kft.	70	0	-45	25	-45
MNB-Biztonsági Zrt.	200	500	-1	699	-1
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	2 496	5 645	339	8 480	339
KELER Zrt.	4 500	21 238	939	26 677	939
KELER KSZF Zrt.	1 823	3 575	160	5 558	160
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	541	4 932	321	5 794	321

millió forint

Gazdasági társaság neve	Értékesítés nettó árbevétele		Pénzügyi tevékenység bevételei		Egyéb bevételek		Rendkívüli bevételek	
	2014	2015. I. félév	2014	2015. I. félév	2014	2015. I. félév	2014	2015. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt.	7433	5288	75	68	37	6	919**	0
Magyar Pénzverő Zrt.	2034	1768	11	22	10	0	0	0
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	32	231	1	2	407	221	0	0
MARK Zrt.	-	-	76	203	0	8	0	0
MNB-Jóléti Kft.	107	237	0	0	0	0	0	0
MNB-Biztonsági Zrt.	0	630	0	2	0	0	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	-	-	4 035	1 878	1443	780	0	0
KELER Zrt.	-	-	8 737	4 658	339	140	0	0
KELER KSZF Zrt.	901	526	131	72	84	43	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	2072*	1104*	36	11	37	8	0	0

* Tőzsdei tevékenységből származó bevétel.

** A Diósgyőri Papírgyár tőkelesállításának rendkívüli ráfordításokkal csökkentett nettó eredményhatása 52 millió forint volt.

Gazdasági társaság neve	Átlagos állományi létszám	
	2014	2015. I. félév
Pénzjegynyomda Zrt.	321	354
Magyar Pénzverő Zrt.	39	44
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	27	47
MARK Zrt.	11	32
MNB-Jóléti Kft.	20	38
MNB-Biztonsági Zrt.	13	77
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	136	148
KELER Zrt.	122	124
KELER KSZF Zrt.	16	16
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	44	45

Az MNB követelései és kötelezettségei a kapcsolt vállalkozásokkal szemben

millió forint

Gazdasági társaság neve	Követelés	Kötelezettség
	2015.06.30	2015.06.30
Pénzjegynyomda Zrt.	0	1 543
Magyar Pénzverő Zrt.	39	141
Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nkft.	0	0
MARK Zrt.	0	0
MNB-Jóléti Kft.	98	22
MNB-Biztonsági Zrt.	0	0
GIRO Elszámolásforgalmi Zrt.	0	1
KELER Zrt.	0	0
KELER KSZF Zrt.	0	0
Budapesti Értéktőzsde Zrt.	0	0
Összesen	137	1 707

A táblázatban szereplő követelések és kötelezettségek rövid lejáratúak. A Pénzjegynyomdával szembeni kötelezettségek között jelenik meg az alaptőke-emeléshez kapcsoló 1275 millió forintos jegyzett, de be nem fizetett tőke, melynek átutalására 2015. július 30-án került sor.

3.13. Céltartalék és értékvesztés

millió forint

Mérlegsor	Megnevezés	2014.12.31	Évközi változások		2015.06.30
		Értékvesztés/ céltartalék összege	Képzés (+)	Felhasználás/ visszaírás (-)	Értékvesztés/ céltartalék összege
1	2	3	4	5	3+4+5
I/2-ből	Hitelintézetekkel szembeni forintkövetelések	1 455	6 043	-717	6 781
I.3-ből	Egyéb forintkövetelések	3 732	659	-1	4 390
II.4-ből	Egyéb devizakövetelések	18	1	-1	18
III.-ből	Befektetett eszközök	55	0	0	55
III.-ből	Egyéb eszközök	22	0	-11	11
VIII.	Kötelezettségek	4 267	116	-1 352	3 031
	- peres ügyek	1 718	45	-17	1 746
	- származékos ügyletek	2 444	41	-1 304	1 181
	- kötvénykölcsönzés	105	30	-31	104
	Összesen	9 549	6 819	-2 082	14 286

A céltartalék és értékvesztés állománya 2015 első félévében nettó értékben 4737 millió forinttal 14 286 millió forintra emelkedett.

A hitelintézetekkel szembeni forintkövetelésekre – a várható megtérülés alapján – 6781 millió forint értékvesztés volt indokolt 2015. június végén, a 2014 végi állapothoz képest összességében 6043 millió forint céltartalék képzésére, valamint 717 millió forint céltartalék felszabadítására került sor.

A felügyeleti tevékenységből származó követelésekre a negyedéves minősítések alkalmával összesen 659 millió forint értékvesztésképzés, egyéb forintkövetelésekre pedig 1 millió forint értékvesztés visszaírás történt 2015 első félévében.

Az egyéb devizakövetelésekre képzett értékvesztés az átértékelés miatti 1-1 millió forintos képzés illetve visszaírás következtében nem változott.

Az egyéb banküzemi eszközök esetében a követelések megtérülése, illetve leírása 11 millió forint értékvesztés-visszaírást, -felhasználást indokolt az első félév végén.

A folyamatban lévő peres ügyekből származó függő kötelezettségekre a 2014 végi állapothoz képest 41 millió forint céltartalék képzésére, valamint 17 millió forint céltartalék felszabadítására került sor a félév során, így 1746 millió forintot tett ki a céltartalék állománya 2015. június 30-án.

Az egyéb célú származékos ügyletekre – a piaci értékben bekövetkező változások miatt – 41 millió forint céltartalékképzés mellett 1304 millió forint céltartalék felszabadítására került sor 2015 első félévében.

A nemzetközi értékpapír-kölcsönzési szerződések szerint a kapott fedezet értékpapírokba való – ügynökök általi – befektetéséből származó esetleges veszteség teljes egészében az MNB-t terheli. Erre a veszteségre mint jövőbeni kötelezettségre – az óvatosság elvéből adódóan – céltartalékot kell képezni. A 2014. év végi 105 millió forintos kötvénykölcsönzésre elszámolt céltartalék-állomány egyenlege összességében 1 millió forinttal mérséklődött 2015. június 30-ra, aminek háttérében a céltartalékképzés alapjául szolgáló értékpapírok kedvezőtlenebb piaci megítélésének és a forintárfolyam gyengülésének egymással ellentétes előjelű hatása áll.

3.14. Aktív és passzív időbeli elhatárolások

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	Bankügyletek miatt	111 765	88 135	-23 630
	Belső gazdálkodás miatt	239	218	-21
IV.	Aktív időbeli elhatárolások	112 004	88 353	-23 651
	Bankügyletek miatt	30 969	26 882	-4 087
	Belső gazdálkodás miatt	485	334	-151
X.	Passzív időbeli elhatárolások	31 454	27 216	-4 238

Az aktív és passzív időbeli elhatárolások elsősorban kamat- és kamatjellegű bevételek, illetve ráfordítások, amelyek közgazdaságilag a tárgyidőszakot érintik, a pénzügyi teljesítés időpontjától függetlenül.

3.15. Saját tőke alakulása

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	2014.12.31	Évközi változás	2015.06.30
XI.1.	Jegyzett tőke	10 000	0	10 000
XI.2.	Eredménytartalék	36 057	27 360	63 417
XI.3.	Értékelési tartalék	0	0	0
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	517 984	-65 716	452 268
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	54 477	-16 118	38 359
XI.6.	Mérleg szerinti eredmény	27 360	8 842	36 202
XI.	Saját tőke	645 878	-45 632	600 246

A jegyzett tőke 1 db tízmilliárd forint névértékű névre szóló részvényből áll.

3.16. A kiegyenlítési tartalékok alakulása

millió forint

Mérleg sor	Megnevezés	2014.12.31	2015.06.30	Változás
XI.4.	Forintárfolyam kiegyenlítési tartaléka	517 984	452 268	-65 716
XI.5.	Deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka	54 477	38 359	-16 118
	Kiegyenlítési tartalékok összesen	572 461	490 627	-81 834

A forint hivatalos árfolyama 2015 első félévében 296,1 és 321,34 forint/euro közötti intervallumban mozgott. Legalacsonyabb értékét április közepén vette fel, a legmagasabbat január közepén. Az időszak végi adatokat összehasonlítva alig változott a forint/euro árfolyam. A 2014. december 31-i árfolyamhoz képest mindössze 0,05 százalékos gyengülés következett be, 2015. június 30-án az árfolyam 315,04 forint/euro volt. Az átlagos bekerülési árfolyam 2,18 forinttal 295,6 forint/euróra gyengült. Mindezek következtében a hivatalos és a bekerülési árfolyam eltérése az előző év végéhez képest kisebb volt (21,47 forint/euróról 19,44 forint/euróra csökkent), így a devizatételek hivatalos és átlagos bekerülési árfolyamon számított értékének különbözetéből adódó forintárfolyam kiegyenlítési tartalék egyenlege 65,7 milliárd forinttal 452,3 milliárd forintra esett.

A deviza-értékpapírok kiegyenlítési tartaléka az amortizáció bevezetése következtében 2014 végétől a piaci érték és az amortizált bekerülési érték különbségeként határozható meg. 2015. június 30-án az MNB portfóliójában lévő értékpapírok piaci értékkülönbözete 38,4 milliárd forint egyenleget mutatott.

A forint éves árfolyamváltozásának mértéke

forint/euro

Dátum	MNB hivatalos devizaárfolyam	Átlagos bekerülési árfolyam
2014.12.31	314,89	293,42
2015.06.30	315,04	295,60
Időszaki leértékelődés		
2014-ben	-6,06%	
2015-ben (2015. június 30-ig)	-0,05%	

3.17. Az MNB mérleg alatti kötelezettségei és jelentős egyéb mérleg alatti tételei

Fedezeti és egyéb célú származékos ügyletekből származó kötelezettségek a kapcsolódó követelésekkel

millió forint

Sorszám	Megnevezés	2014. 12. 31.			2015.06.30		
		Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték	Követelés	Kötelezettség	Nettó piaci érték
1.	Kamatswapügyletek	1 706 451	1 706 451	1 579	1 615 240	1 615 240	2 734
2.	Kötvényfutures ügyletek	0	253 725	-842	0	44 728	-145
3.	Devizawap- és termin ügyletek	4 545 709	4 478 330	62 573	3 168 018	3 129 914	39 477
4.	Kamatozó devizawapügyletek (tőkecsere nélküli ügyletek is)	3 323 474	3 384 534	-123 142	3 090 366	3 158 294	-178 287
5.	Fedezeti ügyletek összesen (1+2+3+4)	9 575 634	9 823 040	-59 832	7 873 624	7 948 176	-136 221
6.	CDS-ügyletek	188 934	188 934	-1 578	189 024	189 024	-1 140
7.	Devizawap és termin ügyletek	3 149	3 154	-9	0	0	0
8.	Egyéb célú származékos ügyletek összesen (6+7)	192 083	192 088	-1 587	189 024	189 024	-1 140
9.	Összesen (5+8)	9 767 717	10 015 128	-61 419	8 062 648	8 137 200	-137 361

A táblázat teljes körűen tartalmazza a származékos ügyletekhez kapcsolódó mérleg alatti kötelezettségeket, ezáltal azokat a fedezeti célú devizawap, kamatozó devizawap- és terminügyleteket is, melyek a nettó devizapozíció részét képezve – a tőkecsere nélküli kamatozó devizawapügyletek kivételével – a mérlegben is szerepelnek. A fedezeti ügyletek a nettó devizapozíción a keresztárfolyam-ingadozások, illetve kamatlábváltozások miatt felmerülő kockázatot csökkentik, és segítenek a Monetáris Tanács által elfogadott irányadó (benchmark) devizaszerkezet kialakításában.

A kamatswapügyletek között a jegybanknak az ÁKK-val kötött ügyletei is szerepelnek, amelyek a devizaadósság kamatkockázatának csökkentésére szolgálnak, és ezeket az MNB a tőkepiacon ellenügylettel fedezi. Az MNB által kívánatosnak tartott kamatstruktúra beállítását célozzák a konkrét kötvénykibocsátásokhoz rendelt fedezeti célú kamatswapügyletek. Továbbá az MNB 2014 és 2015. I. félév során kamatswapügylet tendereket bonyolított le belföldi hitelintézetekkel, az elfogadott ügyletek kis része éven belüli, nagyobb része 3-6 éves lejáratú.

A kötvényfutures ügyletek a tartalékportfóliók durationjét csökkentő fedezeti célú, éven belüli ügyletek.

A devizawap- és terminügyletek a devizaárfolyam-kockázat fedezésének fő eszközei, devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli devizacsere-ügyletek.

A kamatozó devizawapügyletek állományából 2015. június 30-án 17 százalékot képviseltek a 2013. februárban és novemberben kötött, tízéves lejáratú tőkecsere nélküli ügyletek.

A CDS-ügyletek (hitel-nemfizetési swap) között két referencia-értékpapír hitelkockázatának csökkentése érdekében kötött ügyletek szerepelnek 2016. évi lejáratokkal.

Az egyéb célú devizaswap- és terminügyletek devizaárfolyam-várakozásokon alapuló – a megfelelő devizapozíció érdekében kötött – éven belüli (1-2 hónapos lejáratú) devizacsere-ügyletek.

A származékos ügyletekből eredő kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014. 12. 31.	2015.06.30	
	- 1 éven belüli	5 128 008	4 262 217	-865 791
	- 1—5 év	2 795 580	1 750 401	-1 045 179
	- 5 éven túli	1 899 452	1 935 558	36 106
1.	Fedezeti ügyletek	9 823 040	7 948 176	-1 874 864
	- 1 éven belüli	3 154	0	-3 154
	- 1—5 év	188 934	189 024	90
	- 5 éven túli	0	0	0
2.	Egyéb célú származékos műveletek	192 088	189 024	-3 064
3.	Összesen (1+2)	10 015 128	8 137 200	-1 877 928

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek

millió forint

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	NHP keretében megkötött KKV hitszerződések alapján még lehívható hitelösszegek	43 747	35 949	-7 798
2.	NHP+ keretében allokált, szerződéssel még le nem kötött hitelkeretek	0	496 644	496 644
3.	Peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség	3 557	3 532	-25
4.	Garanciák	1 634	1 741	107
5.	Egyéb mérleg alatti kötelezettségek	11	11	0
6.	Összesen (1+2+3+4+5)	48 949	537 877	488 928

A Növekedési Hitelprogrammal kapcsolatosan az MNB mérleg alatti kötelezettségként tartja nyilván egyrészt a kereskedelmi bankok által az NHP I. és II. pillér folytatásának keretén belül megkötött, de folyósításra még nem került hitelösszegeket, másrészt az NHP+ keretében bankokra allokált hitelkeretek refinanszírozási hitszerződés megkötésére fordulónapkor rendelkezésre álló összegeit.

A peres ügyekhez kapcsolódó függő kötelezettség a céltartalékképzés alá vont perek nyilvántartására szolgál. A perek nagy része a felügyeleti tevékenységhez kötődik, melyek bírsághatározatok ellen indított, illetve kártérítési pereket foglalnak magukban.

A garanciák sor olyan exportgaranciákat tartalmaz, amelyekhez minden esetben reverzális szerződés kapcsolódik. Az MNB a garancia lehívásakor – szükség esetén – élhet a viszontgarancia jogával. 2015. I. félévében az MNB 1 darab garancia alól mentesült, a növekedés árfolyamváltozás következménye.

Mérleg alatti egyéb kötelezettségek hátralévő futamidő szerinti lejárat szerkezete

millió forint

Sorszám	Hátralévő futamidő	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
	- 1 éven belüli	47 348	536 211	488 863
	- 1—5 év	44	9	-35
	- 5 éven túli	0	0	0
	- lejárat nélküli	1 557	1 657	100
1.	Egyéb kötelezettségek összesen	48 949	537 877	488 928

Értékpapírügyletek mérleg alatti nyilvántartása

Sorszám	Megnevezés	Állomány		Változás
		2014.12.31	2015.06.30	
1.	Kölcsönadott értékpapírok névértéke	613 892	688 374	74 482
	- elszámolóházon keresztül (garantált)	35 093	38 839	3 746
	- ügynökön keresztül (fedezettel)	578 799	649 535	70 736
2.	Értékpapír-kölcsönügyletből származó nem pénzbeli fedezet bekerülési értéke	126 627	176 201	49 574
3.	befektetés			
	- bekerülési értéke	471 300	492 846	21 546
	- piaci értéke	471 196	492 739	21 543
4.	Aktív repo keretében vásárolt értékpapírok névértéke	203 861	26 725	-177 136
5.	Passzív repo keretében eladott és ECB repo ügyletekhez zárolt értékpapírok névértéke	113 338	0	-113 338

millió forint

3.18. Nettó kamateredmény és a pénzügyi műveletek realizált eredménye

Nettó forint és deviza kamat- és kamatjellegű eredmény

Er.kim. sora	Megnevezés	millió forint		
		2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
1	2	3	4	4-3
(I.1.+II.2.)—(X.1.+XI.1.)	Központi költségvetés	-12 085	-3 491	8 594
(I.2.+II.3.)—(X.2.+XI.2.)	Hitelintézetek	-4 301	-56 908	-52 607
(I.3.+II.1.+II.4.)—(X.3.+XI.3.)	Egyéb	21 031	64 379	43 348
	Nettó kamateredmény	4 645	3 980	-665
	Forint-értékpapírok	302	918	616
	Deviza-értékpapírok	0	-46 001	-46 001
	Származékos ügyletek*	1 931	10 746	8 815
	Egyéb	-2	1	3
(I.4.+II.5.)—(X.4.+XI.4.)	Nettó kamatjellegű eredmény	2 231	-34 336	-36 567
(I.+II.)—(X.+XI.)	Nettó kamat- és kamatjellegű eredmény összesen	6 876	-30 356	-37 232

* A fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek részletezését lásd az alpont utolsó táblázatában.

2015 I. félévben a nettó kamat- és kamatjellegű eredmény 30,4 milliárd forint veszteség volt, ami a 2014 I. félévi 6,9 milliárd forintos nyereséghez képest 37,2 milliárd forint eredményromlást jelent.

A nettó kamateredmény az előző év azonos időszakához képest 0,7 milliárd forinttal csökkent, változását elsősorban a devizatartalék utáni kamatbevétel csökkenése határozta meg.

Az eredményt javították:

- a jegybanki irányadó instrumentumra (2014. augusztusig az MNB által kibocsátott kéthetes forinkötvények után, augusztustól a kéthetes pénzügyi forintbetét után) fizetett 20 milliárd forinttal alacsonyabb kamatráfordítás;
- a központi költségvetés forint- és devizabetétei után fizetett, a 2014. I. félévinél összesen 9 milliárd forinttal kevesebb kamat az alacsonyabb forint betétállomány és a csökkenő forint- és devizakamatok hatására;
- Az eredményt rontotta:
- a devizatartalék után kapott, a 2014 I. félévinél 28,4 milliárd forinttal alacsonyabb kamatbevétel a devizapiaci hozamok csökkenése következtében;
- a hitelintézeteknek nyújtott hitelek és a jelzáloglevelek utáni kamatbevételek 1,3 milliárd forintos csökkenése;

- a forint államkötvények kamatbevételének 0,4 milliárd forintos csökkenése az alacsonyabb állampapír-kamatok miatt;

A nettó kamatjellegű eredmény 36,6 milliárd forinttal romlott, melynek oka az értékpapírok beszerzési árfolyam-különbözetének elszámolására vonatkozó szabályozás 2014. decemberi változása (lásd 3.1.1.). Ennek értelmében az értékpapírok ársíjja az értékpapír lejáratáig egyenletesen kerül elszámolásra a kamatjellegű ráfordítások között. Ugyanakkor a pénzügyi műveletek realizált eredménye javult.

A kamat jellegű eredményben megjelenő fedezeti és egyéb célú származékos ügyletek eredményének részletezése

millió forint				
Sorszám	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
1.	Kamatkozó devizaswapok kamateredménye	-7 430	1 146	8 576
2.	Kamatswapok kamateredménye	5 055	6 602	1 547
3.	Devizaswapok kamateredménye	-117	4 284	4 401
4.	Forward ügyletek kamateredménye	8 332	944	-7 388
5.	Futures-ügyletek kamateredménye	-4 280	-1 420	2 860
6.	Swapügyletek kamatjellegű eredménye	0	-334	-334
7.	Opció ügyletek kamatjellegű eredménye	76	0	-76
8.	Egyéb célú ügyletek kamat- és kamatjellegű eredménye	295	-476	-771
9.	Származékos ügyletek nettó eredménye (1+2+3+4+5+6+7+8)	1 931	10 746	8 815

A kamatozó devizaswapok között külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek szerepelnek. A külföldi partnerekkel kötött ügyletek döntően az MNB által korábban külföldön kibocsátott kötvények árfolyam- és kamatkockázatának fedezésére szolgálnak. Az ÁKK-val kötött ügyletek átlagos állománya 2015 I. félévben emelkedett, ugyanakkor a devizahozamok (euro- és dollárhozamok) alakulása kedvezőtlenül hatott az eredményre. A belföldi hitelintézetekkel kötött ügyletek átlagos állománya a lakossági devizahitelek kivezetéséhez kapcsolódó ügyletek miatt jelentősen meghaladta a 2014. I. félévi átlagállományt, ez okozta a kamatozó devizaswapok kamatbevételének növekedését. A kamatozó devizaswapok nettó kamateredménye 1,1 milliárd forint nyereség volt, 2014 I. félévhez képest 8,6 milliárd forinttal javult.

A kamatswapok kamateredményének 1,5 milliárd forintos emelkedését a devizahozamok kedvező alakulása okozta.

A fedezeti devizaswapok külföldi partnerekkel, az ÁKK-val, valamint belföldi hitelintézetekkel kötött rövid lejáratú ügyleteket tartalmaznak. Kamateredményük 4,4 milliárd forinttal javult a lakossági devizahitelek kivezetéséhez kapcsolódóan kötött ügyletek hatására.

A fedezeti célú forwardügyletek átlagos állománya 2014 I. félévéhez képest jelentősen visszaesett az ÁKK-val kötött ügyletek csökkenése miatt. Az alacsonyabb állományon keletkező kisebb kamatkülönbözet okozta a forwardügyletek kamateredményének 7,4 milliárd forintos csökkenését.

A fedezeti célú futures-ügyletek kamateredménye 2,9 milliárd forinttal javult a kötvényszeres-ügyletek kamatráforgatásának csökkenése miatt.

Pénzügyi műveletek realizált eredménye

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
IV.	Pénzügyi műveletek realizált nyeresége	2 060	6 527	4 467
XIV.	Pénzügyi műveletek realizált vesztesége	58 784	1 309	-57 475
IV.-XIV.	Pénzügyi műveletek realizált eredménye	-56 724	5 218	61 942

2015-től a pénzügyi műveletekből származó nyereség és veszteség a deviza- és forint-értékpapírok értékesítéséből származó realizált nyereségeket és veszteségeket, valamint az értékpapír-kölcsönzésből származó befektetések értékesítésekor realizált eredményt, továbbá a CDS-ügyletekhez kapcsolódó eredménytégeket tartalmazza.

2015 I. félévben a pénzügyi műveletek realizált nyeresége 5,2 milliárd forint volt, az előző év azonos időszakához képest 61,9 milliárd forinttal javult. A 2014. I. félévi veszteség főként a névérték felett, magas kuponnal vásárolt értékpapírok lejáratakor realizálódott. A számviteli elszámolási szabályok módosításával az értékpapírok ársíjja az értékpapír lejáratáig egyenletesen amortizálódik (lásd 3.18), így a papírok lejáratakor további eredményhatással nem kell számolni.

3.19. A devizaállományok átértékeléséből származó eredmény összetevői

millió forint

Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév
Árfolyamváltozásból származó eredmény (realizált és konverziós)*	248 439	85 664
Kiegyenlítési tartalék** változása a mérlegben (nem realizált átértékelési eredmény)	173 674	-65 716
Árfolyamváltozásból származó teljes hatás	422 113	19 948

* Eredménykimutatás sora: III.–XII.

** A forintárfolyam-kiegyenlítési tartalék (XI.4. mérlegsor).

A forint árfolyamának változása következtében a teljes nettó átértékelési hatás 2015 I. félévben közel 20 milliárd forint nyereség volt. A napi nettó devizapozíció csökkenésével együtt járó értékesítések során az MNB 85,7 milliárd forint nyereséget realizált, míg a nem realizált árfolyamnyereség 65,7 milliárd forinttal csökkent.

A kiegyenlítési tartalékról lásd még a 3.16. pontot.

3.20. Bankjegy- és érmegyártás költsége

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
	Bankjegygyártási költség	9	4127	4118
	Forgalmi érmeverés költsége	644	1657	1013
	Emlékérmeverés költsége	213	152	-61
XIII.	Bankjegy- és érmegyártás költsége	866	5936	5070

2015 I. félévében a bankjegy- és érmegyártás költsége 5,9 milliárd forint volt. Ezen belül a bankjegyek gyártási költsége 4,1 milliárd forinttal növekedett. Az előző év azonos időszakához képest a változást leginkább az indokolja, hogy az előzetes tervek szerint zajlik a bankjegy-kibocsátási program, ugyanakkor az összehasonlítást torzítja, hogy 2014 I. félévében a jegybank nem gyártatott bankjegyeket, így az

összehasonlítás alapjául szolgáló összeg csak bankjegyfejlesztési költséget tartalmazott. A forgalmi érmeverés költsége 1 milliárd forinttal nőtt az előző év azonos időszakához képest, melyet a megnövekvő forgalmi igények indokolnak. Az emlékérme verési ráfordítások esetében a 61 millió forintos költségcsökkenés annak tudható be, hogy 2015 I. félévében még nem került sor arany emlékérme kibocsátására.

3.21. Egyéb eredmény

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
V.1.	Jutalékbevételek	427	495	68
XV.1.	Jutalékráfordítások	434	438	4
	Jutalékeredmény összesen	-7	57	64
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevétel	652	283	-369
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	172 675	4 434	-168 241
	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-172 023	-4 151	167 872
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 088	5 798	-290
V.-XV.	Egyéb nettó eredmény	-165 942	1 704	167 646

A jutalékból származó nettó eredmény alapvetően a pénzforgalom lebonyolításával összefüggő jutalékbevételek és -ráfordítások eredője. A jutalékbevételek 2014 I. félévéhez képest 68 millió forinttal emelkedtek részben a számlavezetési díjbevételek emelkedése következtében, részben a jegybank által meghirdetett tenderekhez, programokhoz kötött feltételek nem teljesítése miatt a hitelintézeteknek felszámított büntető díjak hatásaként. A jutalékráfordítások változatlan szinten maradtak.

A 2015 I. félévi jutaléktól eltérő egyéb eredményt a következő, 3.22. pont, a felügyeleti tevékenységből származó bevételeket a 3.23. pont részletezi.

3.22. A jutaléktól eltérő egyéb eredmény részletezése

millió forint

Er.kim. sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
	Értékesített munkavállalói kölcsönök miatti bevétel	306	0	-306
	Érmékhez és emlékermékhez kapcsolódó bevétel	252	222	-30
	Részesedések osztaléka	91	36	-55
	Pénzügyi támogatások visszautalása	0	12	12
	Egyéb bevétel	3	13	10
V.2.	Jutaléktól eltérő egyéb bevételek	652	283	-369
	Pénzügyi támogatások	169 589	2 375	-167 214
	Értékesített munkavállalói kölcsönök miatti ráfordítás	436	0	-436
	Érmékhez és emlékermékhez kapcsolódó ráfordítás	217	220	3
	Térítés nélkül átadott eszközökhöz kapcsolódó ráfordítás	2 423	1 818	-605
	Egyéb ráfordítás	10	21	11
XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb ráfordítások	172 675	4 434	-168 241
V.2.-XV.2.	Jutaléktól eltérő egyéb eredmény	-172 023	-4 151	167 872

A 2015. I. félévi jutaléktól eltérő egyéb eredmény főbb elemei a következők:

- Pénzügyi támogatások soron a pénzügyi szakmai célokat szolgáló végleges pénzáadások – nagyrészt alapítványok és iskolák részére –, valamint karitatív célú támogatások szerepelnek. 2015 I. félévében az MNB támogatásokra – a visszautalással korrigálva – összesen 2362 millió forintot fordított. Ezen belül a legnagyobb tétel a saját tulajdonban lévő Pénzügyi Stabilitási és Felszámoló Nonprofit Kft. működésére fordított 728 millió forint támogatás volt. 2014 I. félévben a támogatások döntő része az MNB által indított Pallas Athéné Közgondolkodási Programhoz kapcsolódó pénzbeli alapítói vagyonátadás volt.
- A térítés nélkül átadott eszközökhöz kapcsolódó ráfordítás soron csaknem teljes egészében a Pallas Athéné Közgondolkodási Program keretében létrehozott alapítványok részére történő nem pénzbeli (ingatlan) vagyon átadása szerepel.
- Az emlék- és bevont forgalmi érték értékesítéséből származó eredmény alapvetően az emlékérme kibocsátási program függvénye, nagyrészt az eladott emlékérmék értékesítéséből származó bevétel és a névértékük kivezetéséből eredő ráfordítás különbségéből adódik. 2015 I. félévében öt új emlékérme-kibocsátás történt. 2014-től megállapodás alapján az emlékérmék értékesítése névértéken történik a Pénzverő felé, kivéve, ha a gyártási költség meghaladja a névértéket. 2015. I. félévben kizárólag ezüst és színesfém emlékérme kibocsátás történt, melyeket névértéken értékesített az MNB.
- A befektetések után kapott osztalékbevételek 2014. I. félévéhez képest 55 millió forinttal csökkentek. 2015. I. félévében a BÉT 36 millió forintot fizetett ki osztalékként az MNB számára. A BIS 761 millió forint osztalékának pénzügyi rendezésére júliusban került sor, ezért az az I. félévi adatokban még nem szerepel.

3.23. Felügyeleti tevékenységből származó bevételek

millió forint				
Er.kim. sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
	Felügyeleti díjbevétel és késedelmi kamat	4 371	4 767	396
	Hatósági eljárásból származó kapott bírság és költségtérítés	1 656	958	-698
	Hatósági eljárás igazgatási szolgáltatási díja	61	73	12
V.3.	Felügyeleti tevékenységből származó bevételek	6 088	5 798	-290

A felügyeleti tevékenységből származó bevételek legjelentősebb tétele a díjfizetésre kötelezett intézmények által fizetendő felügyeleti díj. 2015 I. félévében az éves alapidíjak, valamint az esedékes negyedéves változó díjak előírásából és a késedelmi kamatokból 4767 millió forint bevétel származott, míg a 2014 I. félévében bevallott díjkötelezettségekből 4371 millió forint. Az MNB által határozatban kiszabott, jogerőre emelkedett bírságok és költségtérítések bevétele 958 millió forintot tett ki. A bírságkövetelések kapcsán a vizsgált időszakban 659 millió forintos értékvesztés is elszámolásra került a megtérülések, valamint a peresített tételek esetében a peresztés valószínűsége alapján. (Lásd 3.13.) Az igazgatási-szolgáltatási díjak, valamint a hatósági vizsgadíjak kapcsán 2015 I. félévében 73 millió forint folyt be.

3.24. A banküzemi bevételek és ráfordítások alakulása

millió forint

Er.kim.sora	Megnevezés	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás
	Eszközök és készletek miatti bevétel	88	34	-54
	Közvetített szolgáltatások bevétele	9	36	27
	Kiszámlázott szolgáltatások bevétele	54	394	340
	Egyéb bevételek	12	8	-4
VIII.	Banküzem bevételei összesen	163	472	309
	Anyagjellegű ráfordítások	5 295	4 862	-433
	Személyi jellegű ráfordítások	8 002	9 436	1 434
	Értékcsökkenési leírás	871	1 296	425
	Egyéb tevékenység önköltségének átvezetése	-136	-467	-331
	Banküzem működési költségei összesen	14 032	15 127	1 095
	Eszközök és készletek miatti ráfordítás	43	33	-10
	Közvetített szolgáltatások ráfordítása	9	34	25
	Kiszámlázott szolgáltatások ráfordítása	53	468	415
	Egyéb ráfordítások	40	165	125
	Banküzem működési ráfordításai összesen	145	700	555
XVIII.	Banküzem működési költségei és ráfordításai mindösszesen	14 177	15 827	1 650
VIII.-XVIII.	Nettó banküzemi eredmény	-14 014	-15 355	-1 341

A banküzem 2015. I. félévi nettó eredménye 15,4 milliárd forint veszteség volt, ami a 2014. év hasonló időszakához képest 1,3 milliárd forinttal (9,6 százalékkal) emelkedett.

A banküzem 2015. I. félévi működési költségei 7,8 százalékkal (közel 1,1 milliárd forinttal) magasabbak a tavalyi félévinél. A 2015. I. félévi kiadásokat növelték a személyi jellegű ráfordítások, melynek oka főként az MNB kibővült feladatköréből és a felügyeleti terület megerősítéséből adódó létszámnövekedés. További költségnövekedés jelentkezett az üzemeltetési költségeknél az átszervezett őrzésvédelem és az MNB tulajdonában lévő ingatlanok számának 2014. I. félévéhez viszonyított növekedéséből származó üzemeltetési és amortizációs többletkiadások miatt. A Növekedési Hitelprogram (NHP) kommunikációjával kapcsolatos költségek viszont jelentősen csökkentek, mivel a hirdetési kampány 2015. I. félévében kisebb intenzitású volt.

A 2015. január-június havi anyagjellegű ráfordítások 8,2 százalékkal (0,4 milliárd forinttal) alacsonyabbak a 2014. I. félévben felmerült költségeknél, ami az alábbiak következménye:

- Az előző év ugyanezen időszakához képest jelentősen csökkentek a 2015. I. félévi egyéb költségek. Ez döntően a Növekedési Hitelprogram kommunikációjával kapcsolatos költséghez kötődik, mivel a 2015. évi hirdetési kampány intenzitása jóval kisebb volt az előző évinél. Az elszámolási törvényből adódó többletfeladatok következményeként a jogi költségek növekedése tapasztalható.
- 2014. I. félévéhez viszonyítva ugyanakkor növekedtek az üzemeltetési költségek, elsősorban a vásárolt ingatlanok fenntartásának következtében, de lényegesen magasabb az őrzésvédelmi szolgáltatások ellenértéke is.
- Az előzőeknél kisebb mértékben emelkedtek a 2014. I. félévi kiadásokhoz képest a 2015. I. félévi IT-költségek. Az IT géppark bővülése, valamint az IT biztonság erősítése a hozzá kapcsolódó költségek növekedését eredményezte.

A 2015. I. félévi személyi jellegű ráfordítások a 2014. év ugyanezen időszakához képest 17,9 százalékkal (közel 1,4 milliárd forinttal) magasabbak. A felügyeleti területen kibővült feladatkörből adódóan emelkedett az MNB létszáma 2014 I. félévéhez viszonyítva, ami a személyi jellegű kiadások növekedésének túlnyomó részét okozta. Emellett a 2015. I. féléves ráfordításokban megjelent a 2015. évi alapbéremelés hatása is.

Az értékcsökkenési leírás 2015. I. félévi összege 48,9 százalékkal (0,4 milliárd forinttal) magasabb az elmúlt év ugyanezen időszakában felmerülnél. Ez nagyrészt a Bank ingatlan állományának emelkedésére vezethető vissza.

Az önköltség-átvezetések abszolút értéke 2015. I. félévében 0,5 milliárd forintot tett ki, amely összeg csökkenti a banküzemi működési költségeket. Az átvezetések túlnyomó részét az Eiffel Palace bérbe adott területeire jutó kiadások, valamint a Magyar Pénzverő Zrt. által a Logisztikai központ részleges használatáért az MNB-nek fizetett bérleti díj teszi ki. A saját fejlesztésű szoftverekre fordított működési költségek is itt jelennek meg, mivel e költségek a szoftverek aktiválásakor a befektetett eszközök közé kerülnek.

3.25. A létszám és bérköltség adatainak változása, valamint a vezető tisztségviselők javadalmazása

Bér- és létszámadatok

Megnevezés	millió forint		
	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás (%)
Állományba tartozók bérköltsége	5 107	5 976	17
Egyéb bérköltség*	309	159	-49
Kifizetett bérköltség	5 416	6 135	13
Személyi jellegű egyéb kifizetés	848	1 280	51
Járulékok	1 738	2 021	16
Személyi jellegű ráfordítás összesen	8 002	9 436	18

* Egyéb bérköltség tartalmazza: a felmentési illetményre, valamint az állományba nem tartozók és nem MNB-s munkavállalók részére kifizetett összegeket.

Megnevezés	fő		
	2014. I. félév	2015. I. félév	Változás (%)
Munkavállalók átlagos létszáma	1137	1269	11,6

A vezető tisztségviselők járandósága és kölcsönei

Testület	millió forint	
	Járandóság	
Monetáris Tanács*	91	
Felügyelőbizottság	0	

* Tartalmazza a tanács, MNB tv. 9. § (4) c) alapján MNB-vel munkaviszonyban álló külső és belső tagjainak keresetét és a munkáltatói önkéntes nyugdíjpénztári hozzájárulásokat számukra.

Testület	Felvett kölcsön összeg	Fennálló egyenleg 2015. június 30-án	Legutolsó lejárát	Kamat mértéke
	millió forint			
Monetáris Tanács	79	67	2020.05.10	Változó kamatozású*

* A kamatkedvezményes lakáskölcsön mértéke a jegybanki alapkamat, a személyi kölcsön mértéke a jegybanki alapkamat +5%.

Az MNB-nek korábbi vezető tisztségviselőivel szemben nyugdíjfizetési kötelezettsége nincs.

Budapest, 2015. szeptember 29.

Dr. Matolcsy György
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

BESZÁMOLÓ AZ MNB 2015 ELSŐ FÉLÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL
FÉLÉVES JELENTÉS 2015

Nyomda: Prospektus–SPL konzorcium
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

